

Kvam herad

Årsmelding 2013

Foto: Lars Arvid Oma

Innhald

1	Framtida er her.....	2
2	Hovudtrekk.....	5
2.1	Statens pris for årets mest attraktive stad	5
2.2	Medarbeidar	5
2.3	Internkontroll og tilsyn	7
2.4	Arbeid med samfunnstryggleik og beredskap.....	8
2.5	Økonomi	9
3	Oversyn over tenestene	13
3.1	Politisk verksemd.....	14
3.2	Administrasjon, styring og fellesutgifter	15
3.3	Barnehagar	17
3.4	Grunnskule.....	19
3.5	Kommunehelse	22
3.6	Pleie- og omsorg	25
3.7	Sosialteneste og NAV.....	28
3.8	Barnevern	30
3.9	Bustader.....	32
3.10	Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø	34
3.11	Næringstøtte og kommunal forretningsdrift.....	37
3.12	Brann og ulukkesvern.....	39
3.13	Samferdsel og grøntanlegg	40
3.14	Vatn, avløp og renovasjon/avfall	41
3.15	Kultur.....	43
3.16	Kyrkja.....	46
3.17	Skatt og rammetilskot.....	47
3.18	Finans	48
3.19	Sosiale kostnader inkludert premieavvik.....	49
3.20	Avskrivningar.....	50
4	Årsrekneskap	51
4.1	Driftsrekneskap.....	51
4.1.1	Rekneskapsskjema 1A	53
4.1.2	Rekneskapsskjema 1B	53
4.2	Investeringsrekneskap	54
4.2.1	Rekneskapsskjema 2 A	55
4.2.2	Rekneskapsskjema 2B	55
4.3	Balanse.....	56
4.4	Notar.....	58
4.4.1	Aksjar og partar	58
4.4.2	Obligasjonsportefølje	59
4.4.3	Låneportefølje	60
4.4.4	Avdrag på lånegjeld ihht krav til minsteavdrag.....	60
4.4.5	Endring arbeidskapital.....	61
4.4.6	Anskaffing og bruk av midlar.....	61
4.4.7	Avsetningar og bruk av avsetningar	61
4.4.8	Note til balanserekneskapet	62
4.4.9	Prosjekt.....	63
4.4.10	Pensjonsnote	67
4.4.11	Godtgjersler og honorar	67
4.4.12	Garantinote	68
4.4.13	Note til VAR – området	68
4.4.14	Kapitalkonto	69

1 Framtida er her

«Utfordringane er mange, men utfordringar hindrar stagnasjon og gjev oss i staden nye moglegheiter. Skal me tenkja på kva som kjem lengre fram i tida må me velja våre vyar, tenkja litt rundt det som er merkeleg – kanskje magisk i dag – moglegheiter er magiske. Skal me saman skapa eit levedyktig Kvam for framtida må me inspirera kvarande utanfor den boksen der rammene er avgrensa av pengar. Ved å skapa dei rette arenaene har me fri tilgang på mykje kreativitet og ekstreme løysingar. Hugs at me er over åtte og eit halvt tusen menneske i Kvam som kjem frå over 60 ulike nasjonar. Det gjev oss uendeleg mange innfallsvinklar til å eksperimentera i problemløysinga, og fantastiske moglegheiter om me fritt let ideane blanda seg.»

Utdrag frå innleiinga til budsjettet for 2013

«Oppsiktsvekkjande» beskriv 2013 i Kvam på ein god måte. Verken gjennomlesing av årsmeldinga eller ein kikk ut kontorvindauga tyder på stagnasjon i Kvam. Me lar oss ikkje knekka av elendig vær, raset i Tokagelet eller svak kommunal økonomi. Bilete i ei regionavis frå i haust av arbeidskarar som nær sagt vassa til livet i gjørme for å koma seg til arbeid på Kvamskogen då vegen gjennom Tokagelet var stengt, er eit sterkt symbol på kvemmingen; me vender berre det andre kinnet til når utfordringane bankar på døra.

Eg er ikkje lite stolt over den lidenskapen for lokalsamfunnet som dedikerte tilsette syner kvar dag. Med brukaren og Kvam sitt beste i fokus møter tilsette på jobb 365 dagar i året, 24 timar i døgnet. I eit vakkert samspel mellom kommune, næringsliv og frivillig innsats, og drift, utvikling og fornying er samfunnet vårt i kontinuerleg framdrift.

«Årets kulturkommune har gjennom fleire år vist stor oppfinnsomheit og sterk vilje i sitt arbeid med kultur. Dei har hatt og har spennende visjonar for dette både åleine og saman med dei andre kommunane i regionen. Der er mange spennande og gode aktørar både innan det frivillige og profesjonelle kulturfeltet i årets kulturkommune, og vi opplever det politiske og administrasjonen i kommunen som gode ambassadørar og støttespelarar for desse.»

Frå grunningjeving for tildelinga av Årets kulturkommune til Kvam

Året 2013 gjev oss svært mykje positivt å byggja vidare på og ei von om at me kan trekkja det magiske inn i våre vyar. Norheimsund vann i 2013 statens pris for attraktiv stad i hard konkurranse med andre. Kvam vann også prisen som årets kulturkommune i Hordaland og var ein av fire finalistar i den nasjonale kåringa. I Norheimsund stod ny skule, hotell og strandveg ferdig, og Hardanger kunstsakle opna. Arbeid med utbetring av vegar og turistattraksjonar haldt fram for fullt. Hordaland fylkeskommune fatta vedtak om å byggja ny vidaregåande skule i kommunen. Fleire kvemmingar hevda seg på høgt nivå både nasjonalt og internasjonalt innan idrett og kultur. Bedriftene i Kvam rangerer høgt i landet innan lønnsemd og landbruksnæringa syner stor investeringsvilje. Frivillig sektor, gjennom Grannehjelpa, fekk eit løft ved auka kommunalt tilskot.

«Då me gjekk på promenaden i dag, såg me at han er unik blant norske tettstader. Nesten ingen kjem til å ha ein slik promenade. Det tyder at de har noko unikt. Då er ein eit førebilete. Det er

viktig at me gjev prisen til ein stad som klarar å gjera noko som har overføringsverdi til andre. Ikkje mange klarar det. Vår pris er ei anerkjenning av prosessar, politisk og administrativ kompetanse, næringslivet og frivillig kompetanse. Det er også ei anerkjenning av ideen om å byggja tett som framtidsløysinga. Mange trur at då må ein bli Manhattan og bu i høge blokker. Nei, dra til Norheimsund og sjå at det går veldig fint utan. Me har kommunalt sjølvstyre basert på lange, fine tradisjonar. Den viktigaste ressursen er at ein får bestemma kva areal skal brukast til. Det gløymer mange. Det får andre bestemma, tenkjer mange. Det kjem nokon og bankar på døra og vil noko, og så må ein vera positiv til det. Ein må bestemma seg for om ein vil vera nokon andre styrer med eller styra sjølv. Skal ein vera subjekt eller objekt? Skal ein bli handla med eller handla? Alt de har gjort, viser sterk evne til å bestemma retninga. Når eg ser at handelsstaden smiler, hotella trivst, integrasjonen går godt, kulturlivet blømer og me kan gå over ei flott bru laga av ein herværande industridesigner, tenkjer eg at dette er utruleg bra. Dette er starten på noko som vil bli endå betre.»

Erling Dokk Holm under tildelinga av «Statens pris for attraktiv stad»

Starten på noko endå betre, ei oppsiktsvekkjande framtid for Kvam? Sjølv om budsjettarbeidet ofte er prega av mørke skyer, problemfokus og motvilje er kvardagane i hovudsak prega av løysingar, små gleder og optimisme. Me skal vera glad for at det er slik. Det er på grunn av at optimismen og løysingsfokuset vinn i kvardagen me overvinn dei mørke skyene. At me gjer spådommane til skamme gong etter gong, skuldast ikkje at spådommane ikkje er sanne, men at me tek dei på alvor. Difor er det ikkje berre samfunnsrekneskapan som er positiv i 2013, men også det økonomiske resultatet.

Tekstane til dei ulike rammeområda syner stor endringsvilje og tenesteutvikling til brukaren sitt beste. Ord og uttrykk som «vurdering for læring», «tidleg innsats», «velferdsteknologi», «kvardagsrehabilitering» er ikkje berre byråkratiske flosklar, men konkrete og merkbare forbetningsprosjekt med positivt forteikn. Innanfor alle einingar, innanfor nesten alle tenester finn ein døme på at fokuset i kvardagen ikkje nødvendigvis er på effektivisering og nedskjeringar (kva me ikkje får til), men på fornying, forenkling og forbetring (kva me får til).

Omorganisering, omstilling og endringar vender mykje av fokuset innover i organisasjonen, er ressurskrevjande og kan dermed redusera gjennomføringskrafta på viktige områder. Det er framleis mykje å ta fatt i, mykje som kan vidareutviklast og tilpassast endå trongare økonomiske rammes. Det vart fatta viktige vedtak og arbeidd med mange store og vanskelege saker i 2013 som dannar eit godt grunnlag for framtidsutvikling. Den mentale innstillinga vår må avla at me heile tida ser kva me kan skapa innanfor dei rammene me til ei kvar tid har.

«Prosjektet har fokus på etablering og organisering av kunst- og kulturbasert næringsklynge basert på røynsle, institusjonar og nettverk som er bygd opp gjennom tilflyttingsprosjekta Kvammalokk og Hardangerlokk. Målet er å auka fokus på Kvam som attraktiv bu- og arbeidsstad for kunstnarar.»

Frå tildelinga av 1,3 millionar kr i bulystmidlar til Kvam

Talent, trivsel, toleranse og teknologi er underliggjande faktorar som må vera til stades skal me lukkast. At endring er det einaste me kan vera trygg på i framtida synes heilt klart. Undersøkingar syner at av dagens yrker vil minst ein tredel forsvinne i framtida. Barna våre er dei framtidige medskaparane av samfunnet, men dei vert utdanna til jobbar som ikkje lengre finst når dei er ferdig utdanna. Framtida krev då at me oppskattar eit samfunn der barna må læra å vera skapande menneske og problemløysarar. Framtidsborgarane må utrustast med verktøy til å meistra ei

omskifteleg verd som stadig er i utvikling og endring. Me må gje dei høve til å vekse opp i eit samfunn som øver opp sjølvstende, evne til kritisk refleksjon og kreativitet, på tvers av fag og profesjonsutdanning.

Dette samfunnet er jo....., oss. Framtida er her.

Arild McClellan Steine
- rådmann -

2 Hovudtrekk

2.1 Statens pris for årets mest attraktive stad

I mai 2013 fekk Norheimsund «Statens pris for årets mest attraktive stad» i konkurranse med 358 andre stadar. Juryen hadde mellom anna følgjande grunngjeving for prisen; «I Norheimsund er det jobba systematisk med planlegging og investeringar omkring tettstadutvikling. Utviklinga er ynskt, langsiktig og skal halde fram!».

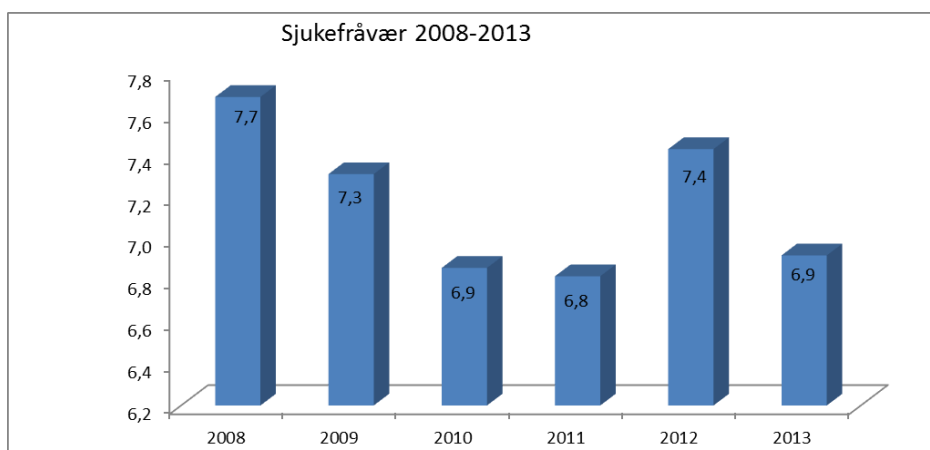
I oppsummeringa var det konkludert med at; «Kommunen med administrativ og politisk leiing viser styringsvilje med å vere lojal til planer og utbygging av areal i sentrum. En slik evne har dessverre ikke alle kommuner, og det er synd. For dette er kanskje noko av det aller viktigste: På denne måten får dei ei utvikling som tener tettstaden på sikt, og gjere den attraktiv».

Biletet på framsida er frå då dåverande kommunal- og regionalminister Liv Signe Navarsete formelt overrekte prisen. Knut Heide Nedkvitne spelar saksofon.

2.2 Medarbeidar

Sjukefråværsutvikling frå 2008 – 2013

Sjukefråværet i 2013 var i gjennomsnitt på 6,9%. Det er 0,5% lågare enn i 2012 og viser eit sjukefråvær på same nivå som i 2010 og 2011. Auken i sjukefråvær i 2012 vart dermed ikkje vidareført. Det høge sjukefråværet i starten av året 2012, var ikkje tilsvarande høgt i 2013. Målsetjinga i IA-avtalen er eit lågast mogleg fråvær og ikkje høgare enn 6,5% innan 31.12.13.

Sjukefråværsprosjekt

Arbeidsmiljøprosjektet i gruppe 3 i Øystese vart avslutta pr. 30.09.13 som planlagt. I prosjektperioden fekk ein bl.a. prøvd ut om auka grunnbemanning ville medverka til lågare sjukefråvær. Gruppe 3 hadde eit sjukefråvær på 14,1% ved oppstart av prosjektet i oktober 2012. Ved utløp av prosjektperioden i september 2013 var sjukefråværet på 7,6%. Gjennomsnittleg fråvær i prosjektperioden var på 12,2%, medan det året før låg på 15,5% - dvs. ein nedgang på 20%. Den positive utviklinga har halde fram også etter at prosjektet vart avslutta, og resultatata viser eit sjukefråvær på 4,8% i 4. kvartal 2013. Prosjektet var eksternt finansiert via NAV Arbeidslivssenter og Storebrand i tillegg til eigne vikarmidlar. Helse og omsorg har ikkje rammer til å vidareføra tiltaket.

Rekruttera og behalda arbeidskraft

Rådmannen skreiv i budsjettinnleiinga for 2013 at den økonomiske situasjonen krev at me bryt gamle mønster og tenkjer heilt nytt. I endringsprosessar er godt leiarskap det viktigaste verkemiddelet for å oppnå endring. Rådmannen har difor valt å satsa på eit skreddarsydd leiarutviklingsprogram for å

utvikla ein sterkare leiaridentitet og dyktiggjera dei om lag 80 leiarane i leiarrolla. Programmet har bestått av 5 samlingar med fokus på 5 element i kommunen sin leiarskapsplattform: **bruka tid på leiing – ha resultatfokus – vera konstruktiv – visa endringsvilje - gje tydleg retning.**

For å klara innsparingskrava i einingane, har det vore gjennomført tilsetjingsstopp gjennom heile året. Administrative stillingar og fleire leiarstillingar har stått vakante i periodar eller heile året. Så fram det ikkje har vore mogleg å rasjonalisera gjennom strukturelle grep, har ein likevel måtta rekruttera til stillingar i direkte tenesteproduksjon. Innsparingar i helse og omsorg med t.d. flytting av Firkløveren og omplassering av personell som følgje av dette, medførte ikkje oppseiingar, men fleire tilsette vart omplasserte. Administrasjonen har eit godt samarbeid med dei tilsette sine organisasjonar i slike prosessar.

Gjennom fellesutlysing av stillingar i ulike yrkesgrupper har kommunen eit mål om å rekruttera fleire familiar til Kvam og kunne tilby par/foreldre jobbmoglegheiter. Det har vore god respons på dette tiltaket, men kommunen opplever likevel ein meir utfordrande rekrutteringssituasjon når det gjeld ingeniørstillingar enn tidlegare.

Kvalifisering av vaksne ufaglærte til fagutdanning innan helsefaget held fram. Kvam herad mottok kr 363 000 frå Fylkesmannen etter søknad gjennom «Kompetanseløftet 2015», der kr 50 000 var øyremerka dette formålet. For å sikra framtidig rekruttering har kommunen eit mål om å tilby læreplass til flest mogleg av dei som søker læreplass i helsearbeidarfaget. Ved utløp av 2013 hadde kommunen 9 lærlingar og totalt 21 tilsette som er gang med kvalifisering til helsearbeidarfaget. Kvam herad har også 8 lærlingar i barne og ungdomsarbeid.

Grensa for fritak frå legevaksarbeid for legar over 55 år vart reversert i 2013, slik at fritaksgrensa igjen er 60 år. Rekruttering av legar til legevaksarbeid er betra som følgje av dette i tillegg til nyrekruttering av yngre legar.

Pensjon

Pensjonsordninga var på anbod i 2013 då vår leverandør Storebrand gav tilbakemelding om at dei ville trekkja seg ut av marknaden for offentleg tenestepensjon. Undervegs i anbodsprosessen, vart det klart at også DNB/Vital trekte seg ut. KLP stod dermed igjen som einaste tilbydar.

Frå 1.1.14 er det inngått avtale med KLP om offentleg tenestepensjon for alle tilsette med unntak av undervisningspersonell, som har lovbestemt pensjonsordning i Statens pensjonskasse. Lovbestemt pensjonsordning for sjukepleiarar er i frå før av teikna i KLP.

Overføring av medlemsdata frå Storebrand til KLP vil etter oppsett plan skje i første halvdel av 2014.

Helse, miljø og tryggleik

Kvam herad har avtale med Grend bedriftshelseteneste om bedriftshelseteneste for alle tilsette. Aktiviteten i 2013 har vore på totalt 192 timar av ei ramme på 307 timar. Årsrapport frå Grend BHT føreligg ikkje på årsmeldingstidspunktet, men månadlege aktivitetsoversikter viser at det har vore gjennomført inneklimateundersøkingar, arbeidshelseundersøkingar for nattevaktpersonalet, vaksinerings av definerte yrkesgrupper, bistand i sjukefråværsoppfølging, arbeidsplassvurderingar og ergonomisk rådgjeving. Bedriftshelsetenesta skal ut på anbod på nytt i 2014.

Arbeid for likestilling og tilgjenge, og mot diskriminering

Kvam herad er medviten ansvaret for å arbeida aktivt, målretta og planmessig for å fremja føremål i likestillingslova og diskriminerings- og tilgjengelighetslova. Dette skjer i arbeidet med bl.a. rekruttering, løns- og arbeidsvilkår, karriereutvikling og andre utviklingsmoglegheiter og ved å verna arbeidstakarar mot trakassering, samt tilrettelegging og utforming av arbeidsplassar.

Leiarar innanfor dei enkelte ansvarsområda i Kvam herad arbeider for å førebyggja og hindra at det skjer direkte eller indirekte forskjellsbehandling som ikkje er lovleg etter likestillingslova eller diskriminerings- og tilgjengelighetslova.

Kvam herad er ein kvinnedominert arbeidsplass der over 90% av dei tilsette er kvinner. Gjennom rekrutteringsprosessar vert det arbeidd for å oppnå ein betre balanse mellom kjønn. bl.a. ved oppmoda menn til å søkja stillingar i omsorgstenestene og oppveksteininga. Løn vert fastsett på same måte for kvinner og menn, utan omsyn til kjønn. Kvam herad nyttar Grend bedrifthelseteneste i arbeidet med tilrettelegging og tilpassing av arbeidsplassar for arbeidstakarar med nedsett funksjonsevne.

Etikk

Kvam herad starta hausten 2013 opp arbeidet med å revidera dei etiske retningslinjene for tilsette i kommunen. Noverande retningslinjer er frå 2008 (HST-24/08, arkivsak 08/375-6). Retningslinjene er felles for folkevalde og tilsette. Dei nye reviderte retningslinjene vert for tilsette, innleigde konsulentar og andre samarbeidspartnarar knytt til organisasjonen Kvam herad. Dette er gjort fordi dei tilsette står ovanfor andre utfordringar enn folkevalde.

Dei folkevalde vert presenterte for dei etiske retningslinjene i samband med politikaropplæringa etter kommunevala. Etter at nye etiske retningslinjer er vedtekne av administrasjonsutvalet i 2014, startar arbeidet med å revidera retningslinjene for folkevalde. Inntil vidare gjeld dei som er vedtekne i HST-24/08 som del av reglementet for politiske organ.

Det er ikkje gjennomført spesifikk dilemmatrening, kurs eller seminar i løpet av 2013, men det er felles element i grunnlaget for etiske retningslinjer og grunnlaget for «Leiar- og medarbeiderskap i Kvam», som har vore tema i leiarutviklingsprogrammet i 2013.

Pleie og omsorg har delteke i satsing «Etisk kompetanseheving» frå 2012. Dette er eit samarbeidsprosjekt mellom Helse- og omsorgsdepartementet, Helsedirektoratet, arbeidstakarorganisasjonane innan helse og omsorg, og KS.

I utviklingssamtalar som leiarar gjennomfører med tilsette, ligg «Leiar- og medarbeiderskap i Kvam» til grunn, men etiske utfordringar er førebels ikkje teke opp som spesifikke tema i samtalanene. I samband med at nye etiske retningslinjer skal vedtakast, vil det òg verta utarbeidd ein tiltaksplan for korleis tilsette skal arbeida med etiske reglar og dilemma i organisasjonen.

2.3 Internkontroll og tilsyn

Heradsstyret har vedteke plan for forvaltningsrevisjon 2012-2016 (HST-120/12), men delegert til kontrollutvalet å gjera endringar og omprioriteringar, samt å definera og avgrensa konkrete prosjekt innan for dei utvalde områda i planen. Kvam herad sin revisor, Deloitte, gjennomfører revisjonen. I 2013 er det gjennomført forvaltningsrevisjon av Barnevernet (KU-28/12). Revisjonen vart gjennomgått i heradsstyret 17.12.13 (HST-096/13). Revisjonen vart gjennomført som stikkprøvar frå 16 av 123 aktive saker. Det er 15 tiltakspunkt som rådmannen skal laga ein handlingsplan innan 2. møtebolk i 2014 for korleis tiltaka skal følgjast opp. Saka skal handsamast i HST-møte 8.4.14.

Punkta går i hovudsak på dokumentasjon av rutine og vurderer nye/endra rutine, eit arbeid som allereie er starta opp i samband med utvikling av Kvam familie- og læringscenter. Neste forvaltningsrevisjon gjeld tilpassa opplæring og spesialundervisning som kontrollutvalet tinga 21.10.13 (KU-26/13). Revisjonen starta opp i slutten av 2013.

Fylkesmannen i Hordaland gjennomfører og tilsyn med kommunen sine ulike tenester. I 2012 vart det m.a. gjennomført tilsyn hjå NAV Kvam – lov om sosiale tenester. NAV Kvam har arbeidd med oppfølging av dette tilsynet (innsynssak 08/825), og justert internkontrollen pr. mai 2013. I 2013 har fylkesmannen òg hatt tilsyn med beredskapen til kommunen (sjå eigen omtale), oppfølging av fosterheimsarbeid og vaksenopplæring. I mai 2013 hadde DSB tilsyn med rutine- og internkontrollsystem for oppfølging av brannvern.

Kvam herad arbeider kontinuerleg med eigen internkontroll i dei ulike einingane, men det er ikkje gjennomført spesifikke prosjekt i løpet av 2013. Arbeidet med vidareutvikling og rutineendringar er utfordrande og ressurskrevjande, og vert pr. i dag gjort i mange ulike system i organisasjonen. Felles system står på ynskjelista. Kommunen har t.d. internkontroll i eigenutvikla kvalitets- og HMS-system, elektronisk personalhandbok, elektronisk sakshandsamarsystem, og ei lang rekkje med papirpermar og elektroniske permar med retningsliner og rutinar. I samband med ny kommuneplan arbeider administrasjonen med å systematisera overordna risikostyring og tydeleggjere målstruktur i kommunen.

2.4 Arbeid med samfunnstryggleik og beredskap

Beredskapsplanen vart revidert våren 2013, og kriseleiinga hadde i løpet av året fleire møter for å forankra kriseplanen og tydeleggjere rollene. 27. november deltok kriseleiinga (KKL) i Øving Hordaland 2013. Dette var ei nyttig øving som viser at KKL fungerer godt i ein krisesituasjon og at innbyggjarane kan føla seg trygge på at KKL arbeider proaktivt og godt i ein eventuell krisesituasjon. Øvinga avdekkar likevel enkelte forbetringssjansar i beredskapsplanen og planen vert oppdatert. Kvam heradsstyre vedtok i desember nødvendige økonomiske fullmakter til rådmannen i krisesituasjonar, gjennom eige budsjettvedtak. Fylkesmannen gjennomførte hausten 2013 tilsyn med samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet i Kvam herad og konkluderte med to avvik:

1. Kvam herad har ikkje utarbeidd heilskapleg (overordna sektorovergripande) ROS-analyse. Kommunen manglar dermed eitt av dei viktigaste grunnlagsdokumenta for det vidare samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet.
2. Kvam herad har ikkje utarbeidd mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleiks- og beredskapsarbeidet.

Det vart i tillegg gjeve to merknadar:

1. Så snart den heilskaplege ROS-analysen er på plass, bør det utarbeidast ein heilt ny krise- og beredskapsplan.
2. Kvam herad bør sikre betre tverrfagleg og tverretatleg deltaking og systematisk kompetanseheving/øving innan det kommunale beredskapsarbeidet.

Arbeidet med å lukka avvika vart sett i gang i desember 2013.

Kvam heradsstyre vedtok i desember akseptkriteria for risiko- og sårbarhetsanalysen for kommuneplanen sin arealdel. Den overordna ROS-analysen skal gjennomførast i 2014. 13. november vart det fyrste møte i Beredskapsrådet til kommunen halde. Beredskapsrådet har brei deltaking frå offentlege etatar, næringsliv og frivillige lag og vil mellom anna bli nytta som eit rådgjevande organ i arbeidet med ROS-analyse og utarbeiding av ny beredskapsplan.

2.5 Økonomi

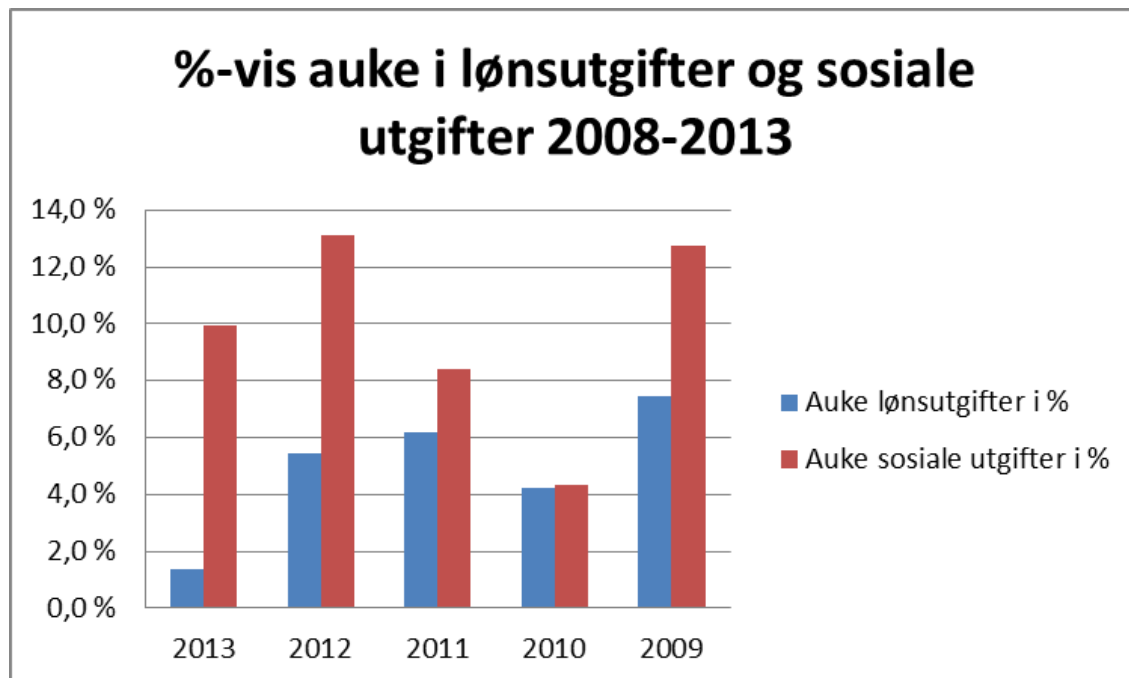
2013 var eit utfordrande år med mange innsparingstiltak for Kvam herad. Då er det ekstra gledeleg at netto driftsresultat vart 6,2 mill.kr betre enn budsjettert, og at kommunen har fått sett av midlar på disposisjonsfond.

Kvam herad fekk eit netto driftsresultat i 2013 på 15,1 mill.kr. Driftsinntektene vart på 699,3 mill.kr, som er 17,5 mill.kr høgare enn budsjettert. Driftsutgifter på 698,4 mill.kr, 19,5 mill.kr meir enn det som låg i budsjettet for 2013. Brutto driftsresultatet vart difor på 1 mill.kr, 2 mill.kr lågare enn budsjettert. Resultatet av finansrekneskapan er eit underskot på 19,6 mill.kr, men 4 mill.kr betre enn forventa.

Størst avvik i høve budsjett, er innafor refusjonsinntekter som avvik med 15 mill.kr. 4,8 mill.kr av desse gjeld refusjonar for ressurskrevjande brukarar, og er eigentleg etterslep frå 2011/2012. Ny «normalnivå» for tenesta auka i 2012 til 8,3 mill.kr. På grunn av etterslepet er summen på 13,2 mill.kr i 2013. Det vil seia at 4,8 mill.kr av resultatet i 2013 ikkje vert vidareført i 2014.

5,5 mill.kr av avviket gjeld auka sjuke- og fødselsrefusjonar. Normalt medfører auke i refusjonsinntekter auke i lønsutgifter til vikarar, overtid eller liknande, men eit av dei større innsparingstiltaka i 2013 har vore å halda stillingar vakante. Lønsutgiftene er i tillegg 1 mill.kr lågare enn budsjettert.

Om lønsutgiftene er lågare enn budsjettert, er dei sosiale utgiftene 5,8 mill.kr høgare enn budsjettert, og det nest største avviket i 2013. Sjølv pensjonskostnaden er lågare enn budsjettert (-7,8 mill.kr), men premieavviket (inkl. arb.gj.avg.)¹ desto større (15,5 mill.kr). Sidan 2008 har lønsutgiftene auka med 78 mill.kr, medan dei sosiale utgiftene har auka med 41 mill.kr, det vil seia over 52%. I 2008 utgjorde dei sosiale utgiftene 24% av lønsutgiftene. I 2013 har prosenten auka til 30%.

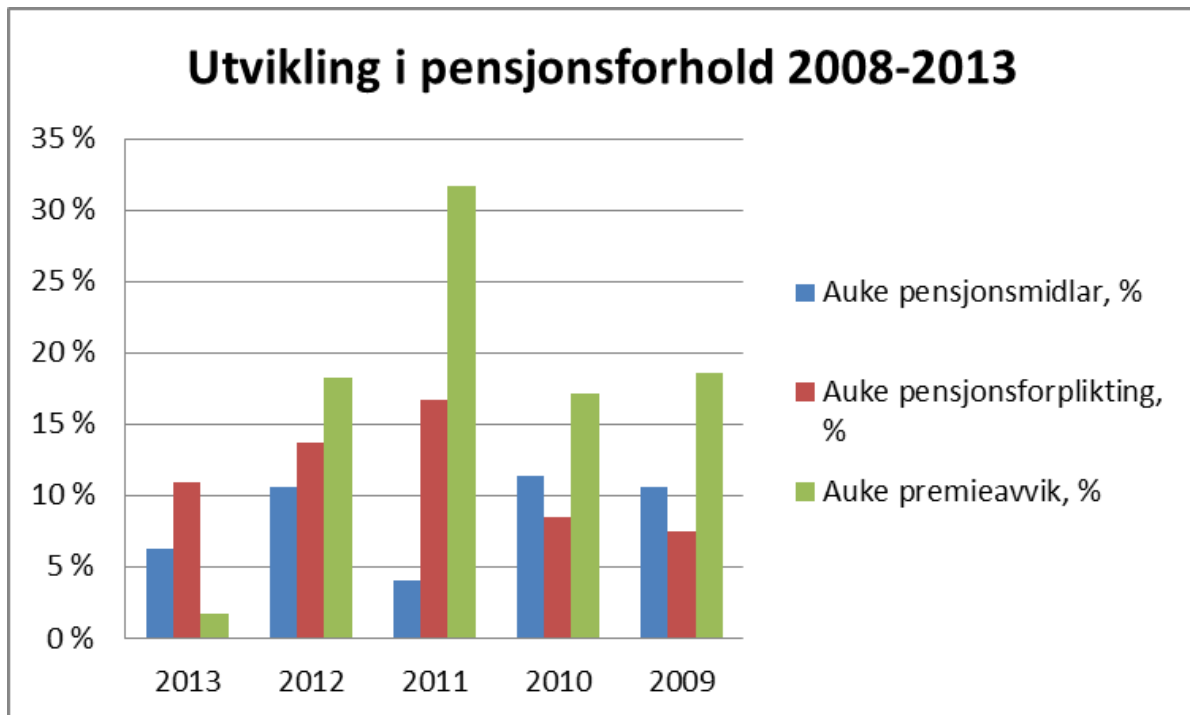

Då pensjonsordninga vart innført, var tanken at premieavviket kom til å svinga i løpet av åra, men grunnlaget for ordninga har vore for optimistisk og premieavviket har bygd seg opp. Totalt for alle

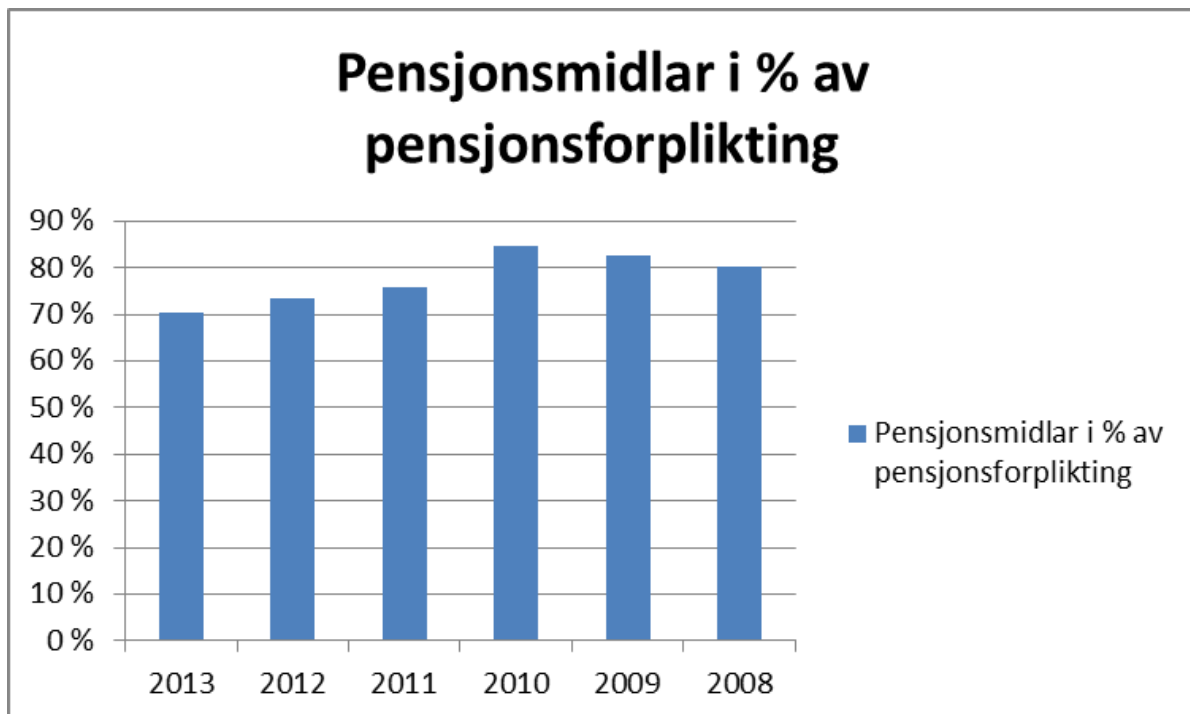
¹ Kommunen betaler pensjonsPREMIE i løpet av året, men utgiftsfører utrekna pensjonsKOSTNAD i rekneskapan. Skilnaden mellom desse to vert kalla PREMIEAVVIK.

kommunane var premieavviket rekna til 29 milliardar, ein sum som skal utgiftførast i kommunerekneskapen i komande år.

For Kvam herad er premieavviket på 78 mill.kr pr. 31.12.13. Avviket har auka med 43 mill.kr sidan 2008, som er ein auke på 120%. Pr. 31.12.13 hadde kommunen 630 mill.kr i midlar og forpliktingar på 893 mill.kr. Sidan 2008 har midlane auka med 213 mill.kr (51%) og forpliktinga med 374 mill.kr (72%):

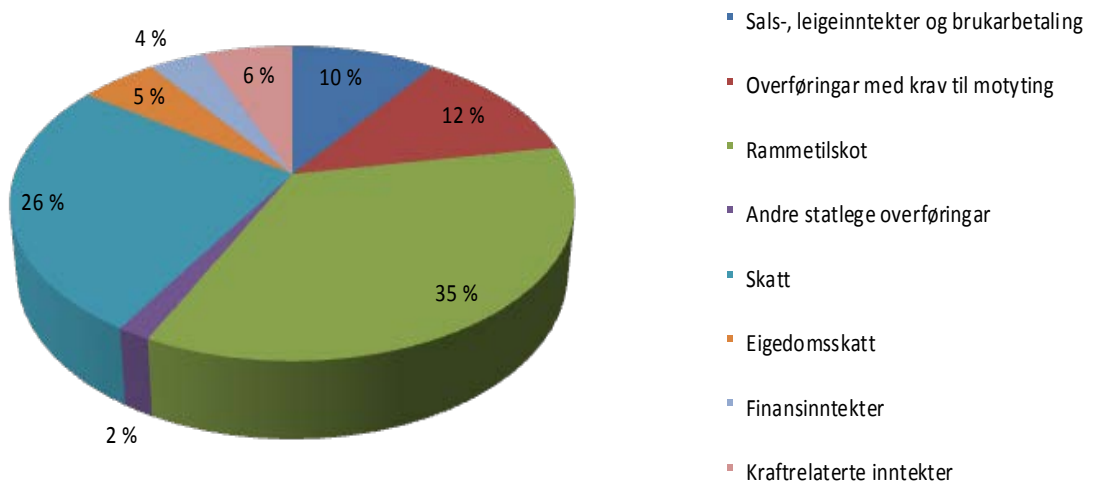

Samstundes fell andelen pensjonsmidlar i høve pensjonsforpliktingar til 71%:

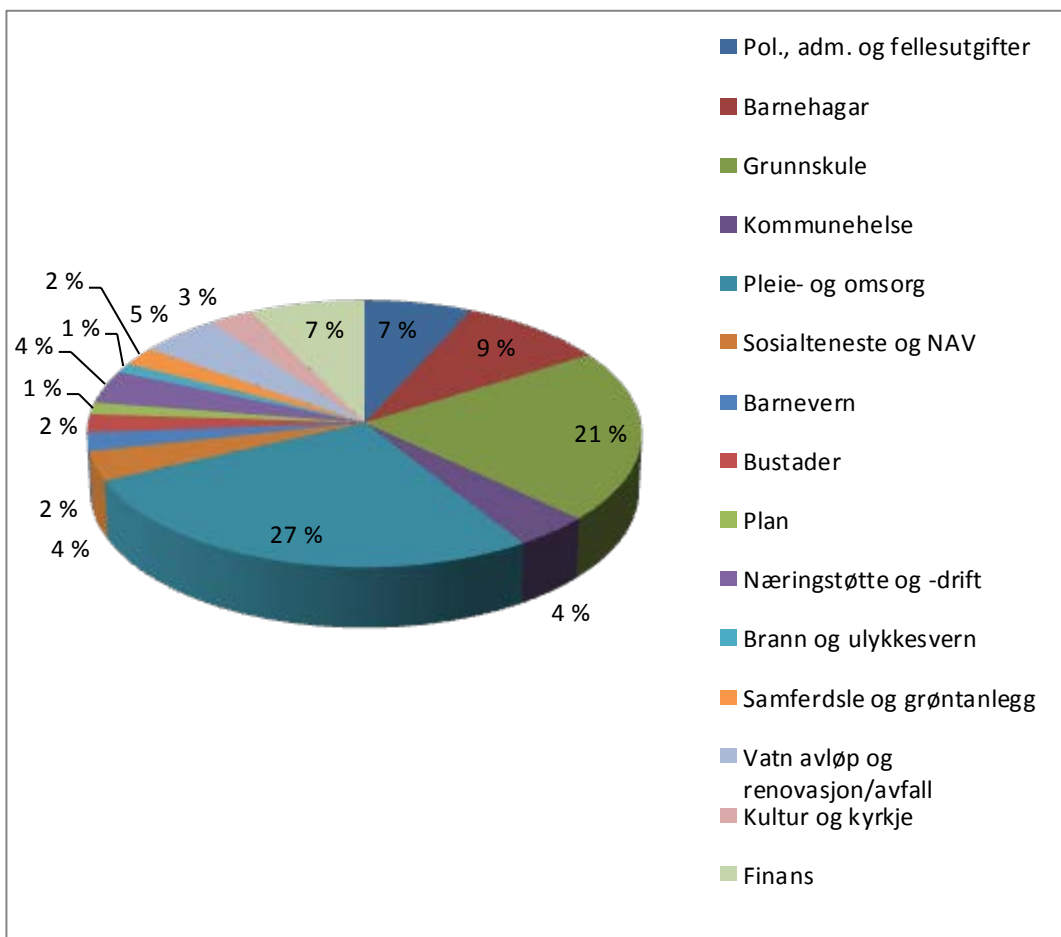
Diagrammet under viser korleis drifts- og finansinntektene til Kvam herad fordelte seg i 2013. Totalt var inntektene på 727 mill.kr mot 703 mill.kr i 2012, ein auke på 3,4 %. Det er små prosentvise endringar i høve 2012. Dei statlege inntektene er redusert med 2 % samla, og kraftinntektene har auka tilsvarande. Eigedomsskatten har auka med 1% til 5%, medan overføringar med krav til motyting er redusert med 1%.

□

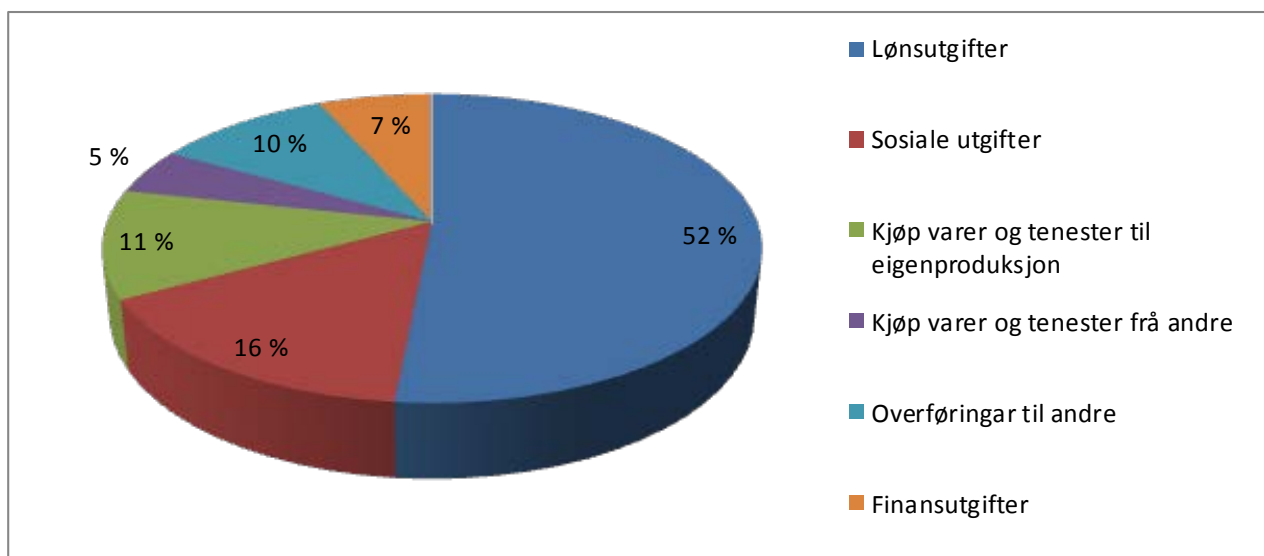

Fordeling av brutto driftsutgifter er vist i kakediagrammet nedanfor.

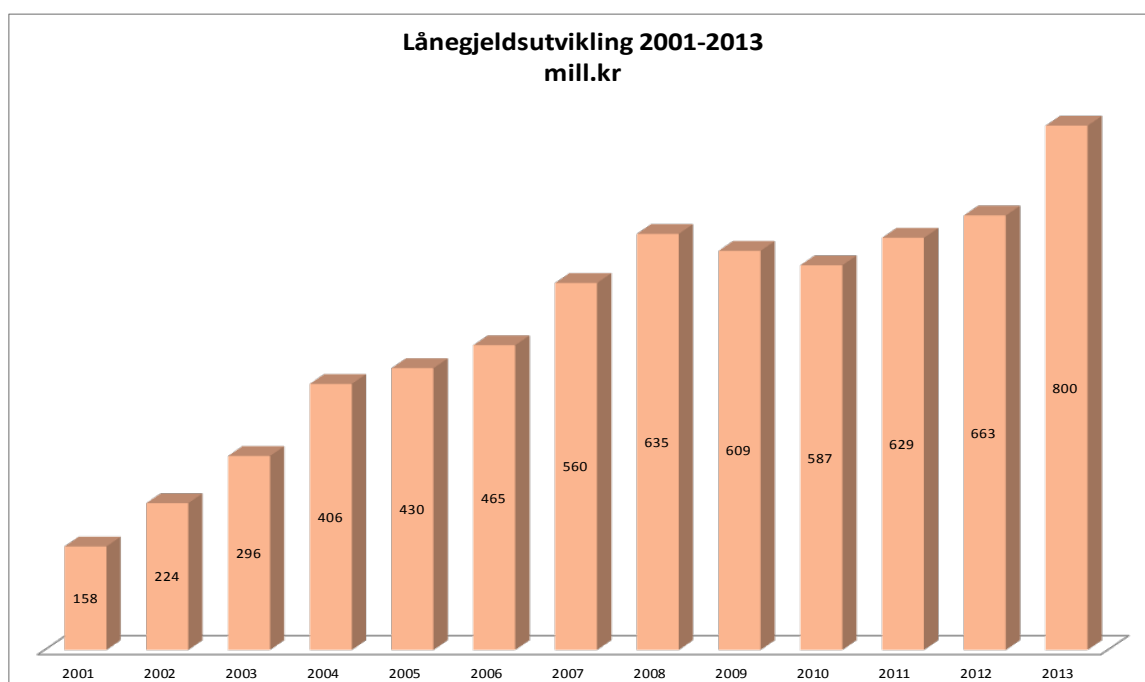
Prioritering av kva tenester Kvam herad skal bruka midlane sine til, er viktige politiske tema. I Kvam set heradsstyret difor budsjetttrammene tilsvarande netto driftsutgifter til dei ulike KOSTRA-tema (KOSTRA-tema=rammeområde). Vesentlege avvik i høve budsjettet vert difor gjennomgått i detalj under kapittelet: «Oversyn over tenestene».

Tenester innan pleie- og omsorg og grunnskule er dei to største «produkta» til kommunen, og utgjer til saman nesten 50%. Alle dei andre KOSTRA-områda utgjer under 10% av brutto driftsutgifter. Dei to største tenestene til kommunen, er igjen basert på personalressurs som den vesentlege innsatsfaktoren. Løn og sosiale utgifter utgjer 68%. Fordelinga mellom utgiftene har berre endra seg med opptil 1% i høve 2012.

Ei av Kvam herad sine største utfordringar er høg lånegjeld etter store investeringar dei siste om lag 15 åra. I hovudsak har kommune investert i bygg og VAR-anlegg. Investeringar i bygg omfattar ombygging av sjukeheimar, nybygg av omsorgsbustader, ombygging og utviding av skulebygg og idrettsanlegg. Nokre av desse investeringane har vorte støtta av staten med rente- og/eller avdragstilskot, men pr. 31.12.13 hadde kommunen ei lånegjeld på 859 mill.kr. 59 mill.kr av desse er startlån frå Husbanken som kommunen vidareformidlar til privatpersonar. I fjor utgjorde startlåna 42 mill.kr. Anna lånegjeld auka med 137 mill.kr frå 663 mill.kr pr. 31.12.12. Av låneopptaket er 103 mill.kr ikkje brukt, då fleire av investeringsprosjekta som var planlagt starta opp/gjennomført i 2013 er forskyvde i tid. Dette gjeld særleg barnehage- og skuleprosjekt. Kvam herad gjennomfører som regel låneopptak i starten av året, før evt. forskyving i tid for investeringsprosjekt er kjende. Ubrukte lånemidlar vert plassert i obligasjonar, som kommunen har fått høgare avkastning på enn det kommunen har betalt i lånerenta.

3 Oversyn over tenestene

Tabellen under viser korleis drifta fordeler seg på KOSTRA-tema² bygd opp etter dei tenestene som er vedtekne brukt i Kvam herad.

Hovudoversikt drift 2013. Fordelt på Kostra-tema					
Tema (i 1000 kr)	Rekneskap 2013		Budsjett 2013		Avvik 2013
	Br. utg. 2013	Netto utg 2013	Br. utg. 2013	Netto utg 2013	
Politisk verksemd	4 059	3 826	4 959	4 599	-772
Adm. og fellesutgifter	50 234	39 493	32 982	23 932	15 561
Barnehagar	74 342	60 612	72 972	60 089	523
Grunnskule	166 450	138 884	175 573	148 489	-9 605
Kommunehelse	32 632	23 954	35 534	28 553	-4 599
Pleie- og omsorgstenesta	215 631	170 985	211 234	178 378	-7 393
Sosialteneste og NAV	28 217	26 150	26 615	25 006	1 144
Barnevern	17 695	16 377	20 294	19 544	-3 166
Bustader	17 677	-669	14 375	-3 230	2 561
Plan	11 409	7 076	13 096	7 388	-312
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift	31 723	-11 413	30 797	-13 571	2 157
Brann og ulykkesvern	9 420	7 653	7 895	6 473	1 181
Samferdsle og grøntanlegg	17 673	12 608	19 065	14 843	-2 234
Vatn avløp og renovasjon/avfall	40 246	-3 130	57 137	-3 617	487
Kultur	17 996	12 570	17 036	12 772	-202
Kyrkje	5 001	5 000	5 047	5 024	-24
Skatt og rammetilskot	0	-504 977	0	-503 874	-1 103
Finans	57 022	28 707	57 986	18 594	10 113
Løn til fordeling	0	0	20	20	-20
Motpost avskrivningar	0	-33 709	0	-29 412	-4 297
Sum	797 428	0	802 616	0	-0

Kvam herad nyttar netto utgift som vedteke budsjet for kvart KOSTRA-tema. Tabellen viser i tillegg til rekneskapstala, justert budsjet 2013 (inkluderer alle justeringar fram til og med tredje tertial). Kolonne for avvik viser avvik mellom rekneskap og justert budsjet 2013.

På dei neste sidene er rekneskapstala til kvar teneste kommentert. Vidare er det laga tabellar som viser meir detaljert informasjon om kva tenester/funksjonar som høyrer til dei ulike rammeområda.

Andre opplysningar:

Alle sosiale utgifter er tekne ut av tabellane på kvart rammeområde. Endringar i lønsutgifter medfører oftast direkte endringar i sosiale kostnader. Men endringane er òg knytt til endringar i nivået på for eksempel pensjon og forsikring, som drifta av det enkelte rammeområde ikkje kan styra, og som påverkar alle rammeområde og difor vert omfattande å kommentera. Dei vesentlege endringane i lønsnivå vert difor kommentert pr. tema, medan sosiale utgifter vert kommentert for seg.

Dei sosiale kostnadene inkluderer pensjon, premieavvik på pensjon, gruppelivsforsikring, arbeidsgjevaravgift, premieavvik av arbeidsgjevaravgift og redusert arbeidsgjevaravgift av trygderefusjon.

² KOSTRA=KOMMUNESTATRAPPORTERING. Kommunane skal nytta lik standard for rekneskap for å gjera det mogeleg å samanlikna kommunar med kvarandre, på for eksempel tema «Grunnskule».

3.1 Politisk verksemd

Politisk verksemd							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013	Forbruk i %	Avvik i kr
100	Politisk styring og kontrollorgan	3 081	2 715	3 370	3 370	81 %	-655
110	Kontroll og revisjon	445	612	650	696	94 %	-37
Politisk verksemd		3 526	3 327	4 020	4 066	83 %	-692

Budsjettavvik

Rekneskaperen syner eit midreforbruk på 0,7 mill. kr i høve justert budsjett og 0,2 mill. kr mindre enn i rekneskapsåret 2012.

Mindreforbruket skuldast at det vart arrangert færre politiske møter i 2013 bl.a. på grunn av stortingsvalet og innsparingstiltak. I tillegg vart budsjettkonferansen halden i Kvam, og det vart ikkje gjennomført kursdagar.

Resultat 2013

- Møteaktivitet og tal saker i 2013 er redusert i forhold til 2012. Det er vanleg at aktiviteten går ned 2 år etter kommunevalet, men så låg aktivitet som i 2013 er ikkje registrert tidlegare i den tida vi har ført statistikk, dvs. frå og med 2001.

Aktivitet i politiske organ 2009 – 2013

	2009	2009	2010	2010	2011	2011	2012	2012	2013	2013
Organ	Møte	Saker	Møte	Saker	Møte	Saker	Møte	Saker	Møte	Saker
Heradsstyre	10	126	9	131	11	163	10	144	7	102
Formannsk.	12	60	10	66	13	80	9	70	8	67
NPB	12	127	11	161	10	128	10	136	9	91
Teneste	8	25	8	25	7	22	8	31	5	22
Eldreråd	10	39	8	37	7	29	8	43	5	18
RFMNF	6		7	16	3	4	7	26	4	13
Adm.utval	0	0	0	0	1	2	0	0	0	0
AMU	4	14	4	12	1	3	2	7	3	8
Klagen.	2	6	0	0	2	4	0	0	0	0
Tema-H	2	0	1		2	0	3		0	0
Samla	66	397	58	448	57	435	57	457	41	321

- Heradsstyret hadde 7 ordinære møte, det vart meldt 2 spørsmål og 4 interpellasjonar frå representantane. Det har ikkje vore temamøte i 2013
- Heradsstyresalen vart pussa opp hausten 2013, og er no ein moderne, funksjonell og godt utstyrt møtesal.

3.2 Administrasjon, styring og fellesutgifter

Adm. og fellesutgifter							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavig bud 2013		Avvik i kr
120	Administrasjon	22 929	25 018	25 129	25 379	100 %	-111
121	Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen	1 854	1 916	2 527	2 328	76 %	-611
130	Administrasjonslokale	1 060	2 008	1 254	1 211	160 %	754
170	Premieavvik	-1	-1	0	0	#DIV/o!	-1
180	Diverse fellesutgifter	390	313	296	302	106 %	17
190	Interne serviceeiningar	-500	-485	-702	-627	69 %	216
Adm. og fellesutgifter		25 733	28 769	28 504	28 593	101 %	265

Budsjettavvik

Premieavvik og andre sosiale kostnader vert handsama i eigen tabell.

Rekneskapa syner eit overforbruk på 0,3 mill. kr i høve justert budsjett. Mindreforbruket under forvaltningsutgifter eigedom skuldast at løn til prosjektleiar for skuleprosjekta vart budsjettert inn i drift, medan reelle lønskostnader vert på investeringsprosjektet. Utgiftene på administrasjonslokale gjeld underbudsjettert reinhald. I tillegg er det kjøpt nytt brannvarslingsanlegg til rådhuset

Interne serviceeiningar vert ved årets slutt fordelt ut på rammeområda etter reelle utgifter, i 2013 vart det fordelt mindre pga. at budsjettert bruk av sjukevikar og avskrivningar ikkje vart gjennomført.

Om tema

Under tema «Administrasjon, styring og fellesutgifter» er det meste av leiargruppa i kommunen og Stabseininga samla. I Stabseininga finn ein tenester som informasjon, post, arkiv, resepsjon, politisk sekretariat, løn og personal, rekneskap, fakturering, eigedomsskatt, skatt, innkrevjing, IT, innkjøp, forvaltning bygg og eigedom, juridisk rådgjeving, kantinedrift, overformynderi, verneombod og hovudtillitsvald. I tillegg ligg kommunen sine utgifter til politi og rettspleie, forsikring, AFP og felleskontingentar, og lønsjusteringspotten til kommunen. Det er såleis eit innhaldsrikt KOSTRA-tema, med mange ulike funksjonar.

Resultat 2013

- Etter at nytt organisasjonskart vart gjeldande ved inngangen av 2013, har dette året vore brukt til å utvikla leiarane i den nye organisasjonen. Den viktigaste satsinga har vore det eigenutvikla leiarprogrammet.
- Difi.no sine vurderingar av offentlege nettsider i 2013 gav framleis ★★★★★☆ for www.kvam.no. Når det gjeld kriteria for tilgjengelegheit og nyttig innhald ligg vi langt over snittet, men «brukartilpassing» (dvs. tekniske krav) dreg oss ned. God skore på brukartilpassing krev nok nye portalløysingar.
- I 2013 tok vi bruk digitale søknadsskjema for ferieklubben, utvida skjenketid og skjenkeareal. Målet om minst ei ny digital teneste pr. år er oppfylt dette året òg.
- Bruk av kommunen sin informasjon på nett er framleis stigande. Hendingar som ras i Tokagjelet, er med å auka aktiviteten på sidene, men i slutten av 2013 gjekk vi diverre inn i ein ustabil periode med mykje nedetid som dreg i motsett retning.

Unike "vitjingar" pr. døgn innom dei ulike portalane er:

Portal	2010	2011	2012	2013
www.kvam.no	870	965	1003	1053
Politikarnett	26	17	24	20
Lagsportalen	92	103	126	134

- Kvam herad har hatt eigen konto på «Facebook» sidan desember 2010, men det var først i 2013 vi tok han aktivt i bruk som informasjonskanal. Ved raset i Tokagjelet hausten 2013, vart det t.d. dagleg lagt ut informasjon på Facebook og www.kvam.no
- I 2012 starta rådmannen eigen blogg og hadde 6 innlegg, medan aktiviteten er redusert til 1 i 2013 og ingen nye bloggar knytt til Kvam herad er etablert. Bloggen hadde 7.316 besøk i 2012. I 2013 var besøkstalet redusert til 3.214.
- Det har ikkje skjedd vesentlege endringar innan arkivtenesta i 2013. Dokumentmengd speglar aktiviteten i lokalsamfunnet, spesielt gjeld det byggeaktivitet og politisk aktivitet. Vi har difor registrert noko færre dokument i 2013 enn dei seinare åra.
- I 2013 handsama vi 95 registrerte krav om innsyn, av desse enda 2 som klage vidaresemdt til fylkesmannen.
- Overformyndieriet sitt ansvarsområde vart overført til fylkesmannen frå 1.juli 2013. Alt arkivmaterieell frå før den dato er Kvam herad sin «eigedom», materialet er rydda og katalogisert, og aktive saker vart overført fylkesmannen innan dei fristar som var sett. Kvam herad har hatt dyktige personar i overformyndieriet, og arbeidet med overføring til fylkesmannen har gått svært bra. Håpet er at hjelpeverja og brukarane får like god oppfølging hos fylkesmannen som dei har fått frå det lokale overformyndieriet.
- IT-avdelinga administrerer om lag 80 lokasjonar i heradet, Jondal kommune, deler av Kvam Kraftverk sine servere og løysingar, samt samarbeid med Kvinnherad kommune på drift av IST Extens.
- For 2013 har kommunen ca. 200 servere som dekker våre behov med 32 TB data der 85 % er fullt opp i bruk.
- Kommunen har løysingar til dei fleste IT-områda i eiga verksemd og i Jondal kommune innanfor tele og data.
- Maskinparken til kommunen er einingane sitt ansvar og men IT-avdelinga gjennomfører kjøp, drift og vedlikehald. Maskinparken er aldrande, noko som går utover driftssituasjonen og tidsbruken til brukarane. Oppvekst har sett i gang oppdatering av maskinparken sin i 2013, og kjøpt inn 50 nye maskiner til elever og leasa nye lærarmaskiner. Framleis manglar ein elevressursar, men satsinga er vidareført i 2014.
- Satsingsområde i 2013 var:
 - Nytt lagringsområde med meir kapasitet.
 - Byta ut trådlause nettverk til høgare kapasitet på ein del lokasjonar.
 - Utvikla nye Citrix-serverar (ikkje teke i bruk fullt ut endå)
 - Lync- og telefonioppgraderingar.
 - Programvareoppgradering for MS Office og nettverkservere
 - Oppsett av SystemCenter (styringssystem for PC-ar).
 - IPS – system for overvåking og kontroll av nettdata for å hindre hacking.
- Kvam herad kjøpte inn varer og tenester i 2013 for over 300 mill.kr. Kommunen deltek i fleire innkjøpsavtalar, deriblant Bergensavtalen der Bergen kommune er leiande.
- Kvam herad sender ut ca. 30.000 faktura pr. år, og arbeider med å få flest mogeleg over på E-faktura/AvtaleGiro som betalingsform.
- Skatteinnkrevjinga ligg over 98% og på 100% for dei fleste skatte- og arbeidsgjevarkrava.
- I 2013 vart det gjennomført 23 arbeidsgjevarkontrollar. Minstekravet var 17³ av 337 arbeidsgjevarar. Kontrollarbeidet vart kjøpt av Kemneren i Bergen v/Hordaland Kommunale Rekneskapskontroll i tillegg til dei som vert gjennomført i eigen regi.

³ Målet er at 5% av arbeidsgjevarane skal kontrollerast i løpet av eit år

3.3 Barnehagar

Barnehagar						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
201 Førskule	36 172	36 696	36 880	36 875	100 %	-184
211 Styrka tilbod til førskulebom	3 215	4 240	4 399	4 493	96 %	-159
221 Førskulelokale og skyss	3 224	3 634	3 485	3 527	104 %	148
Barnehagar	42 611	44 569	44 765	44 895	100 %	-195

Budsjettavvik

Funksjon 201- førskule har i 2013 eit mindreforbruk på 0,2 mill.kr. Dette kjem i hovudsak av auka brukarbetaling på 0,2 mill.kr og 0,4 mill.kr auke i øyremerka midlar frå staten til kompetanseheving i barnehage. På den andre sida er det auka lønsutgifter, og tilskotet til private barnehagar vart 0,2 mill.kr meir enn budsjettet.

Funksjon 211- styrka tilbod førskule har eit mindreforbruk på 0,2 mill.kr som fylgje av lågare lønsutgifter.

Funksjon 221- førskulelokale og skyss har eit meirforbruk på 0,1 som fylgje av auka elektrisitetskostnader.

Om tema

- Kvam herad har barnehagar i Ålvik, på Fykse, 2 i Øystese, 2 i Norheimsund, i Tørvikbygd, Strandebarm og på Oma.
- Kommunen tilbyr berre 50 og 100% plass

Resultat 2013

- Stadig fleire ynskjer plass i barnehage. Barna er yngre når dei startar, og stadig fleire
- utvidar frå deltidstid- til fulltidsplass. Bare 6,9% av borna har mindre enn 60% plass i barnehage mot 12,2 i 2012. Fom 01.08.13 vart det innført 50% og 100% plassar i dei kommunale barnehagane dette kan forklara noko av nedgangen i deltidsplassar.
- Det er 19 nye born på venteliste som ynskjer barnehageplass før 01.08.14. Desse borna har ikkje lovfesta rett til barnehageplass før 01.08.2014.
- Talet på minoritetsspråklege barn aukar. Det er i 2012 46 born, 12 fleire enn i 2012.
- Dei tilsette opplever at arbeidsdagen er i endring grunna lengre opningstid, redusert grunnbemanning og oppfølging av enkeltbarn.
- Heradet manglar framleis førskulelærarar men behovet er mindre enn for nokre år sidan. I 2013 vart 4,4 årsverk drivne på dispensasjon i høve kravet om førskulelærarutdanning for å fungera som pedagogisk leiar, dette er ein nedgang på 2,8 årsverk frå 2012. På 2 år er talet årsverk drivne på dispensasjon redusert med 4,5 årsverk. Dei fleste som har dispensasjon har det i ein liten del av stillinga for å dekke opp for omsorgspermisjonar og liknande.
- Elles er det store behov for å oppgradera fleire av barnehagebygga i Kvam, og det er behov for nytt utstyr/leiker og liknande.
- Alle barn med lovfesta rett og som har søkt om barnehageplass, har fått tilbod om plass i barnehage.
- Totalt 419 barn hadde barnehageplass per 15.12.2013, 14 færre enn året før.
- Alle barnehagane har ope fem dagar i veka, men noko ulik opningstid. Sandven FUS barnehage har ope heile sommaren medan dei kommunale barnehagane har stengt fire veker i juli.
- Fleire barn i barnehage treng tilrettelagt hjelp for å få tilfredstillande utbytte av barnehagetilbodet og ønska utvikling. Dette kan vera barn med store sansetap, funksjonshemming, utviklingsvanskar mm
- Barn med minoritetsspråkleg bakgrunn utan kjennskap til norsk språk kan ha bruk for ekstra ressursar i oppstarten. Dette er det ikkje automatisk i Kvam, men eit pedagogisk fagteam

jobbar systemretta inn mot alle fleirspråklege born i alle barnehagar i kommunen. Hausten 2013 starta PPT og Pedagogisk fagteam nettverk for tilsette som jobbar med fleirspråklege born.

- Systemretta arbeid og kompetanseheving. Pedagogisk Fagteam/PPT starta 3 nettverk:
 - tilsette i barnehagane med ansvar for 5-åringar
 - tilsette som arbeider med 5-åringar/året før skulestart «(123, - eg er med!»
 - nettverk for tilsette som arbeider med dei yngste borna.
- Heradstyret vedtok ny barnehagestruktur i juni 2013.

3.4 Grunnskule

Grunnskule						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
202 Grunnskule	79 757	79 960	83 380	83 782	96 %	-3 420
213 Vaksenopplæring	3 183	3 655	3 396	3 450	108 %	259
214 Spesielskular	0	0	0	0	#DIV/0!	0
215 Skulefritidstilbod	1 381	1 606	1 724	1 804	93 %	-118
222 Skulelokaler	11 083	8 826	10 299	10 566	86 %	-1 473
223 Skuleskyss	2 855	3 121	3 250	3 250	96 %	-129
383 Musikk- og kulturskular	3 514	3 377	3 570	3 527	95 %	-193
Grunnskule	101 773	100 545	105 619	106 379	95 %	-5 074

Budsjettavvik

Temaet grunnskule hadde i 2013 eit mindreforbruk på 5 mill.kr.

Funksjon 202- grunnskule har lågare lønsutgifter enn budsjettet (0,5). Utgifter knytt til gjesteelevar er redusert med kr 0,7 mill.kr. Samtidig har grunnskule motteke meir øyremerka midlar (0,7) og sjukelønsrefusjonar (1,2).

Vaksenopplæringa har i 2013 eit overforbruk på 0,3 mill.kr grunna reduserte øyremerka midlar frå staten.

Brukarbetalinga til SFO har auka med 0,1 mill.kr.

Mindreforbruket på 1,5 mill. kr på skulelokale er knytt til reinhald og forbruket må sjåast i samanheng med dei andre einingane i kommunen.

Utgifter til persontransport vart 0,1 mill.kr lågare enn budsjettet.

Musikk – og kulturskulen har høgare lønsrefusjonar enn budsjettet.

Om tema:

- Opplæringslova med forskrifter styrer mykje av aktiviteten i eining for skule. Stadige lovendingar har ført til auka aktivitet i grunnskulen nesten kvart år. Her kan nemnast leksehjelp og timar til tidleg innsats for elevane i 1. –4. klasse., innføring av valfag på 8 trinnet, 1t gratis kulturskuletilbod for barn i 1-4 kl.
- Hausten 2012 var det 1019 elevar i grunnskulen i Kvam. Rundt 75 av desse elevane er minoritetsspråklege, dvs. at dei har rett på særskild norskopplæring og i nokre høve også tospråkleg fagopplæring.
- Kvam herad er med i statleg satsing på utviklingsarbeid i skulen knytt til vurdering for læring.
- PPT og skuleeigar starta i 2013 eit nettverk for lærarar som underviser fleirspråklege elevar, målsetjinga er kompetanseheving og felles system på opplæringa for denne gruppa elevar i Kvam.
- Hausten 2013 flytta PPT ei fagstilling over i skulane til systematisk bruk innan TIDLEG INNSATS (jmf. Heradstyrevedtak 18/12-12).
- Det er fleire elevar i Kvam som har omfattande hjelpebehov som krev avvik frå læreplan og spesialundervisning, der kommunen set inn store ressursar for å gje den einskilde tilfredstillande utbytte av opplæringa.
- Omstillingsprosess 2013-2015. Kvam har ei stor gruppe elevar med lese-skrivevanskar eller andre vanskar som gjer skulearbeidet for eleven vanskeleg. Desse elevane har til no fått spesialundervisning, men i november 2013 starta ein felles prosess mellom skuleeigar, skuleleiarar og PPT der målet var omlegging av spesialundervisning og tilpassa opplæring gjennom å byggja opp eit fleksibelt spesialpedagogisk støttesystem i alle skulane. Dette er eit omfattande endringsarbeid som byggjer på nyare skuleforskning og som skal sikra at fleire elevar får den hjelpa dei treng innan ordinær opplæring med tilpassing.

- PPT er ei lovpålagt teneste som har ansvar for å utarbeida sakkunnig vurdering i tråd med Opplæringslova § 5.1. PP-tenesta skal også hjelpa barnehage og skule i arbeidet med kompetanseutvikling og organisasjonsutvikling for å leggja opplæringa betre til rette for elevar med særlege behov.
- Kommunelogoped: Kvam herad har 30% stilling som behandlande logoped for vaksne brukarar med språk/tale/stemmevanskar. Tilvisingsgrunnar i 2013; afasi, progredierande sjukdomar (ALS, Parkinson, Huntington) og stemmevanskar. Tenesta er organisert under PPT-leiar, og er heimla i opplæringslova, knytt til forvaltningslova og folketrygdlova. Kommunelogopeden får tilvist vaksne brukarar direkte frå sjukehus/lege/logoped i spesialisthelsetenesta eller frå lokale hjelpetenester. Brukarane får i hovudsak tenesta i form av behandling jamleg i ein avgrensa periode. Nokre får langvarig oppfølging. Behandlinga vert i hovudsak gjeven på aldersheimane eller i eigen bustad. Logopeden arbeider tverrfagleg og gjev kompetanseheving kring brukaren i helse og omsorg.

Resultat 2013:

- Hausten 2013 starta prosjektet «Tidleg innsats» der skuleeigar, ppt, leiarar og alle medarbeidarar har felles fokus om elevane si læring og trivsel med fokus på endring. Opplæringa skal bli best mogleg tilrettelagt for den enkelte elev, og dermed redusere behovet for spesialundervisning. Det blir jobba med kompetanseheving slik at lærarane kan gje tidleg hjelp i grunnleggjande ferdigheiter innan lesing/språk. Hausten 2013 flytta PPT ei fagstilling over i skulane til systematisk bruk innan TIDLEG INNSATS (jmfr. Heradstyrevedtak 18/12-12). Arbeidet har gjeve skulane tidleg hjelp i høve elevar ein er bekymra for, og skulane melder om positiv verknad av omlegginga. Etter at PPT bidrog systematisk med TIDLEG INNSATS på systemnivå på alle skular, har ein fått ei lita nedgang i tilvisingar. Dette var ei av målsetjingane og er ein direkte konsekvens av at PPT arbeider tettare på skulen før born har utvikla for store vanskar.
- Ved utgangen av 2013 var det 239 born 0-16 år som var tilvist PPT. I tillegg er det 44 vaksne brukarar frå Kvam (logopedklientar/vaksenopplæringa) og 31 born frå Jondal.
- 15,4% av elevane i Kvam får spesialundervisning, ein liten nedgang frå året før.
- Talet minoritetsspråkelege er auka med 13.
- I frå 2012 til 2013 er det ein auke frå 161 til 172 elevar som nyttar seg av SFO tilbodet i kommunen.
- Våren 2013 fekk 78 vaksne innvandrarar norskopplæring med samfunnsfag. For hausten 2013 var tala 83 vaksne innvandrarar som fekk norskopplæring. 6,75 årsverk var i 2013 knytt opp mot denne tenesta og undervisninga har føregått både på dag -og kveldstid.
- Frå august 2013 har 10 vaksne etter søknad fått grunnskuleopplæring. (Jmfr. *Opplæringslova § 4 A-1*) 0,35 årsverk har vore knytt til tenesta denne hausten.
- I året 2013 har 28 vaksne fått enkeltvedtak om rett til spesialundervisning på grunnskulen sitt område (Jmfr. *Opplæringslova §§ 4 A-1 og 4 A-2*) Undervisninga har føregått på skulen, på arbeid og/eller i bustaden til eleven. 2,80 årsverk er knytt til tenesta.
- I lag med Hardanger og Voss kompetanseregion har kommunen kjøpt inn eit kvalitetssikringssystem, 1310.no, som skal vera eit hjelpemiddel for skulane og skuleeigar til å ha eit forsvarleg system som sikrar kvaliteten i skulen. Systemet er teke i bruk, og skuleeigar og skulane jobbar med tilpasse systemet til lokale behov.
- Det er stort behov for nytt ikt-utstyr i skulen både til lærarar og elevar. På slutten av 2013 vart det kjøpt inn 50 nye pc-ar og det vil vidare i 2014 bli inngått leasingavtale på elevmaskiner. Det er oppretta faste samarbeidsmøte mellom ikt-avdelinga og it-ansvarlege på skulane. Dette sikrar eit tettare samarbeid, felles innsats mot utfordringane og felles innsats for å løysa utfordringane.

- Det vart innført ny leiarmodell i skulane hausten 2012 med avdelingsleiarar på alle skulane. Gjennom skuleåret 12/13 har det vore fokus på skuleleiing og rektor og avdelingsleiarar har hatt jamlege skuleleiarsamlingar.
- Vurdering for læring(VFL) er eit satsingsområde i Kvammaskulen og det har vore jobba målretta med denne satsinga på alle skulane. VFL skal vidareførast og denne satsinga må sjåast i samanheng med det totale utviklingsarbeidet som er i gang på alle skulane i Kvam herad.
- Plan for skuleutvikling er ikkje utarbeid. Leiar for barnehage og skule begynte i jobben i august 2013 og vil i løpet av fyrste halvår 2014 utarbeide plan for skuleutvikling.
- Kulturskulen hadde om lag 150 færre søkjarar som igjen resulterte i at kutta på budsjettet vart innfridd.
Kulturskulen har i tillegg til ordinær kulturskuledrift hatt stor suksess med m.a. UKM (ungdommens kulturmonstring) i januar, Fleire fargar (scenisk fleirkulturell produksjon) i juni, samt Bornas verdsdag (multikulturell møteplass) i november.
- Tilsynet som Fylkesmannen starta i nov.2012 vart avslutta i juni 2013.
- I etterkant av tilsynet på Vaksenopplæringa er det utarbeidd kommunale retningslinjer for å sikre at kommunen følgj oppplæringslova. Retningslinjene er nedfelt i ein plan for kvalitetssikring jmfkr krav om forsvarleg system § 13.10 oppl. Planen er godkjent av fylkesmannen. Arbeidet med å implementere retningslinjene er i gang.

3.5 Kommnehelse

Kommnehelse							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013			Avvik i kr
232 Førebyggjgging - skule og helsestasjonsteneste	4 090	4 128	5 344	5 367	77 %		-1 216
233 Anna førebyggjgande helsearbeid	1 754	2 801	3 555	3 962	79 %		-755
241 Diagnose, behandling, rehabilitering	13 151	12 417	13 455	12 067	92 %		-1 038
Kommnehelse	18 995	19 346	22 355	21 396	87 %		-3 009

Budsjettavvik

På funksjon 232 er 0,8 mill.kr knytt til vakante stillingar hjå helsesyster og til førebyggjgande psykiatri. 0,3 mill.kr innsparing på vare- og tenestekjøp, samt 0,2 mill.kr høgare sals- og refusjonsinntekter enn budsjettet.

Mindreforbruk i funksjon 233 kjem av vakante stillingar, bl.a. i Utekontaktenesta.

Lønsutgiftene i funksjon 241 er ca. 0,2 mill. kr lågare enn budsjettet og refusjonsinntektene 1,4 mill.kr høgare, medan driftstilskot er 1 mill.kr høgare. Utfordringar med å få tak i legevakt etter at øvre aldersgrensa vart senka til 55 år, gav auka utgifter til legevakta på ca. 1 mill.kr.

Om tema

- **Helsestasjonstenestene:** Det er fire helsestasjonar i Kvam. 5 helsesøstrer i til saman 4,75 stillingar og ei jordmor i 0,5 stilling utøver tenestene saman med 5 legar i til saman 84 % stilling fordelt på helsestasjon og skulehelseteneste.
- **Fysioterapitenesta:** 8 fysioterapeutar med til saman 5,85 driftstilskot er knytt til 5 institutt. Saman med 7 fysioterapeutar som deler på 4,3 fastløna stillingar, gjev dei eit breitt tenestetilbod til kvenningane i alle aldersgrupper.
- **Kommuneoverlege:** Kvam herad har kommuneoverlege i 100 % stilling.
- **Folkehelse:** Kvam har partnerskapsavtale med Hordaland fylkeskommune om folkehelsearbeid og får årleg tilskot på kr 0,15 mill.kr til drift av arbeidet. Gjennom ny lov om folkehelse har kommunane eit utvida ansvar for folkehelse.
- **Miljøretta helsevern:** Lovheimelen vart frå 01.01.12 flytta frå kommunehelstenestelova til folkehelselova, men kommuneoverlegen er framleis kommunen sitt mynde i hastesaker knytt til miljøretta helsevern.
- **Trygge lokalsamfunn:** Kvam herad har frå 2005 vore godkjent og vart i 2011 regodkjent som trygt lokalsamfunn og er gjennom det del av eit nasjonalt skadeførebyggjgande nettverk. Arbeidet i Kvam vert styrt av ei tverrsektoriell gruppe leia av folkehelsekoordinator.
- **Legetenesta:** Kvam herad har 10 fastlegar fordelt på 4 kontor. Strandebarm legekantor er kommunalt drive utekontor, dei andre kontora er privatdrivne. Til eitt av kontora er det knytt turnuskandidat. Inkludert 100 % sjukeheimslege er det inngått avtalar med fastlegane om til saman 243 % stilling med allmenmedisinske offentlege oppgåver.
- **Legevakt:** Kvam har 10-delt lokal legevakt på ettermiddag, kveld og også dagvakt helg og høgtidsdagar. På natt er det interkommunal legevakt på Voss med bakvakt i Kvam. Kvam herad har ansvar for å skaffa lege kvar 6. natt til den interkommunale legevakta på Voss.
- **Kommunepsykolog:** Kvam og Jondal deler kommunepsykolog for barn, unge og familiar. Tenesta vart utvida i 2011 med ei 3-årig prosjektstilling for vaksne (støtta av Helsedirektoratet), organisert i avdeling psykisk helse, og i samarbeid med Jondal. Prosjektet vart avslutta ved inngangen 2013 då psykologen sa seg opp.
- **Sals - og skjenkekontroll:** Nytt av året er endring av organisering, der avdelinga vert kalla avdeling for alkohol og servering. Avdelinga tek seg av kommunal sakshandsaming av saker gjeldande serveringsløyve og sals- og skjenkeløyve, samt sals- og skjenkekontroll for nabokommunane som før. Det er 4 tilsette i avdelinga. Elleve kommunar har vore med i interkommunal sals - og skjenkekontroll som vert

administrert av Kvam. I arbeidet inngår: Kontroll av ordinære sals - og skjenkeløyve, ambulerande løyve/einskildløyve og salsstader.

Resultat 2013:

For mange som har arbeidet sitt i kommunehelse, har aktivitetar knytt til implementering av samhandlingsreforma og nytt lovverk, fullføring av prosjekt lokalmedisinsk senter på Toloheimen, arbeid med tenesteavtalar, samarbeid med føretaket, arbeid med omorganisering av helse – og omsorg og krav om innsparingar, bydd på til dels tidkrevjande og utfordrande oppgåver og prosessar i 2013.

- **Helsestasjonstenestene:** Tenesta er organisert i oppvekst frå 01.08.2013. Tenesta har vore driven med redusert bemanning i 2013 grunna sjukemeldingar og vanskar med rekruttering av vikarar. Berre lovpålagde oppgåver har vorte løyste. Det er etterslep av uløyste oppgåver til 2014. Tilbodet på fire av skulane har vore redusert. Einaste tiltak som er gjennomførde der, er vaksinerings. Det har vore stor slitasje på dei tilsette.
- **Fysioterapitenesta:** Tenesta opplever stort press i samband med kortare liggjetid på sjukehusa og større utfordringar lagt til kommunehelsetenesta etter utskriving. Tenesta har dokumentert at det vert jobba 3 årsverk utover stillingane/driftstilskota. Likevel vert serviceerklæringane i periodar **ikkje** oppfylte, og ventetida har auka. Det ser ut til at det er kronikarane som må venta lengst. Heradstyret valde ikkje å prioritera auka bemanning i fysioterapitenesta i 2013.
- **Kommuneoverlege:** Kommuneoverlegen var utleigd i 60 % av stillinga til legevaksprosjektet og allmennlegeprosjektet i regi av Hardangerrådet (prosjekt samhandlingsreforma i Hardanger). Prioriterte oppgåver elles har vore: implementering av samhandlingsreforma og nytt lovverk, fullføring av prosjekt lokalmedisinsk senter, avtalar og samarbeid med føretaket, arbeid med omorganisering av helse – og omsorg og ny avtale om legevakt med legane. Høve til å delta i tverrfaglege prosessar i kommunen har vore redusert i 2013 grunna auka eksternt engasjement.
- **Folkehelse:** Folkehelsekoordinator var leigd ut i 60 % stilling i 2013. Prioriterte oppgåver i 2013 har vore å gjera fagfeltet folkehelse betre kjent både i eigen organisasjon og i heile kommunen, arbeida for å få til eit interkommunalt folkehelsesamarbeid, samarbeid med helseføretaket skadeførebyggande arbeid og samarbeid på tvers i kommunen. Ei viktig oppgåve i 2013 var arbeidet med oversikt over folkehelsa i Kvam. Folkehelsekoordinatoren gjekk ut i permisjon frå 1.9.2013. Det er ikkje sett inn vikar.
- **Miljøretta helsevern:** Grunna kapasitetsproblem har mange av oppgåvene innan denne tenesta vore nedprioriterte i 2013.
- **Trygge lokalsamfunn:** Trygge lokalsamfunn er ein viktig arena for det systematiske arbeidet med å førebyggje skadar ogulukker i Kvam. Arbeidet har vore tona noko ned i 2013 grunna reduserte ressursar til drift.
- **Legetenesta:** I tråd med intensjonane i samhandlingsreforma har Kvam mange legar med relativt små lister. Dette medfører god tilgang på kurative legetenester utan at det medfører ekstrakostnadar for kommunen. Legane har som tenestene elles merka auka press som følge av kortare liggjetid på sjukehusa og større utfordringar lagt til kommunehelsetenesta etter utskriving.

- **Legevakt:** Kvam legevakt er ei av 7 vaktårnlegevakter i Noreg. Dette inneber at vi leverer aktivitetsdata til nasjonal statistikk. Sidan 2002 har det vore stabilt på om lag 4500 kontaktar årleg med legevakta. Eit års samdrift av legevakta med Kvam lokalmedisinske senter har vore svært positiv med felles nytte av kvarandre i kvardagen. Grunna endringar i avtalen med legane, vart det brukt fleire vikarlegar ved Kvam legevakt enn tidlegare år i 2013.
- **Kommunepsykolog:** Psykologtenesta er eit lågterskeltilbod for barn og unge som står i fare for å utvikla psykiske helseplager. I tillegg til individretta arbeid, er oppgåva å bidra til utvikling av tverrfaglege samarbeidsmodellar for å gje «rett hjelp til rett tid».
- **Sals - og skjenkekontroll:** Avdelinga har utført lovpålagde oppgåver med sals- og skjenkekontroll. I 2013 har det vore utført 691 kontrollar av sals- og skjenkestader, noko som utgjer ein kontrollprosent på 112,91%. I tillegg er det avhalde kurs i alkohollova, og gjennomført kunnskapsprøvar for tilsette ved sals- og skjenkestader i kommunane. I Kvam og Fusa har eininga og helde/delteke på kurs med godkjenning av vakter for tilskipingar på forsamlingshus.
Avdelinga har og teke på seg arbeidet med å planleggja og organisera stiftinga av ein ny nasjonal organisasjon for kommunalt tilsette som arbeider med alkohol- og serveringslova. Det er planlagt fyrste konferanse på Gardemoen i april 2014.

3.6 Pleie- og omsorg

Pleie- og omsorgstenesta						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
234 Aktivisering eldre og funksjonshemma	6 970	6 911	6 677	6 938	104 %	234
253 Pleie, omsorg, hjelp i institusjon	45 709	50 766	51 308	49 293	99 %	-542
254 Pleie, omsorg, hjelp i heimen	61 553	55 806	59 244	61 392	94 %	-3 437
255 Medfinansiering somatiske tjenester	9 010	9 105	9 100	9 100	100 %	5
256 Akutthjelp helse- og omsorgstenesten	-114	13	0	0	#DIV/o!	13
261 Institusjonslokaler	4 183	4 351	4 245	4 859	103 %	106
Pleie- og omsorgstenesta	127 426	126 939	130 573	131 582	97 %	-3 621

Budsjettavvik

Meirforbruk i funksjon 234 skuldast høgare lønsutgifter knytt til støttekontaktar på 0,7 mill. kr, mens det vart 0,2 mill.kr høgare salsinntekter enn budsjettet. I tillegg vart det spara 0,3 mill. kr. på vare- og tenestekjøp.

I funksjon 253 er det et meirforbruk på 1,2 mill.kr knytt til driftsavtalar og kommunale driftstilskot, medan salsinntektene vart 1,5 mill.kr høgare enn budsjettet.

I funksjon 254 skuldast avviket på 4,8 mill.kr høgare refusjonsinntekter for utgifter til ressurskrevjande brukarar. Inntekter frå matsal har auka med 0,5 mill.kr og sjukelønsrefusjonane er ca. 2 mill.kr høgare. På den andre sida vart løn til vikar, engasjement, overtid og lærlingar med 3, 4 mill.kr. Matsalet auka med 0,5 mill.kr, medan kjøpet auka med 0,4 mill.kr.

Lønsutgiftene for rein- og vedlikehald av institusjonslokale er redusert, medan kjøpsutgiftene er høgare enn budsjett.

Om tema

Temaet femner om pleie og omsorg, Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling og avdeling psykisk helse.

Pleie- og omsorgstenesta har ansvar for å gi individuell hjelp til dei som treng omsorg, behandling og pleie gjennom ulike heimetenester og institusjonsomsorg. Tenesta rettar seg mot personar i alle aldersgrupper. Dei største gruppene er eldre, personar med psykisk utviklingshemming og personar med psykiske vanskar. Institusjonsomsorg omfattar langtidsopphald og korttidsopphald.

Heimetenesteomsorg omfattar heimehjelp, miljøarbeid, dagtilbod, heimesjukepleie, omsorgslønn, utleige av trygde- og omsorgsbustader og tryggleiks-alarmar .

Tal brukarar registrert i tenesta har vore relativt stabil i 2013, totalt 555 brukarar pr. 31.12.2013.

Pleie og omsorgstenesta yt hjelp til stadig nye og yngre brukargrupper, ofte ressurskrevjande brukarar med behov for koordinerte tiltak.

Oversikt alderssamansetjing registrerte brukarar pr. 31.12.2013:

Alder	Menn	Kvinner	Alle
0-17 år	14	10	24
18-67 år	63	94	157
67-80 år	37	47	84
80-89 år	54	129	183
90år og eldre	25	82	107
Totalt	193	362	555

Spesielt etter innføring av Samhandlingsreforma 1. januar 2012, opplever tenesta at dei har fått nye fagleg utfordrande og ressurskrevjande arbeidsoppgåver. Oppgåvene vert opplevd som interessante

og utløyser stor grad av motivasjon og engasjement i fagmiljøet, men dei har også vore kostnadsdrivande. Tidlegare utskrivning frå sjukehus har medført at sjukare og meir behandlingskrevjande pasientar kjem til korttidsavdelinga eller direkte tilbake til heimen. Både korttidsavdelinga, langtidsavdelingane, fastlegane, fysioterapeutane og tilsette i heimetenesta opplever dette og rapporterer om auke i arbeidsmengda. Pasientar som kjem frå sjukehus, og som har trong for vidare behandling, må ofte prioriterast framfor andre oppdrag.

Det er utarbeidd plan for fagleg og organisatorisk utvikling av Kvam lokalmedisinske senter (LMS) på Toloheimen. Det lokalmedisinske senteret er å sjå på som ei «overbygning» av desse tenestene: sengepost (Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling), hjelpemiddellager, legevakt, læring og mestring, friskliv, spesialistpoliklinikk i samarbeid med Helse Berge, ambulansetasjon og andre tverrfaglege kompetansestillingar. Det er mellom anna tilsett kreftkoordinator i 50% stilling. Stillinga er delfinansiert med midlar frå Kreftforeininga og er eit 4-årig prosjekt (2012-16). Kreftkoordinator skal koordinere hjelp og tenester til beste for kreftpasienten og pårørande. Kreftkoordinator skal ha oversikt over tilbod og tenester, gje informasjon, råd og rettleiing knytt til diagnose, behandling, rehabilitering, palliasjon og omsorg ved livets slutt.

Helse Bergen oppretta dialysesatelitt i Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling 4. november 2013. Dialysesatelitten har 2 maskiner og har ope 3 dagar i veka. Tilbodet vert finansiert av Helse Bergen og har vore svært vellukka så langt både for brukarar og tilsette.

Avdeling psykisk helse yt hjelp og støtte til personar som har psykiske vanskar og som treng oppfølging i kvardagen. I tillegg til psykiatrisk heimesjukepleie organiserer avdelinga lågterskel dagtilbod på Holmsund for målgruppa personar med psykiske vanskar og rusproblematikk.

I januar 2013 vart ny organisering av eining helse og omsorg iverksett.

Helse- og omsorgssjef er leiar for eininga. Det er oppretta 4 driftsavdelingar og stabsfunksjonar;

1. **Stab og forvaltning** med primæroppgåvene sakshandsaming, merkantile oppgåver som telefonsentral, post/arkiv, IT- brukarstøtte og innkjøp for heile eininga
2. **Pleie og omsorg** med heimetenesteomsorg og institusjonsomsorg
3. **Helse** med kommuneoverlege, legetenesta, legevakt, avdeling psykisk helse og avdeling fysio/ergoterapi
4. **Lokal medisinsk senter** med sengepost (Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling) og hjelpemiddellager
5. **Nav tenester** med økonomisk sosialhjelp, rusoppfølging og flyktningarbeid

Prosjekt elektronisk meldingsutveksling er innført mellom pleie og omsorgstenesta og fastlegane og mellom kommunen og Helse Bergen. Målet er meir effektiv og kvalitetssikker kommunikasjon både internt i kommunen og mot sjukehuset.

Det er inngått avtale med Helse Bergen om oppstart av ØH- døgntilbod (1 seng) i Kvam i samarbeid med Voss kommune på natt. ØH- døgntilbod vert finansiert med midlar frå helsedirektoratet og Helse Bergen. Tiltaket er ikkje starta i 2013 grunna Voss kommune ikkje er klare for oppstart.

Resultat 2013

Den største utfordringa for tenesta i 2013 har vore å tilpassa drifta i tråd med innsparingskrav for eininga, aktuelt lovverk og sentrale føringar i mellom anna Samhandlingsreforma.

Tal brukarar i pleie og omsorgstenesta har vore relativt stabilt gjennom året. Grunna tidlegare utskrivning frå sjukehus og fleire behandlingskrevjande pasientar i heimetenesta opplever dei tilsette ein auke i arbeidsmengda. Den generelle grunnbemanninga i tenesta er knapp. Tidspresset er stort, og det er vanskar med å hente inn nok vikarar. Det er stort krav til effektivitet og rett prioritering av oppgåver i det daglege.

Kvam rehabiliterings- og behandlingsavdeling har også i 2013 opplevd ein auke i tal innleggingar og ei betydeleg auke i arbeidsmengda.

Det har vore mange faglege utfordringar og i periodar eit svært stort arbeidspress. Ny drift i avdelinga set store krav til dei tilsette om å handtere omstilling og endring dagleg. Avdelinga har fått nye administrative oppgåver i samband med ordninga om melding av *tidlegvarsel* og melding om *utskrivingsklare pasientar* frå sjukehus. Vidare har avdelinga hatt ein auke i oppgåver knytt til fleire inn- og utskrivningar enn tidlegare. I periodar har det vore stort press på korttids plassar. Søknader frå

heimebuande om vurderingsopphald, opptreningsopphald eller avlastningsopphald har vorte nedprioritert til fordel for søknader frå sjukehus.

Det er svært godt samarbeid mellom heimetenesta og institusjonsomsorga både på korttids- og langtidsavdelingane. Dette er heilt avgjerande for å greie dei nye faglege utfordringane i tenesta. Dersom Kvam rehabilitering- og behandlingsavdeling skal fungere etter hensikta må mottaksapparatet vera på plass, dvs. at ferdigbehandla pasientar må tildelast anna kommunalt tilbod. Det har vore venteliste både på institusjonsplass og plass i omsorgsbustad og trygdebustad. Innsparingskravet på 4 mill. i 2013 vart gjennomført ved at ledige stillingar, m.a. innan psykisk helse og på Nav har stått ledige det meste av 2013. I tillegg er tal institusjonssenger redusert med 3 i samband med flytting av Firkløveren sjukeheim til Toloheimen og flytting av gruppe 3 aust til Øysteseheimen.

Innsparingane medførte at tenesta ikkje greidde løysa oppgåvene tidsfredsstillande. Ferdigbehandla pasientar i sjukehus vart liggjande i påvente av plass i kommunen og ferdigbehandla pasientar på KRB vart liggjande i påvente av anna kommunalt tilbod, t.d. langtidsplass eller omsorgsbustad.

I samband med 2. tertial vart det innvilga ekstraløyving på 1,5 mill. til drift av inntil 4 2-sengsrom på Kvam rehabiliterings og behandlingsavdelinga. Dette har avhjelpt situasjonen noko, men det er framleis ventelister, spesielt til omsorgsbustad og langtidsplass.

Avdeling psykisk helse har i 2013 hatt ein pressa arbeidssituasjon grunna innsparingskrav og vakant leiarstilling det meste av året. Tenesta har avtale med Jondal kommune om kjøp av heildøgntilbod.

Det er få klager på tenestetilbodet i helse og omsorg. Ingen klager er vidaresendt til Fylkesmannen i 2013. Avvik meldt dette året er primært knytt til pressa grunnbemanning og bekymring knytt til fagleg uforsvarleg nedbemanning i samband med innsparing.

I 2012 vart ordninga med Medfinansiering ved somatiske innleggingar i sjukehus innført. Det har også i 2013 vore ein auke i medfinansieringa, dvs. fleire innleggingar i sjukehus enn erfaringstal tilsa. Tenesta har betalt for 103 utskrivingsklare døgn i sjukehus i 2013, mot 22 i 2012.

Det er etablert tenesteavtalar på 12 ulike temaområde mellom helseføretaket og kommunane.

Kvam har fått prosjektmidlar til dagtilbod for demente, desse vert vidareført i 2014.

Prosjekt HMS- turnus i gruppe 3 Øystese er avslutta, sjå årsmelding frå HR- sjef.

Gjennom målretta satsing i fleire år har tenesta relativt god tilgang på fagpersonell, m.a. sjukepleiarar, fysioterapeutar og legar. Utfordringa har vore å skaffe kvalifisert personell i samband med sjukefråvær, permisjonar og ferieavvikling. Pleie og omsorg har nytta vikarar frå vikarbyrå i nokre månader.

8 tilsette har teke fagbrev i helsearbeiderfaget i 2013. 21 er i kvalifiseringsprogram for fagbrev, 9 av desse er lærlingar.

4 tilsette som har teke desentralisert sjukepleiarutdanning over 4 år var ferdig utdanna våren 2013.

4 fysioterapeutar er i gang med vidareutdanning, 2 i barnefysioterapi, 1 i eldreomsorg og 1 i kvardagsrehabilitering. I fagarbeidar tek fagskule i psykisk helsearbeid.

3.7 Sosialteneste og NAV

Sosialteneste og NAV							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013			Avvik i kr
242 Rådgjeving, rettleiing og sosialt føreb. arbeid	4 284	5 084	4 804	5 226	106 %		279
243 Tilbod til personar med rusproblem	-26	540	753	770	72 %		-213
273 Kommunale syssesetjingstiltak	4 500	4 037	4 073	4 163	99 %		-35
275 Introduksjonsordning	5 477	5 109	5 935	5 974	86 %		-826
276 Kvalifiseringsordning	1 946	1 202	2 114	2 114	57 %		-912
281 Økonomisk sosialhjelp	7 992	8 207	4 818	4 818	170 %		3 390
Sosialteneste og NAV	24 173	24 179	22 496	23 064	107 %		1 683

Budsjettavvik

Sosialteneste og NAV har eit netto meirforbruk på 1,7 mill.kr i forhold til budsjett og ligg på same netto nivå som i 2012.

Meirforbruket i funksjon 242 kjem av bidrag på 0,3 mill.kr til flyktningkoordinator i regi av Hordaland Røde Kors. Det er betalt ut 0,8 mill.kr mindre enn budsjettert i introduksjonsordninga, og 0,9 mill.kr mindre i kvalifiseringsordninga grunna færre deltakarar i programma. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp held seg på eit høgt nivå, med ein oppgang på 0,2 mill.kr i forhold til 2012. Totalt sett 3,4 mill.kr over budsjett, og målet om reduserte utgifter til dette formålet er ikkje nådd i 2013.

Om tema

Kommunale oppgåver i Nav kontoret er rusomsorg, flyktningomsorg og økonomisk sosialhjelp.

Dei tilsette har desse oppgåvene:

- Rådgjeving og økonomisk stønad, inkl. kvalifiseringsprogram
- Rusførebyggjande arbeid, særlege tiltak for rusavhengige, både behandling og ettervern, inkl. LAR-oppfølging
- Bu-tilbod til bustadlause
- Individuell samtale og oppfølging
- Gjeldsrådgjeving
- Formidling av husbanktenester
- Busetjing og oppfølging av flyktningar

Resultat 2013

Tenesta har gode resultat i årleg brukarundersøking også i 2013.

Brukarane opplever å bli møtt med respekt, interesse og evne til å finne gode løysingar.

Kompetansebygging er likevel fortsatt viktig slik at avdelinga kan yta endå betre hjelp og informasjon til innbyggjarane

Det har vore reduksjon i tal personar i kvalifiseringsprogram. Dette har ført til at fleire vert registrert som langtidsmottakarar av sosialhjelp.

222 personar/familiar mottok sosialhjelp i 2013 (218 i 2012)

9 personar har delteke i Kvalifiseringsprogram i 2013 (18 i 2012)

27 personar har fått gjeldsrådgjeving i 2013 (24 i 2012)

37 personar har deltatt i Introduksjonsprogram i 2013 (30 i 2012)

22 personar har fått oppfølging med tiltak og behandling for rusavhengige i 2013 (17 i 2012)

Kvam herad har vedtak om å busette 15 flyktningar i året. I 2013 har tenesta busett i alt 37 flyktningar, 22 av desse i samband med familiegjenforening. Dei ulike tenestene er ikkje dimensjonert for denne auken. Det har vore ei utfordring både for barnehage, skule, helse og Nav-kontor å finne gode løysingar i denne situasjonen.

Den største utfordringa Nav har hatt knytt til flyktningarbeidet er å skaffe eigna bustader til dei som kjem. Praxis har vore utleige i kommunale husvære og framleige i private husvære.

Ruskonsulentane har hatt kontakt med om lag 40 personar i 2013, personar med problemstillingar frå alkoholmisbruk til tunge opiat-avhengige.

Rusavhengige treng lang og tett oppfølging. Hjelp til å endra livsstil som fører til rusfri kvardag er ein lang prosess. Tenesta har eit godt samarbeid med 2. linjetenesta når det gjeld rusbehandling og har fleire gode individuelle opplegg lokalt etter behandling i 2. linjetenesta.

Den største utfordringa for tenesta er å finna gode lågterskeltilbod for målgruppa.

Nav-kontoret har også i 2013 motteke statleg tilskot til kampen mot barnefattigdom. Ei tverretatleg gruppe har vurdert og tildelt midlar til ulike tiltak for målgruppa. Aktuelle tiltak har vore språkopplæring, utstyr til skule og kulturskule, støtte til diverse lag og organisasjonar med mål om å gje barn like høve til å delta i aktivitetar.

Nav- kontoret har i 2013 hatt ein krevjande personellsituasjon grunna sjukefråvær og fleire som har slutta i stillingane sine. Grunna innsparingskrav har det ikkje vore sett i vikar i alle ledige stillingar og arbeidspresset på dei tilsette har vore stort. Dei tilsette har prioritert « må- oppgåvene». Dette har medført auka utgifter til sosialhjelp. Oppgåver som ikkje har vorte løyst tilfredstillande er:

- tett individuell oppfølging
- miljøretta arbeid for utsette grupper
- opplæring- og utviklingsarbeid
- tvungen forvaltning og økonomistyring

Det vert arbeidd med prosjekt *Aktivitet for sosialhjelp*. Målet er å hjelpa brukarane ut av passivt tilvære som sosialhjelpsmottakar. I praksis betyr det at det vert knytt krav om arbeidsretta aktivitet for dei som mottek sosialhjelp.

Kvam har framleis utfordringar når det gjeld:

- å skaffa høvelege bustader
- hjelp til å meistra butilhøva
- utvikling av differensierte dagtilbod
- framleis uforholdsmessig mange sosialhjelpsmottakarar
- stønadslengda for sosialhjelpsmottakarar framleis for lang

3.8 Barnevern

Barnevern							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavig bud 2013			Avvik i kr
244 Barnevernteneste	4 827	4 169	4 210	4 137	99 %		-40
251 Barneverntiltak i familien	3 301	2 477	3 057	3 405	81 %		-581
252 Barneverntiltak utanfor familien	6 819	7 140	9 228	9 251	77 %		-2 088
Barnevern	14 947	13 786	16 495	16 793	84 %		-2 709

Budsjettavvik

Rammeområdet barnevern hadde i 2013 eit mindreforbruk på 2,7 mill.kr.

Dette mindreforbruket kjem av 0,1 mill.kr i reduserte lønsutgifter og reduksjon i bruk av ekstern familieveiledning på 0,4 mill.kr på funksjon 251- barnevernstiltak i familien.

Funksjon 252- barnevernstiltak utanfor familien har eit mindreforbruk på 2 mill.kr grunna færre omsorgsovertakingar enn budsjettet.

Om tema:

Talet på barn/ungdom som har tiltak i barneverntenesta har vore stabilt mellom 120 – 140 dei siste åra.

Kvam familiesenter er eit heimebasert tiltak som kan hjelpe familiar når det av ulike årsaker vert vanskeleg for foreldra å gje god nok omsorg. I heile 2013 har senteret hatt ein stilling vakant. Fylkesmannen har gjennomført tilsyn med barnevernet sitt fosterheimsarbeid, og fann ingen avvik. Kostnadsdrivar i barnvernet er tal barn under omsorg og barn og familiar som motteke frivillige hjelpetiltak både i familien og som frivillig fosterheimplassering eller institusjonsplassering.

Kommunen har for tida ikkje barnevern-vakt. Politi og legevakt har i liten grad kontakta barnevern leiar i akutte saker som har resultert i utrykking siste året. Saker der barneverntenesta har rykka ut utanfor arbeidstid er etter direkte kontakt frå barn som ber om hjelp.

Barneverntenesta har delteke på KS sine effektiveseringsnettverk «nå vet vi bedre hva vi gjør» og har teke i bruk og systematisert arbeidet med tiltaksplaner i sakshandsaminga for å evaluera om det gis rett hjelp til rett tid. Familiesenteret har delteke på opplæring i metoden Circle of Security som er manualstyrt evidensbasert hjelp til foreldre.

Etter bestilling frå kontrollutvalet gjennomførte Deloitte ein forvaltningsrevisjon av barnevernet våren/hausten 2013. Rapporten konkluderte med 15 punkt til forbetring. Ein del av punkta vart endra i løpet av 2013 som følgje av intern omorganisering i barneverntenesta, og dei andre punkta vil ein jobba vidare med i 2014

Resultat 2013:

- I løpet av 2013 har 156 barn/ungdom hatt tiltak, venta på hjelpetiltak eller var påbegynt undersøking, 29 fleire enn året før.
- Det er ein jamn auke i tal barn under omsorg dei siste åra. I 2013 hadde kommunen omsorga for 20 barn, 1 meir enn året før.
- I løpet av heile 2013 mottok barnevernstenesta 63 nye meldingar, likt med 2012.
- Det er i hovudsak foreldre sjølv som melder flest saker til barnevernet. Meldingar frå politiet har auka.
- Kommunen sendte i løpet av 2013 1 sak til fylkesnemnda med forslag om omsorgsovertaking. Barnevernstenesta fekk medhald i saka.
- Barnevernstenesta mottok i 2013 ein klage som var retta til Fylkesmannen.
- **Familiesenteret** har jobba med familiar som til saman omfatta 49 barn. Senteret jobbar med mange ulike tema i familiane. Kommunikasjon, åtferd, psykisk helse og rus er tema som familiesenteret jobbar med i hovudsak. I tillegg kjem tema som vold, seksuelle overgrep, bustad/økonomi, veiledning til fosterheimar og tilsyn v/samvær

- **Utekontakten** har gått med 50% vakant stilling frå juli 2013. Utekontakten har fast treffetid på ungdomsskulane og vidaregåande skular i kommunen og to vidaregåande skular har takka ja til same tilbodet.
 - Ungdomsbasen har vore ope 27 torsdag 12.30-20.00, (fire torsdagar har det vore ope frå kl.12.30 – kl. 22.00) og har eit gjennomsnittsbesøk på 47,9 ungdomar. Det er høgast (95) besøkstall i haust/vinter halvåret, og i løpet av 2013 har det vore arrangert ulike temakvelder i tillegg til vanleg opningstid.
 - I løpet av 2013 har utekontakten mellom anna drifta jentegrupper i samarbeid med helsesøster, gjennomført det rusførebyggjande programmet «To do or not to do», drive oppsøkjande arbeid i ungdomsmiljøet.
 - Utekontakten har brukt mykje tid på individuell oppfølging/samtalar med ungdom som har behov for ein vaksenperson å prate med. I løpet av 2013 dei hatt individuell kontakt med ca. 74 ungdomar.

3.9 Bustader

Bustader							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr	
265	Kommunalt disponerte bustader	-8 436	-8 451	-8 615	-8 403	98 %	163
283	Bistand til etabl. av eigen bustad	1 085	406	451	1 201	90 %	-45
310	Tilrettelegging og opparbeiding av bustadfelt	0	0	0	0	#DIV/0!	0
315	Bustadbygging og fysiske bumiljøtiltak	-315	1 168	288	301	406 %	880
Bustader		-7 666	-6 878	-7 876	-6 902	87 %	998

Budsjettavvik

Funksjon 265 – kommunalt disponerte bustader har 0,3 mill.kr høgare lønsutgifter enn budsjettert, og elektrisitet med 0,4 mill.kr. 0,3 mill.kr i mindreforbruk i husleige, og inntektene har auka med 0,3 mill.kr.

283 – Bistand til etablering av eigen bustad har motteke litt høgare rente på startlån enn budsjettert.

315 – Bustadbygging og fysiske bumiljøtiltak har eit avvik på nesten 1,2 mill.kr i utgifter til nedgraving av høgspenlinja i Sandvenhagen som ikkje var budsjettert, og vel 0,2 mill.kr i auka refusjonsinntekter.

Om tema

Bustad omfattar:

- Kvam herad utleigebustader:
 - 21 utleigebustader
 - framleige av 33 husvære til flyktningar
 - 167 trygde- og omsorgsbustader
 - formidlar utleige av 30 privateigde omsorgs- og utleigebustader
- Formidling av Husbanken sine verkemidlar – lån og tilskot
- Bustadbygging og fysiske bumiljøtiltak, som kommunegeolog-stillinga

Geodataavdelinga drifta kartinnsynsløysingar med kart, reguleringsplanar, flyfoto, og la grunnlaget for fornying av webinnsyn og implementering av geoinnsyn, winmap matrikkel, winmap landmåling og analysemodular for revisjon av kommuneplanen. Avdelinga gjennomførte kurs i winmap landmåling.

Geodataavdelinga forvaltar digitale kart, og har ajourført AR5 kartet (arealressurskart) og planbasen. Gamle reguleringsplanar er under digitalisering med tanke på å erstatte scanna plankart, og arbeidet vert gjennomført i samarbeid med avdeling for samfunn og utvikling. Vann og avløpskart vert ajourført kontinuerleg i nært samarbeid med VA-avdelinga.

Interkommunalt skredsamarbeid mellom 8 kommunar pågår i sitt andre av tre avtalte år.

Skredsamarbeidet mottok 100 000 kr i tilskot frå Fylkesmannen (skjønsmidlar), og rekneskapen for 2013 ligg innafor vedtatt budsjett. I Kvam har kommunegeologen jobba mykje med radon målingar i tillegg til rådgiving i plan og byggjesaker, uromeldingar, skredhendingar, m.m. Arbeidet har vore fokusert rundt oppfølging av bestillingar frå samarbeidande kommunar, nettverksarbeid, opplæring, m.m.

Lønsutgiftene til reinhald og FDV er fordelte på alle KOSTRA-tema, men det er vanskeleg å budsjettera akkurat kor mykje tid og ressursar dei kjem til å bruka på det enkelte tema i løpet av året, men totalt er summen i utgangspunktet den same.

Resultat 2013

- Kvam herad har ei utfordring med å skaffa gode og rimelege bustader til vanskelegstilte på bustadmarknaden, eller bustader til dei med nedsett funksjonsevne. Alle bustadane er

utleigde stort sett heile året, og det er til tider ventetid på å få tildelt bustad. Kommunen har særskilt utfordringar med å få busett flyktningar, blant anna på grunn av at familiegjenforeiningar for store familiar krev bustader som er vanskeleg å oppdriva i Kvam.

- Kommunen har vore utan eigeomsforvaltar sidan sommaren 2013. Forvaltninga er i dag organisert under Stab, men skal overførast til FDV-leiar i Teknisk eining. Sidan denne stillinga òg har stått vakant, er ikkje sakshandsaminga overført.
- Arbeidet med ny bustadplan starta opp i 2013, men på grunn av låg bemanning og mykje planarbeid er planarbeidet forseinka.
- Kvam herad held på å avvikla framleigeavtalar med private huseigarar. Avtalane krev mykje oppfølging av Kvam herad, og kommunen vil heller prioritera å auka buevna til leigetakarane.
- I 2013 vart det handsama 27 søknadar om Startlån. Det er det høgaste talet søknadar Kvam herad har hatt. 22 søknader fekk tilsegn om startlån og 5 fekk avslag. Talet på personar som har vore til samtale, men ikkje leverer søknad, er noko høgare.
- I 2013 vart det utbetalt kr 10,1 millionar i startlån. Utlånssummen var i 2012 kr 10,9 millionar.
- Saldo Startlån frå Husbanken som ikkje er lånt vidare er per 31.12.2013 kr 15,2 mill. Av desse er 6,7 mill. gjeve i førehandstilsegn, men endå ikkje utbetalt.

3.10 Fysisk planlegging, kulturminne, natur og nærmiljø

Plan							
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr	
300 Fysisk tilrettelegging og planlegging	0	0	133	133	0 %	-133	
301 Plansaksbehandling	3 615	3 739	3 542	3 380	106 %	197	
302 Bygginge-, delings- og seksjoneringsaker	232	-80	-330	-129	24 %	250	
303 Kart og oppmåling	960	943	1 264	1 300	75 %	-321	
Plan	4 808	4 602	4 608	4 682	100 %	-6	

Budsjettavvik

Totalt sett vart forbruket på rammeområdet plan lik justert budsjett.

Funksjon 300 er overført til 301, og budsjettet på 0,1 gjeld denne tenesta, totalt er tenesta om lag som budsjettet.

Gebyrinntektene er redusert med 0,4 mill.kr for byggingesaker, men lønsrefusjonsinntektene er 0,1 mill.kr høgare.

For kart og oppmåling er inntektene 0,5 mill.kr høgare, og lønsutgiftene redusert med 0,3 mill.kr på grunn av vakante stillingar. Utgiftene er auka med 0,4 mill.kr, bl.a. til IT-innkjøp.

Om tema

Byggingesaker, kart og oppmåling

Det er totalt 9,1 årsverk på byggingesak og geodata (sjå funksjon 315).

Planarbeid:

I samsvar med vedtatt planstrategien frå september 2012, vart planprogrammet for kommuneplanen vedtatt i 18.06.2013. I 2013 vart også planprogrammet for kompetanse- og næringsplanen og bustadplanen vedtatt, slik at grunnlaget for vidare arbeid er på plass. Det samme vart også gjort for helse- og omsorgsplanen.

Resultat 2013 – Byggingesak, kart og oppmåling

I 2013 mottok Kvam herad om lag 268 byggingesøknader, 90 delingsaker/kartforretning og 196 konsesjonsaker.

Gjennomsnittleg sakshandsamingstid for bygginge- og delingsaker med 12 vekers frist var 60 dagar, og 21 dagar i saker med 3 vekers frist. Heradet braut lovfesta sakshandsamingsfrist i 5 saker.

42 dispensasjonssøknader var handsama, og gjennomsnittleg sakshandsamingstid vart 4,4 månader. 15 saker hadde lenger sakshandsamingstid enn 5 månader, som er heradet si interne målsetting. 17 dispensasjonssaker vart tatt på fullmakt da dei verken råka fylket sine interesser eller hadde nabomerknader.

12 klagesaker vart formidla vidare til Fylkesmannen. Fylkesmannen omgjorde 2 av NPB sine vedtak, og stadfesta 9 NPB vedtak. Ei sak vart trekt av søkjar.

Det var gjort tilsyn i 7 saker eller 2,5 % av innkomne byggingesaker. Målet var 7 % innan 2013.

69 tinglyste eigedomar og matrikkelbrev vart handsama.

194 eigenerklæringa om konsesjonsfritak kom inn medan 172 vart handsama.

Ca 150 INFO land bestillingar vart handtert innafor 5 dagars fristen med nabolister, plankart m.m.

Resultat 2013 - Offentlege planar

Kommuneplanen sin areal- og samfunnsdel vart kunngjort med oppstart i juli, etter vedtak av planprogrammet og vedtak om kunngjering. Fristen for å komme med innspel var sett til 30.sept. Det har komme ein fleire hundre innspel til oppstart av arealdelen og nokre titals til oppstart av samfunnsdelen. Arbeidet ligg noko på etterskot i høve til oppsett framdrift, men er likevel godt i gang.

Bustadplan. Planprogrammet vart vedtatt i oktober, men har ikkje komme særleg vidare i 2013. Arbeidet med bustadplanen er tilpassa framdrifta til kommuneplan.

Kommunedelplan for næring og kompetanse er godt i gang. Planprogrammet vart vedtatt i august 2013, og det har vore stort engasjement omkring arbeidet så langt (sjå elles under «næring»)

Endeleg vedtak av reguleringsplanar i 2013 :

Reguleringsplan for Fv 7 frå Skipadalen –Norheimsund aust, strekkja i frå profil 650 til profil 2750.

Planen tek primært for seg ny køyreveg, og gang og sykkelveg frå Nes til Rema 1000.

Fylkeskommunen varsla motsegn til

automatisk freda fornminne i Skipadalen. Dette vart løyst i 2013 og planen vart endeleg vedtatt i desember 2013.

Planen er ein del av arbeidet med Kvammapakken.

Reguleringsplan for fv-49 -Lingaparsellen

Planen tek for seg utbetring av Fv-49 på Linga. Delar av planen vart vedteken i juni 2013, medan det står att ein del der det enno ikkje er gjort endeleg vedtak. Planen er ein del av arbeidet med Kvammapakken.

Reguleringsplan for Rv-7 Øystese –Laupsa/Skarpasvingen

Planen tek for seg vegutbetring og gang- og sykkelveg frå Øystese til Laupsa, i tillegg til

utbygging av 84 husvære på Stronde. Delar av planen vart vedtatt i oktober 2013.

Fylkeskommunen har påvist fornminne i planområdet på Laupsa, difor er planen delt. Planen er ein del av arbeidet med Kvammapakken.

Offentlege planar under arbeid i 2013:

Reguleringsplan for gang/sykkelveg Ungdomsheimen til NAF –Kvamskogen

Reguleringsplan for gang og sykkelveg på strekkja Ungdomsheimen –NAF vart starta opp den 25.januar 2012 og låg ute på høyring i 2013. Planen er ein del av Kvammapakken.

Reguleringsplan for Håfjellstunnelen

Planen gjeld ny tunnel i mellom Øystese og Fykkesund. Konsulent har levert plan til Kvam herad.

Planen skal på høyring i 2014. Planen er pr. dags dato ikkje ein del av Kvammapakken.

Reguleringsplan for strekkja mellom Fykkesund og Steinstø

Planen gjeld utbetring av vegen mellom Fykkesundbrua og Steinstø. Målet er utbetring av vegen og tilrettelegging med gang- og sykkelveg. Planen er pr. dags dato ikkje ein del av Kvammapakken.

Reguleringsplan for ny ferjekai i Tørvikbygd og utbetring av krysset til Heradstveit

Planen tek for seg ny ferjekai i Tørvikbygd i samband med opning av Jondalstunnelen. I

tillegg til ferjekai, tek planen for seg eventuelle overskottmassar til utbetring av vegen til

Heradstveit. Hordaland fylkeskommune skriv at «*planen har eit omfang som ikkje er realistisk med tanke på gjennomføring i nær framtid*»

Straumbrua - Tolo småbåthamn

Planen tek for seg nytt sentralt bustadområde i Norheimsund. Planen har vore på høyring. Statens vegvesen og Fylkesmannen har hatt

motsegner til planen. Alle motsegner vart rydda bort i 2013. Planen kjem ut på ny høyring i 2014

Ålvik sentrum

Planen tek i hovudsak for seg fylkesvegen, løysing for mjuke trafikantar inn

til sentrum og opprusting av torget midt i sentrum. Planen har vore ute på høyring. Lokal

motstand mot framlagde løysingar. Planarbeidet er tatt opp på nytt og det er innarbeidd nye løysingar. NPB vedtok å leggja planen ut på ny høyring i november 2013

Grustaket i Øystese

Planen tek for seg utvida næringsareal i Grustaket, alternativ vegtilkomst til Tolomarka, framtidig bruk av Busdalen, bruk av arealet i Meirerihola med meir. Vedtak om oppstart vart gjort i 2013 og planprogrammet lagt ut på høyring i 2014.

Reguleringsplan for Laupsa (privat plan - med offentlege interesser)

Kommunen har konsentrert seg om dei offentlege interessene i planen, som stort sett omhandlar friområdet og tilgjenge til strandsona. Fylkesmannen har lagt ned motsegner til planen. Det har komme nytt planframlegg og motsegnene er trekt.

Reguleringsplan for ny ballbinge med meir i Mundheim sentrum

Etter at skulen er overtatt av private, skal skuleplassen erstattast med nytt leikeareal i sentrum. Planen har vore ute på høyring. Fylkesmannen har varsla motsegn. Planen har lege i ro i 2013, og midlar er nytta til tiltak med toalett i sentrum.

Private planar:

Godkjente reguleringsplanar i 2013

Reguleringsplan på gnr 11 bnr 471, Sandvendalen, Norheimsund.

Reguleringsplan Mikkjelsflaten, Øystese gnr 44 bnr 620 (Tunet - Øystese)

Reguleringsplan for Falckeigedomen gnr 21, brn 21 og 50 m.fl.

Reguleringsplan for Høgåsen hyttetun gnr 21 bnr 202

Mindre reguleringsendring i 2013

Reguleringsendring gnr 22 bnr. 6 Kvednaskogen felt H9 og H10

Mindre reguleringsendring, reguleringsplan for Wallemtunet gnr 21 bnr 676 - del av gnr 21 bnr 5 m.fl

Mindre reguleringsendring av reguleringsplan for Haldeplassen - Kaldestad.

3.11 Næringsstøtte og kommunal forretningsdrift

Næringsstøtte og komm. forretningsdrift							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavig bud 2013		Avvik i kr
320	Kommunal næringsverksemd	-11 691	-17 768	-17 868	-17 856	99 %	99
325	Tilrettelegging og stønad for næringslivet	5 056	8 838	2 783	3 088	318 %	6 055
329	Landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutv	1 389	474	658	671	72 %	-183
360	Naturforvaltning og friluftsliv	585	-3 603	444	344	-812 %	-4 047
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift		-4 662	-12 058	-13 983	-13 753	86 %	1 925

Budsjettavvik

Rekneskaperen syner eit overforbruk på 1,9 mill. kr i høve justert budsjett for temaet.

Det vart avsett 0,3 mill. kr mindre i heimfall enn forventa, men motteke 0,2 mill. kr meir i sal av konsesjonskraft. Det er brukt ca. 0,1 mill.kr kurs og reiseutgifter til kraftområdet utover budsjett. Funksjon 325 har eit overforbruk på 6,0 mill.kr, som må sjåast i samanheng med underforbruket på 360, då inntekter er budsjettert på 325, men rekneskapsført på 360. Nettoen på 2 mill.kr skuldast at det er budsjettert med overføringar frå fylket på 2,6 mill.kr (komp.midlar) som ikkje er motteke dette rekneskapsåret. 0,6 mill.kr til Økoløft-prosjektet er motteke i 2013, men budsjettert tidlegare år. Underforbruket på landbruksforvaltning skuldast 0,2 mill.kr høgare øyremerka tilskot frå staten.

Om tema

Kvam herad disponerer årleg eit kraftvolum på 167,6 GWh. Av dette sel heradet ca. 155 GWh medan ca. 12,4 GWh vert nytta i egne bygg. Verdien av uttaket (etter skatt) er ca. 2,2 mill.kr.

60,9 GWh er konsesjonskraft. Det meste kjem frå Bjølvo kraftverk (37,9 GWh) og Samnanger (BKK, 21,7 GWh). Kommunen disponerer òg 106,7 GWh årleg frå Bjølvo kraftverk som heimfall.

Kvam Kraftverk AS sel krafta for kommunen på den opne marknaden. Avkastninga er avhengig av pris på kraft og skatteprosent. Kommunen må betala både grunnrenteskatt (30% av spot-pris) og overskotsskatt (28%).

Næringsavdelinga er organisert som ein del av Samfunn og utvikling. Arbeidsområdet er generell næringsutvikling og landbruksforvaltning. Det vert leigd inn kompetanse på skog og utmark frå landbrukskontoret i Ullensvang. Kontoret har og ansvar for prosjektarbeid som Flytt til Hardanger, kompensasjonsmidlar for arbeidsgjevaravgift, reiseliv med turistveg, internasjonalt arbeid m.m. Naturforvaltning og friluftsliv er eit tema med store svingingar då det prosjektbasert. I 2013 er området prega av prosjektet «Turistveg Steinsdalen».

Resultat 2013

- Samla inntekt i 2013 var 17,7 mill.kr, medan revidert budsjett for var 17,8 mill.kr, dvs. eit underskot på 0,2 mill.kr.
- I 2013 var gjennomsnittleg pris pr. KWh 30,28 øre, mot 24,2 øre i 2012. 2013 var eit turbulent med normale prisar i første del av året. I perioden november – desember sel Kvam herad ca. 21% av disponibel kraft. I denne perioden var det mykje nedbør og mildt, særleg desember. Prisane i desember var difor uvanleg låge. Halve volumet av konsesjonskraft vart bunde til faste pris for perioden des.13-mars.14. Prisen på bindingstidspunktet var mellom 33-35 øre/KWh. Det betra resultatet litt.
- Inntekta frå sal av heimfallskraft vart netto 6,8 mill.kr mot budsjettert 7,1 mill.kr, dvs. eit underskot på 0,3 mill.kr.
- I 2013 starta Kvam herad opp arbeidet med ein ny kommunedelplan for næring og kompetanse. Kvam næringsråd og Geoplan A/S er sentrale i utarbeidinga av planen. På hausten var om lag 90 personar engasjert i ulike grupper for å koma med innspel til planen.
- Telemarksforskning har utarbeidd ein ny analyse av næringsutvikling, attraktivitet og innovasjon i Kvam.

- Ved Steinsdalsfossen er turistvegprosjektet halvveis med opparbeiding av parkeringsplass, toalett, turistinformasjon og nye stiar og utsiktsplattformer. Samla investering er på om lag 50 mill.kr.
- Folketalsutviklinga i Kvam var stabil i 2013, 8584 personar er busette i kommunen.
- Talet på aktive bønder er stabilt og det vart løyvd om lag 35 millionar i produksjonstilskot til 190 føretak. Kvam herad er på tredje plass i Hordaland over kommunar som tek ut mest tilskot frå Innovasjon Norge til nye bygningar og tiltak.
- Gardskarta i kommunen er oppdatert og ved søknadsomgangen i august vart dei nye tala over landbruksareal tekne i bruk.
- Det er registrert 110 nye føretak i Brønnøysundregisteret for Kvam i 2013
- Næringslivet i Kvam fekk vel 5 millionar kroner som kompensasjon for arbeidsgjevaravgift i 2013. Kvam næringsråd saman med bedriftene som bidreg til ordninga, innstilte tildeling av midlane.

3.12 Brann og ulykkesvern

Brann og ulykkesvern							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
338	Førebygging av brannar og andre ulykker	461	510	614	640	83 %	-104
339	Beredskap mot brannar og andre ulykker	5 971	5 450	4 828	4 832	113 %	622
Brann og ulykkesvern		6 431	5 960	5 443	5 472	110 %	518

Budsjettavvik

Rammeområdet for brann og ulykkesvern har eit netto overforbruk på 0,5 mill. kr i 2013.

Hovudsakleg skuldast dette auka lønskostnader i funksjon 339, som bl.a. må sjåast i samanheng med det auka talet på utrykkingar, samt drift og vedlikehald av køyretøy og teknisk utstyr i løpet av året. Inntektene knytt til feiing i funksjon 338 har dei siste åra vore for lavt budsjettert, og er auka opp i budsjettet for 2014.

Om tema

I 2013 inngjekk kommunen ein avtale med SNLA (Stiftelsen Norsk Luft Ambulanse) og 40 medarbeidarar fekk kurs i bruk av hjartestartar med tilhøyrande utstyr som ledd i arbeidet med «first responder» kompetanse i kommunen. Det er plassert hjartestartar på kvar av stasjonane i Kvam; Ålvik, Øystese, Norheimsund og Oma stasjon. Kvar haust er det resertifisering med instruktør frå SNLA. Avtalen er inngått for to år med gjensidig moglegheit for oppseiing. Kommunen er med i eit prosjekt i Hardanger, Samhandlingsreforma i Hardanger, som skal gje retningslinjer for denne beredskapen. Tiltaket skal gje assistanse ut frå ein dialog med vakthavande lege i kommunen når ambulansen ikkje er i Kvam men på andre oppdrag.

Det er ei utfordring med rekruttering av nok personell til Oma stasjon.

Resultat 2013

Oversikt over utrykkingar dei siste tre åra:

2011: 89

2012: 105

2013: 99

Utviklinga gjer eit snitt på i underkant av 100 registrerte oppdrag per år. Dette er eit høgt tal med tanke på folketalet i heradet. Det er for mykje unødige alarmer som i hovudsak skuldast mangel på kunnskap om tiltak ved «varme arbeid».

Det er også ei auke på trafikkulukker dette året.

Internt i KVBR er det litt fleire som ønskjer eit fagansvar for t.d. klatring i tau i vanskeleg terreng, røykdykking og fyrstehjelp. Tiltaka er motiverande og bidrar til at personell blir ståande lengre.

3.13 Samferdsel og grøntanlegg

Samferdsle og grøntanlegg						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
330 Samferdsleverksemdar / transporttiltak	1 924	1 882	1 900	1 900	99 %	-18
332 Kommunale vegar	0	6 353	8 631	0	74 %	-2 279
333 Kommunale vegar	5 063	0	3	4 491	0 %	-3
334 Kommunale vegar, miljø og trafikksikringstiltak	3 386	0	4	4 146	0 %	-4
335 Rekreasjon i tettstad	1 112	948	1 353	1 364	70 %	-406
285 Tenester utanfor kommunalt ansvarsområde	69	352	-21	-15	-167 %	373
Samferdsle og grøntanlegg	11 485	3 182	3 240	11 886	98 %	-2 336

Budsjettavvik

Samferdsle og grøntanlegg har eit netto mindreforbruk på 2,3 mill. kr. Avviket skuldast hovudsakleg mindreforbruk i funksjon 332 *Kommunale vegar*; overtid på 0,2 mill. kr, kjøp av tenester til bygg, anlegg og veg på 0,8 mill. kr, materialar til drift og vedlikehald på 0,3 mill. kr, samt det reduserte behovet for snøbrøyting i løpet av 2013 på 0,7 mill. kr.

Mindreforbruket på 0,4 mill.kr i lønsutgifter på funksjon 335 er overført til forbruk til andre tenester i kommunen som treng vedlikehald av (grønt)anlegg.

Overforbruket på funksjon 285, gjeld utgifter til leirskule som ikkje er budsjettet på denne tenesta.

Om tema

Funksjon 330 gjeld overføring til nedbetaling av lån til Jondalstunnelen. Kvam herad sin del av lånet er på 16 mill.kr pr. 31.12.13, og kommunen betalar ca. 2 mill.kr pr. år.

KOSTRA-tema er endra slik at det som tidlegare vart ført på funksjon 333 og 334, skal f.o.m. 2013 førast på 332 – kommunale vegar.

Funksjon 335 er i hovudsak knytt til tenester utført av kommunegartnaren i Kvam herad.

Funksjon 285 gjeld utgifter til leirskule.

Resultat 2013

Samferdsel har som mål å gje eitt godt resultat for innbyggjarane i Kvam. Det er og vår oppfatning at vi har meir gode vegar enn dårlege vegar sjølv om etterslepet på vedlikehald er stort.

Drift samferdsel har siste åra vore gjennom eitt generasjonsskifte og det er i 2013 tilsett 3 nye medarbeidarar. Det er inngått ein 6-årig kontrakt med NCC Roads på vintervedlikehold av Norheimsund sentrum og gangveg til Vikøy. Langs dei kommunale vegane er det utført kantklypping, tøming og spyling av sandfang og drenerør i tillegg til utført grøfting og manuell skogshogst langs vegane. Drift samferdsel har også ansvaret for 15 registrerte bruer som det vert utført faste inspeksjonar av kvart år . I 2013 er det utført reparasjonar på ein del rekkverk og fundamenter. Etterslep på vedlikehald frå 2012-2013 er redusert med 0,4 mill.

Arbeid med rassikring har i 2013 omhandla fornying av murar og reparasjon/fornying av utraste murar. Fjellsikring i Steinsdalsfossen og Skutlaberg er utført og vil fortsetja i 2014. Det er også asfaltert vegar og plasser for om lag 2,2 million kroner i 2013. På grunn av stengt veg i Tokagjelet vart det her eit mindreforbruk på 0.5mill.

3.14 Vatn, avløp og renovasjon/avfall

Note: VAR

Tekst	Vatn	Vatn Kv.sk	Kloakk	Kloakk Kv.sk	Slam	Avfall	Totalt
Direkte kostnader	5 456 641	844 107	3 530 714	932 355	2 100 106	253 120	13 117 044
- Inntekter av fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0	0
- Inntekt av internsal	0	0	0	0	0	0	0
- Refundert sjukeløn	-8 118	-1 369	-542	-7 793	0	0	-17 822
= Korrigerede direkte kostnader	5 448 523	842 738	3 530 172	924 562	2 100 106	253 120	13 099 222
+ Indirekte kostnader (Adm, lokaler etc)	538 794	334 815	368 464	283 034	221 470	0	1 746 576
- Frådrag for andre inntekter	0	0	-750	0	0	-969 062	-969 812
- Sal av kapital	0	0	0	0	0	0	0
+ Avskrivningar	1 984 068	797 264	1 400 074	909 729	13 926	342 279	5 447 340
+ Kalkulatoriske renter	1 066 734	498 880	895 876	552 293	0	117 759	3 131 542
=Avgiftsgrunnlaget (utgifter)	9 038 118	2 473 698	6 193 835	2 669 618	2 335 502	-255 903	22 454 868
Gebyrinntekter årsgebyr	-7 732 501	-1 466 347	-4 667 480	-1 507 669	-2 151 440	0	-17 525 437
Gebyrinntekter tilknytningsgebyrer	-177 140	-483 870	-270 920	-483 870	0	0	-1 415 800
Overføringer til kapitalrekneskapen	0	0	0	0	0	0	0
Driftsinntekter	-7 909 641	-1 950 217	-4 938 400	-1 991 539	-2 151 440	0	-18 941 237
Driftsresultat VAR	1 128 477	523 481	1 255 435	678 079	184 062	-255 903	3 513 630
Avsetning til fond	7 918 059	1 951 586	4 943 199	2 000 132	2 151 440	969 062	19 933 478
Bruk av fond	-9 046 536	-2 475 067	-6 198 634	-2 678 211	-2 335 502	-713 159	-23 447 108
Bruk /avsetning til fond	-1 128 477	-523 481	-1 255 435	-678 079	-184 062	255 903	-3 513 630
=Finansiert frå driftrekneskapen	0	0	0	0	0	0	0

Budsjettavvik

VAR-området skal ikkje gå med overskot over tid, og er underlagt heilt særskilde reglar for sjølvkostberekning. VAR-noten gjer eit godt bilete av kostnadane og inntektene på dei ulike avgiftsområda, og er difor nytta i staden for tabellen for rammeområdet.

Etter fleire år med oppbygging av fond, var det berre fondsmidlar for avfall som vart styrka med 0,3 mill. kr. I 2013. Dei andre fonda vart etter planen redusert, etter at mange år med investeringar byrjar å gjera seg gjeldande som kostnader i driftsrekneskapen. Prisane er haldne på same nivå i fleire år, og står òg uendra for 2014.

Status for fonda pr. 31.12.2013:

Konto	Tekst	Beløp
29650100	Vatn - Felles	-2 314 758,55
29650110	Kloakk - Felles	-7 846 598,32
29650120	Slam - Felles	220 387,12
29650150	Renovasjon - Felles	4 350 058,97
29650200	Vatn - Kvamskogen	-6 845 558,47
29650210	Kloakk - Kvamskogen	-12 175 966,64
29650300	Vatn - Ålvik (jfr. overtaking frå Bjølvefossen)	-294 930,59
29650310	Kloakk - Ålvik (jfr. overtaking frå Bjølvefossen)	-520 082,94
Sum		-25 427 449,42

Slam-fondet må byggjast opp og drivast med overskot dei neste åra. Dette vil truleg la seg løysa utan å auka gebyret. Når det gjeld renovasjon, er dette sett ut til BIR, og BIR handterer heile tenesteområdet. Kostnaden med avvikling av tidlegare avfallsplass i Kvam ligg i våre rekneskap, og her er det ein underdekning som me må dekkja inn med auke i gebyr frå 2014.

Om tema:

Ei hovudutfordringa er at mykje av eigen kapasitet på driftssida går med til å fylgje opp prosjekt knytt til Kvammapakken og andre eigne prosjekt. Utføring av kartegging, prosjektering og gjennomføring av eigne prosjekt skal gjerast samstundes med ivaretaking og drifting av eksisterande kommunale anlegg og samtidig med nødvendig planlegging av nye prosjekt.

I periodar med flaum og store nedbørsmengder har ein til dels stort innlekk av framandvatn inn på spillvassleidningane. Dette er framandvatn som skapar store problem for drifta og som ein ikkje kan dimensjonere nytt reinseanlegg for. Lokalisering av innlekk er tidkrevjande.

Resultat 2013

Det har i 2013 vore gjennomført fleire prosjekt knytt til vatn og avløp.

- Gjennom Kvammapakken er gang- og sykkelveg frå Norheimsund til Vikøy utført og husa utover har fått nye tilkoplingspunkt for vatn og avløp. Ytre Pumpestasjon på Kaldestad er ferdig, medan pumpestasjon ved Kraftverket ikkje er bygd enno.
- Neste VA-prosjekt i Kvammapakken er planlegging knytt til Skipadalen – Rema 1000. Prosjektering har starta, men ein avventar vidare framdrift til vegmodellen frå Statens Vegvesen er klar.
- Forprosjekt for nytt felles avløpsreinseanlegg på Notaneset er i gang. Analyseseriar med tanke på kartlegging av partikkelinnhald i avløpsvatnet er utført frå 2011 til 2013. Forprosjektet utført av Kvam herad på analyser og er sendt til NTNU for vurdering av resultat og ein avventar tilbakemelding knytt til rådgjeving av type reinseprosess.
- Mykje ressursar på teknisk har vorte brukt til å bygge nytt vassverk på Kvamskogen. Produksjonen vart lagt ut på nettet i 24.10.13. Anlegget har no 2 hygieniske barrierar og det vert no søkt om godkjenning til mattilsynet. Det har vore utfordrande å halde eksisterande vassproduksjon i gang samtidig med nybygging same staden. Anlegget har ikkje hatt nedetid eller stopp etter at det vart sett i drift.
- Prosjektet med vidareføring av vatn og avløp frå Måvotno til Eikedalen vart starta opp våren 2013. Ein har bygd VA-nett fram til Sandvensæter før arbeidet vart avslutta før vinteren. Det vart også etablert ein pumpestasjon ved Sandvensæter. Kleva hytteområdet knytte seg til umiddelbart etter at den kommunale leidningen var ferdig.
- I samband med arbeidet med ny barneskule i Norheimsund var det behov for å kunna leia vekk drensvatn frå det nye bygget. Dette arbeidet vart utført i 2012 og førde også til skifte av VA-røyr i Grovagjelet og mot bedehuset. I 2013 vart arbeidet vidareført med å knyte til spillvatn og overvatn ved rådhuset, der det var problem med lekkasje mot avløpsnettet.
- Utbygging av Thon Sandven Hotel forserte bygginga av ny pumpestasjon ved hotellet. Det vart også lagt nytt leidningsnett over meieritomta og opp mot «Bruflat-bygget». Dette i tillegg til sjøleidning mot «vegstasjonen på Tolo», der det er tilrettelagt for ny pumpestasjon. Arbeidet er slutført.
- Kvam herad har også sanert/separert deler av avløpsnettet på Gartveit. Denne delen var ei vidareføring av eit prosjekt som vart utført i 2003. Ein har fjerna fellesleidningar for overvatn/spillvatn og oppretta separate system. Hus langs traseen har fått nye stikk for overvatn, spillvatn og drikkevatn.
- Det har vore to revisjonar frå Mattilsynet også i 2013 (nasjonale revisjonar med fokus på drift og kvalitet på leidningsnett). Desse har vore gjennomført for Ålvik- og Strandebarm vassverk.
- Prosjektering av nye vassrøyr og veg til Torpe har stoppa opp grunna høg aktivitet i andre prosjekt. Ein planlegg grunnavtalar og prosjektering i 2014, og oppstart anlegg 2015.
- Prøveprosjekt (Cowi) med reinsing av sigevatn frå bosstippen i Tolomarka er starta opp.

3.15 Kultur

Kultur							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
231	Aktivitetstilbod born og unge	273	388	432	431	90 %	-43
365	Kulturminnevern	0	0	0	0	#DIV/0!	0
370	Bibliotek	2 873	2 493	2 852	2 898	87 %	-359
373	Kino	402	300	307	325	98 %	-7
375	Museum	831	888	844	844	105 %	45
377	Kunstformidling	775	640	553	599	116 %	87
380	Idrett og tilskot til andres idrettsanlegg	-524	-1 194	-483	-475	247 %	-711
381	Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg	2 098	2 819	1 607	1 613	175 %	1 212
385	Andre kulturaktivitetar, tilskot andres kulturbygg	1 987	1 668	2 019	2 226	83 %	-352
386	Kommunale kulturbygg	114	77	75	75	103 %	2
Kultur		8 830	8 081	8 207	8 537	98 %	-126

Budsjettavvik

Rekneskapan syner eit mindreforbruk på 0,1 mill. kr i høve justert budsjett.

Bibliotek har eit mindreforbruk på 0,4 mill. kr som skuldast lågare driftsutgifter, m.a. til husleiga.

Kinoen fekk i 2013 høgare billettinntekter enn budsjettert, men òg høgare reinhaldsutgifter.

Budsjettavviket på 375 skuldast høgare overføringar til Museumsavtalen enn budsjettert.

Overforbruket til kunstformidling gjeld lønsutgifter knytt til kulturskulen.

På funksjon 380 er det motteke 0,5 mill. kr meir enn budsjettert i spelemidlar og overført 0,2 mill.kr mindre til private.

Overforbruket på funksjon 381 på 1,2 mill. kr gjeld reinhaldsutgifter som er budsjettert på andre funksjonar.

Tilskot til private er redusert med 0,3 mill.kr i funksjon 385, og øyremarka tilskot frå staten vart 0,1 mill.kr høgare.

Om tema

Kommunen miste ein kjær kollega og medarbeidar i leiar for kultur, Lars Erik Klafstad, sommaren 2013. Dette har og vore med å prega aktiviteten på kulturfeltet i 2013.

I november vart det søkt etter ny leiar for avdelinga, og han vil vera på plass i april 2014.

Kultur har ei rekkje underfunksjonar. Rammeområdet er lite, men målet er at midlane skal skapa stor aktivitet elles i kommunen.

Bibliotek er ei lovpålagt teneste for kommunane og er ein viktig del av både kunnskaps- og kulturpolitikken i Noreg. Biblioteket er eit kulturelt senter i heradet og fungerer som ein viktig møtestad.

Resultat 2013

I 2013 vart Kvam herad kåra til årets kultur kommune i Hordaland for 2012. Grunngevinga frå juryen var mellom anna basert på at, « Årets kulturkommune i Hordaland har gjennom fleire år vist stor oppfinnsomheit og sterk vilje i sitt arbeid med kultur. Dei har hatt og har spenstige visjonar for dette både åleine og saman med dei andre kommunane i regionen. Der er mange spanande og gode aktørar både innan det frivillige og profesjonelle kulturfeltet i årets kulturkommune, og vi opplever det politiske nivået og administrasjonen i kommunen som gode ambassadørar og støttespelarar for desse.» Kvam var også av dei fire kommunane som vart nominert til Norges kulturkommune for 2013, ut i frå dei same grunngevingane.

Kulturprisen til Kvam herad gjekk i 2013 til Dag Rune Mo for sitt idrett-s og kulturarbeid i frå 1970-talet i fram til i dag. Kulturstipenda gjekk til Roy Jarle Mundheim Johansen (musikk) og Linn Karin Børsheim (teikning)

❖ Kino

Kvam kino hadde 5608 besøkande i 2013. Det var 173 framvisingar i 2013. I tillegg til ordinære visingar, hadde kinoen skulekino i samarbeid med Den kulturelle skulesekken og vidaregåande skular, samarbeid med Kvam filmklubb og Kvam senioruniversitet. Filmar for born og unge er best besøkt.

❖ Ferieklubben

Ferieklubben gav born i alderen 6-10 år eit dagtilbod, 3 veker i sommarferien 2013 med aktivitetar knytt til opplevingar i nærmiljø og utflukter.

❖ Aktivitetar for funksjonshemma

Målet er å gje alle eit variert og tilrettelagt fritidstilbod ut frå eigne interesser og funksjonsnivå. Kulturkontoret arrangerer ulike aktivitetar for enkeltpersonar og som fellesarrangement.,- t.d. klubbar, idrettsaktivitetar, utflukter, sommar/vintertilbod osv. Vi samarbeider med ulike kommunar, Hordaland fylkeskommune og lag og organisasjonar. Arrangementa er svært godt besøkt, og tiltaka gjev funksjonshemma varierte og stabile aktivitetar.

❖ Museum

Selskapet Bygdagnist har inngått avtale om drift av Storeteigen. Musea har store vedlikehaldsbehov.

❖ Kulturell spaserstokk

Heradet søkte og fekk kr 170 000,- i 2013 til Den kulturelle spaserstokken. Tilskotsmidlane vart lyst ut lokalt, og har vore nytta til konsertar, filmframvisingar, foredrag, kunstutstillingar mm for eldre. Tiltaka er spesielt tilrettelagt for eldre på institusjonar.

❖ Inkludering

Samarbeid om prosjektet «Ingen skal stå igjen» for å inkludera born og unge inn i fritidsaktivitetar.

❖ Frivillig aktivitet

Den frivillige innsatsen er svært stor i kommunen, med mange frivillige organisasjonar. Kvam herad fordelte driftstilskot til ulike lag og organisasjonar, lokale kulturhus, underskotsgarantiar, nærmiljømidlar, tilskot til leikeplassar, ulike prosjekt,-samt stipend etter søknad.

❖ Kunstformidling

Kvam herad har ei seinare åra vore svært aktiv i arbeidet med etablering av nye institusjonar omkring kunst og formidling i Kvam, dette gjeld Messen, HAKU med meir. I 2013 vart det arbeidt med korleis kan kommunen og andre føra dette arbeidet vidare, for å styrkja dei ulike aktørane. Målet har vore å synleggjere verdskapinga innan kunst og kultur, betre koordinering mellom aktørane, nettverksbygging, publikumsutvikling og nærings- og forretningsutvikling. Regionaldepartement har løyvd 1,3 mill.kr til prosjektet. Prosjektet vart ikkje starta opp i 2013, men vil komma i gang i 2014.

❖ Bibliotek

Kvam bibliotek er organisert med hovudbibliotek i Norheimsund og avdelingar i Ålvik (på Torget) og i Strandebarm (på skulen). Bibliotekfilialen i Øystese var i full drift fram til juni 2013. Seinare vart drifta redusert og filialen vart avvikla ved årsskifte. Bibliotekbilen vart avvikla i juni. Avvikling av desse bibliotektenestene er i samsvar med budsjettvedtaket for 2013.

Konsekvensen av nedbemanning og redusering i opningstider kjem tydeleg fram i statistikkane.

Totalt utlån bøker/andre media	Timar/v	2010	2011	2012	2013	% endring 2012-13
Norheimsund	36	29 264	27 541	26 211	27 073	3 %
Strandebarm	9	8 616	8 875	8 164	7 310	-10 %
Øystese	25 (8)	17 300	15 107	15 094	7 752	-49 %
Ålvik	8	5 804	5 310	6 098	5 803	-6 %
Samla utlån		62 455	56 833	55 567	47 938	-13 %
Aktive lånarar		2 667	2 518	2 332	2 084	-10 %
Samla bibliotekbesøk		58 300	58 380	52 736	48 905	-7 %

❖ Idrett

Ansvar for idrett har vore lagt til leiar for samfunn og utvikling.

Idrettsrådet og heradsstyret gjorde fylgjande prioritering for spelemidlane i 2013:

1. Strandebarm skule og idrettsplass, idrettshall
2. Sjusete; skiskyttarstadion, rullaskiløype, stadion, m/rundkøyning/løyper
3. Forlenging Øystese fotballbane
4. Tørvikbygd, utviding av fotballbane
5. Symjebasseng Hardangerbadet.

Nærmiljømidlar vart tildelt:

- Grøningsløypa i Strandebarm
- Ombygging av ballplass ved Øystese barneskule, frå grus til kunstgras

Idrettsstipend i 2013 vart tildelt til:

- Jack Feng – bordtennis
- Birgit Lilletveit Kvåle -skiskyting

❖ Friluftsliv

Kvam herad har søkt medlemskap i Bergen og omland friluftsråd. Kommunen vart ikkje formell medlem i 2013, men medlemskapen vil truleg verta godkjent i 2014

Kvam har gitt tilskot til nærmiljøtiltak, leikeplassar og turløyper i kommunen.

3.16 Kyrkja

Kyrkje						
Funksjon og rammer	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
390 Den norske kyrkja	3 601	3 849	3 850	3 850	100 %	-1
392 Andre religiøse føremål	151	176	150	150	117 %	26
393 Kyrkjegardar, gravlundar, krematorium	1 134	938	979	1 078	96 %	-41
Kyrkje	4 886	4 963	4 978	5 078	100 %	-16

Kommentarar til tema

I 2013 fekk Kyrkjeleg fellesråd eit kommunalt tilskot på 4,7 mill. kr, der 3,8 mill.kr er generelt tilskot og 0,8 mill. kr er tilskot til kyrkjegardar. Resterande kostnader på funksjon 393 er kommunegartnaren sine utgifter på stell av kyrkjegardar. Mindreforbruket på funksjon 393 kjem av endring mellom funksjonar og rammeområde i forhold til budsjett.

Overføringar til andre religiøse føremål enn kyrkjeleg fellesråd vart kr 26 000 over budsjett. Nivået på tilskotet til Kyrkjeleg fellesråd, styrer nivået på tilskotet til andre religiøse føremål.

Rekneskapan 2013 for kyrkjeleg fellesråd er ikkje revidert endå, men rekneskapan viser eit overskot på kr 47.556 etter eit år med stort fokus på innsparing.

Årsmeldinga til Fellesrådet viser at rådet har 8,57 årsverk fordelt på 12 tilsette. 1,5 årsverk til trusopplæring er finansiert av bispedømekontoret.

Budsjettet til Fellesrådet var på 7,2 mill.kr, dvs. 2,5 mill.kr i utover det kommunale tilskotet. Ein av dei største økonomiske utfordringane, er at trogen for vedlikehald av bygga overstig midlar til føremålet. Fellesrådet vedtok i 2013 ein vedlikehaldsplan, og gjennomførte fleire tiltak i 2013. Arbeidet med kyrkjeparken i Norheimsund vart ferdigstilt i 2013, og vert opna våren 2014 i samband med 25-årsjubileet for Norheimsund kyrkje.

I 2013 vart Bårehus-prosjektet starta opp, og heradstyret har vedteke førebelse rammer for bygget.

3.17 Skatt og rammetilskot

Skatt og rammetilskot						
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavg bud 2013	Avvik i kr
800	Skatt på inntekt og formue	-211 908	-227 650	-228 328	-225 384	100 % 678
840	Statlege rammetilskot og øvrige generelle statstti	-262 886	-267 420	-266 276	-268 936	100 % -1144
850	Generelt statstilskot vedk. flyktingar m.v.	-11 189	-9 907	-9 270	-9 270	107 % -637
Skatt og rammetilskot		-485 984	-504 977	-503 874	-503 590	100 % -1 103

Kommentarar til tema

Rammeområdet fekk samla sett ein auke i inntekta på 1,1 mill.kr i høve til budsjett. Inntektene frå skatt og rammetilskot utgjorde 72% av driftsinntektene til Kvam herad i 2013.

Skatt på inntekt og formue er fordelt på Skatt på eiga og inntekt med 189,3 mill.kr (budsjett 190) og eigedomsskatt med 38,3 millionar (budsjett 38,4 mill. kr), og vart 0,7 mill.kr lågare enn budsjettet.

Skatt på eiga og inntekt auka med 8,5 mill. kr frå 2012 til 2013, eller 4,7%. Likevel ligg auken under gjennomsnittleg auke på 5,7% for landet samla. I Hordaland var auken på 5,8%.

Skatteutviklinga i Kvam versus resten av landet, medførte at kommune fekk tildelt 2 mill.kr meir i inntektsutjamning frå staten.

Staten si kompensasjonsordning for investeringar i skule, symjeanlegg, omsorgsbustader m.m., vart justert ut frå rentenivå. Rentene er svært låga, og overføringane vart 0,9 mill.kr lågare enn budsjett. Samla vart tilskota på 1,1 mill.kr høgare enn budsjettet:

Statlege rammetilskot og andre generelle statstilskot på funksjon 840 er fordelt slik:

Konto	Tekst	Beløp i 1000	Budsjett vedtatt	Avvik
Rammetilskot frå staten	Rammetilskot Distriktstilskot Sør-Norge	-6 518	-6 518	0
Rammetilskot frå staten	Rammetilskot Inntektsutjamnande	-14 166	-12 188	-1 978
Rammetilskot frå staten	Rammetilskot Ordinært	-223 769	-223 770	1
Rammetilskot frå staten	Rammetilskot Skjønsdel	-10 300	-10 300	0
Andre statlege overføringar		-5 329	-6200	871
Vertskommunetilskot ⁴		-7 338	-7 300	-38
Sum		-267 420	-266 276	-1 144

Integrasjonstilskotet vart 0,6 mill.kr høgare enn budsjettet, totalt 9,9 mill.kr.

⁴ Føremålet med vertskommunetilskotet er å kompensera dei 33 vertskommunane for dei bebuarane som ved HVPU – reforma valde å verta buande i institusjonskommunen. Tilskotet har delvis vore innlemma i rammetilskotet, men vart frå 2009 teke ut av rammetilskotet og gjeve som eit direkte tilskot frå Helse- og omsorgsdepartementet.

3.18 Finans

Finans							
Funksjon og rammer		Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert Bud 2013	Opphavleg bud 2013		Avvik i kr
870	Renter / utbyte og lån	13 747	20 555	23 624	26 404	87 %	-3 069
880	Interne finansieringstransaksjonar	-1 900	8 152	-2 665	-10 083	-306 %	10 817
Finans		11 848	28 707	20 959	16 321	137 %	7 748

Kommentarar til tema

Rente og avdrag på lån utgjer dei store finanspostane, totalt om lag 50 mill.kr. Aksjeutbytte er den største finansinntekta kommunen har, totalt på 17 mill.kr. Deretter kjem avkastning på plasseringar i bank eller obligasjonar på 8 mill.kr.

Budsjettavvika i 2013 for funksjon 870 skuldast:

- lågare låne- og avdragsutgifter (0,9 mill.kr)
- høgare byggjelånsrenter på grunn av forseinka investeringsprosjekt (1,6 mill.kr)
- høgare gevinst på finansielle instrument (1,1 mill.kr)
- lågare finansutgifter (0,3)

På den andre sida er det sett av 0,8 mill.kr i tap på krav. Kvam herad har god statistikk på innkrevjing, men ein gjennomgang av uteståande tyder på at det er nokre krav der kundane ikkje har økonomisk evne til å betala skulda si.

Funksjon 880 vert nytta til disponering av driftsresultat og mellom anna som fellesfunksjon for innsparingskrav som ikkje er fordelt på dei enkelte tenestene, totalt 3,6 mill.kr i 2013.

Det er netto sett av 7,2 mill.kr meir til fond enn budsjettet.

3.19 Sosiale kostnader inkludert premieavvik

Sosiale kostnader inkludert premieavvik						
	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert budsjett 2013	Opphavleg bud 2013	Forbruk i %	Avvik i kr
Politisk verksemd	446	461	579	579	80 %	-118
Adm. og fellesutgifter	-4 280	8 156	-7 412	-7 284	-110 %	15 568
Barnehagar	14 679	14 946	14 993	15 221	100 %	-47
Grunnskule	29 072	28 429	33 547	33 651	85 %	-5 118
Kommunehelse	4 700	4 428	6 012	5 942	74 %	-1 584
Pleie- og omsorgstenesta	42 198	40 278	44 639	44 706	90 %	-4 361
Sosialteneste og NAV	2 037	1 971	2 510	2 510	79 %	-539
Barnevern	2 664	2 591	3 049	3 124	85 %	-457
Bustader	803	1 006	854	854	118 %	152
Plan	2 639	2 382	2 666	2 666	89 %	-284
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift	557	488	348	348	140 %	140
Brann og ulykkesvern	1 106	1 288	909	909	142 %	379
Samferdsle og grøntanlegg	1 105	1 007	1 480	1 480	68 %	-473
Vatn avløp og renovasjon/avfall	1 416	1 586	1 633	1 633	97 %	-48
Kultur	1 594	1 698	1 448	1 533	117 %	251
Kyrkje	108	37	46	45	82 %	-8
Totalt	100 842	110 755	107 300	107 917	103 %	3 454

Kommentar til tabell:

Dersom pensjonssatsen endrar seg i høve budsjett, vil det medføra endringar som må kommenterast under kvart tema. Dei budsjettansvarlege kan ikkje påverka prosentsatsen (men lønsgrunnlaget), og dei sosiale kostnadane er difor trekt ut av tabellane på kvart KOSTRA-tema/rammeområde for å gjera budsjettavvika meir oversiktlege.

Dei sosiale kostnadene inkluderer pensjon, premieavvik på pensjon, gruppelivsforsikring, arbeidsgjevaravgift, premieavvik av arbeidsgjevaravgift og redusert arbeidsgjevaravgift av trygderefusjon.

Forklaring til endringar:

Lønsutgiftene totalt er 1 mill.kr lågare enn budsjett, men budsjettavviket varierer innanfor kvart KOSTRA-tema. Dei sosiale kostnadane er ein prosent av lønsutgiftene, men prosentsatsen varierer. Endringar i lønsutgifter er kommentert under gjeldande rammeområde. Totalt sett er dei sosial kostnadane 3,5 mill.kr over budsjett. Sjølve pensjonskostnaden er lågare, men premieavviket er høgare. Avvika kjem som sagt både frå at lønsgrunnlaget avvik frå budsjettet, og at prosentsatsen avvik. Avviket på premieavviket er på 15,5 mill.kr, og vert ført under KOSTRA-temaet «Adm. Og fellesutgifter». At pensjonskostnaden er prosentvis lågare enn budsjettet, kjem fram under dei fleste tema, vist med ein negativ avvikssum.

3.20 Avskrivningar

Avskrivningar						
	Rek 12 (netto)	Rek 13 (netto)	Justert budsjett 2013	Opphavleg bud 2013	Forbruk i %	Avvik i kr
Politisk verksemd	38	38	0	0	#DIV/0!	38
Adm. og fellesutgifter	2 253	2 568	2 840	2 840	90 %	-272
Barnehagar	793	1 097	331	331	331 %	766
Grunnskule	6 909	9 909	9 323	9 323	106 %	587
Kommunehelse	211	180	186	186	97 %	-5
Pleie- og omsorgstenesta	3 176	3 754	3 166	3 166	119 %	589
Sosialteneste og NAV	6	0	0	0	#DIV/0!	0
Barnevern	0	0	0	0	#DIV/0!	0
Bustader	3 769	5 202	3 792	3 792	137 %	1 410
Plan	67	92	114	114	81 %	-22
Næringsstøtte og komm. forretningsdrift	115	157	64	64	245 %	93
Brann og ulykkesvern	425	405	121	121	334 %	284
Samferdsle og grøntanlegg	2 535	2 067	1 492	1 492	139 %	575
Vatn avløp og renovasjon/avfall	5 789	5 447	4 865	4 865	112 %	582
Kultur	-321	2 791	3 117	3 117	90 %	-326
Kyrkje	0	0	0	0	#DIV/0!	0
Motpost avskrivningar	-25 767	-33 709	-29 412	-29 412	115 %	-4 297
Totalt	0	0	0	0	#DIV/0!	0

Kommentar til tabell:

Avskrivningane er tatt ut av kvart rammeområde og samla i ein tabell.

I 2013 er det føreteke ein større gjennomgang av anleggsrekneskapen og føreteke ein del avskrivingskorreksjonar. I tillegg er det seld ein del anleggsmiddel i løpet av året, som har auka avskrivningane i høve det som vart budsjettert.

4 Årsrekneskap

Årsrekneskapen for 2013 er sett opp i samsvar med kommunale rekneskapsforskrifter.

4.1 Driftsrekneskap

A. ØKONOMISK OVERSIKT - DRIFT, INKL. PROSJEKT						
DRIFTSINNTEKTER	Rek 2013	Rek 2012	Endring 2012 - 2013	Opph.bud 2013	Justert budsjet 2013	Avvik R13- Justert B13
	LN03 Brukarbetalingar	22 878	22 161	717	20 445	20 495
LN04 Andre sals- og leigeinntekter Overføringar med krav til	49 352	49 571	-219	46 395	47 037	2 315
LN05 motytting	88 299	91 096	-2 797	84 695	73 338	14 961
LN06 Rammetilskot frå staten	254 753	250 281	4 472	255 436	252 776	1 977
LN07 Andre statlege overføringar	40 577	35 553	5 023	32 380	42 130	-1 553
LN08 Andre overføringar	11 961	10 753	1 208	15 003	13 903	-1 942
LN09 Skatt på inntekt og formue	189 267	180 817	8 449	187 884	189 978	-711
LN10 Eigedomsskatt	38 383	31 091	7 292	37 500	38 350	33
LN11 Andre direkte og indirekte skattar	3 872	3 897	-25	3 875	3 875	-3
LN12 Sum driftsinntekter B	699 343	675 221	24 122	683 613	681 882	17 461
DRIFTSUTGIFTER	Rek 2013	Rek 2012	Endring 2012 - 2013	Opph.bud 2013	Justert budsjet 2013	Avvik R13- Justert B13
LN14 Lønsutgifter	367 697	362 841	4 856	367 031	368 653	-956
LN15 Sosiale utgifter Kjøp av varer og tenester som	110 755	100 842	9 913	105 617	104 936	5 819
LN16 inngår i kommunal tenesteproduksjon	81 041	80 277	765	80 720	78 225	2 816
LN17 Kjøp av tenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon	34 254	34 881	-627	29 784	31 792	2 462
LN18 Overføringar	72 712	65 680	7 032	56 484	68 285	4 427
LN19 Avskrivningar	33 709	25 767	7 942	29 412	29 412	4 297
LN20 Fordelte utgifter	-1 810	-1 879	69	-2 414	-2 414	604
LN21 Sum driftsutgifter C	698 358	668 407	29 950	666 634	678 888	19 470
LN23 BRUTTO DRIFTSRESULTAT D=B-C	986	6 814	-5 828	16 979	2 994	-2 009
FINANSTRANSASJONER	Rek 2013	Rek 2012	Endring 2012 - 2013	Opph.bud 2013	Justert budsjet 2013	Avvik R13- Justert B13
LN24 Renteinntekter, utbytte og eigaruttak	26 271	23 826	2 445	24 100	26 124	147
LN25 Gevinst finansielle instrumenter	1 206	3 633	-2 427	100	100	1 106
LN26 Mottekne avdrag på lån	85	551	-465	0	85	0
LN27 Sum eksterne finansinntekter E	27 562	28 009	-447	24 200	26 309	1 253
LN28 Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	20 965	20 148	816	24 010	23 510	-2 545
LN29 Tap finansielle instrumenter	96	61	35	100	100	-4
LN30 Avdragsutgifter	26 103	21 985	4 118	27 600	26 250	-147
LN31 Utlån	0	161	-161	0	0	0
LN32 Sum eksterne finansutgifter F	47 164	42 356	4 809	51 710	49 860	-2 696
LN34 Resultat eksterne finansieringstransaksjoner G=E-F	-19 602	-14 347	-5 255	-27 510	-23 551	3 949
LN35 Motpost avskrivningar	33 709	25 767	7 942	29 412	29 412	4 297
LN36 NETTO DRIFTSRESULTAT I	15 092	18 234	-3 142	18 881	8 855	6 237
AVSETNINGAR	Rek 2013	Rek 2012	Endring 2012 - 2013	Opph.bud 2013	Justert budsjet 2013	Avvik R13- Justert B13
LN38 Bruk av tidligare års regnskapsmessige mindreforbruk	0	3 726	-3 726	0	0	0
LN39 Bruk av disposisjonsfond	5 013	15 698	-10 686	16 265	16 265	-11 252
LN40 Bruk av bundne fond	27 746	24 654	3 093	23 308	44 632	-16 885
LN42 Sum bruk av avsetningar J	32 759	44 078	-11 319	39 572	60 896	-28 137
LN44 Overført til investeringsrekneskapet	12	12 602	-12 590	21 167	125	-113
LN46 Avsetningar disposisjonsfond	20 055	21 651	-1 595	13 221	27 835	-7 779
LN47 Avsetningar til bundne fond	27 784	28 060	-275	24 065	41 792	-14 008
LN49 Sum avsetningar K	47 851	62 312	-14 461	58 453	69 751	-21 901
LN51 Regnskapsmessig meirforbruk L=I+J-K	0	0	0	0	0	0

Kommentar til tabell: I = L23 (D) + L34 (G) + L35 (motpost avskrivningar).

Driftsinntektene vart 17,5 mill. kr høgare enn i justert budsjett.

LN03 – Auke i brukarbetalingar på 2,1 mill. kr (Oppvekst 0,5, Helse og omsorg 1,6).

Eigenandelar legevakt auka med 0,2 mill. kr

LN04 – Auke i gebyrinntekter (0,2), sal av mat (0,2), andre avgiftsfrie inntekter (0,1), husleigeinntekter (0,4), VAR-området og feiing (1,0), billettinntekter kino (0,1) og andre avgiftspliktige inntekter (0,1).

LN05 – Reduksjon i mva.kompensasjon frå invest.prosjekt (-2) og ref. frå andre kommunar (-0,6).

Auke i øyremerka tilskot (3,5), trygderefusjon (0,3), andre refusjonar frå staten (6,1, 4,8 ressurskrevjande brukarar), refusjon sjuke- og fødselspengar (5,5), refusjon frå fylket (0,4), lærlingtilskot (0,3), refusjonar frå private (0,4).

LN06 – Auke i inntektsutjamnande rammetilskot frå staten (1,9).

LN07 – Reduksjon i andre statlege overføringar (-1,6).

LN08 – Reduksjon i overføringar frå fylket (-2,6). Auke i overføringar frå andre kommunar (0,4).

LN09 – Reduksjon i skatt på eiga inntekt (-0,7).

Driftsutgiftene vart 19,5 mill. kr høgare enn justert budsjett.

LN14 – Reduksjon i lønnsutgifter på 1 mill. kr mot justert budsjett.

LN15 – Når ein tek omsyn til premieavvik aukar sosiale kostnader med 5,8 mill. kr.

LN16 – kommunen har eit omfattande og variert kjøp. Det er ei lang rekkje mindre avvik med begge forteikn på til saman 2,8 mill. kr.

LN17 – Auke i kjøp av tenester frå staten (0,9), driftsavtale med private (1,6) og kommunale driftstilskot (0,6). Reduksjon i driftsavtale med andre kommunar (0,7),

LN18 – Auke i overføringar til staten (4,2), bidrag til livsopphald (3,2), tap på krav og næringstilskot (0,7). Reduksjon i overføringar til fylket (-3,4) og overføringar til private (-0,6).

LN19 – Avskrivningar aukar med 4,3 mill. kr.

LN20 – Interne overføringar (0,6)

Brutto driftsresultat vart 1,0 mill. kr, noko som er 2,0 mill. kr lågare enn justert budsjett.

Resultat av eksterne finansutgifter vart -19,6 mill. kr. Dette er 3,9 mill. betre enn justert budsjett.

Gevinst på obligasjonar vart i 2013 1,1 mill. kr høgare enn budsjett. Renteutgiftene vart 2,2 lågare enn justert budsjett. Dette inkluderer 1,6 mill. i byggjelånsrente som er overført frå drift til investering.

Netto driftsresultat vart positivt med 15,1 mill. kr. Det er 6,2 mill. kr meir enn budsjettet. Det er tilrådd at netto driftsresultat bør vera ca. 3% av inntektene for at heradet skal væra i stand til å setja av midlar til framtidig bruk og til eigenfinansiering av kommunale investeringar. I 2013 var Kvam sitt netto driftsresultat 2,2 % av inntektene.

Rekneskapsmessig resultat for 2013 vart 0 fordi det i ulike vedtak er føringar for disponering av driftsresultatet. Det er avsett 9 mill. kr til disposisjonsfond, der 1 mill.kr er kraftinntekter utover opprinneleg budsjett som vert sett av på eige disposisjonsfond. I budsjettet er det budsjettet brutto med avsetning og bruk av disposisjonsfond, men i årsoppgjeret er det disponert netto. Det er difor avvik på både bruk og avsetning til disp.fond. Det same gjeld for bruk og avsetningar til bundne fond som stort sett gjeld finansiering av VAR-området.

Bruk av disp.fond er to postar frå «Mastefond»: 1 mill.kr til Sjusete skianlegg og 4 mill.kr til turistveganlegget i Steinsdalen. I tillegg til 9 mill.kr av driftsresultatet, er mva.kompensasjonssinntekta sett av 11 mill.kr til Mva.fondet.

4.1.1 Rekneskapsskjema 1A

REKNESKAPSSKJEMA 1A (tusen kr)				
	Rek 13	Bud. 13	Oppr. Bud 13	Rek 12
Driftsinntekter				
1. Skatt på inntekt og formue	-189 267	-189 978	-187 884	-180 817
2. Ordinært rammetilskot	-254 753	-252 776	-255 436	-250 281
3. Skatt på eiendom	-38 383	-38 350	-37 500	-31 091
4. Andre direkte eller indirekte skatter	-3 872	-3 875	-3 875	-3 897
5. Andre generelle statstilskot	-40 577	-42 130	-32 380	-35 553
6. Sum frie disponible inntekter	-526 852	-527 109	-517 075	-501 640
7. Renteinntekter og utbytte	-26 271	-26 124	-24 100	-23 826
8. Gevinst finansielle instrumenter	-1 206	-100	-100	-3 633
9. Renteutgifter, provisjon og andre finansutgifter	20 965	23 510	24 010	20 148
10. Tap finansielle instrumenter	96	100	100	61
11. Avdrag lån	26 103	26 250	27 600	21 985
12. Netto finansinntekter / -utgifter	19 688	23 636	27 510	14 736
14. Til ubundne avsetninger	20 055	27 835	13 221	21 651
15. Til bundne avsetninger	27 784	41 792	24 065	28 060
16. Bruk av tidlegare overskot	0	0	0	-3 726
17. Bruk av ubundne avsetninger	-5 013	-16 265	-16 265	-15 698
18. Bruk av bundne avsetninger	-27 746	-44 632	-23 308	-24 654
19. Netto avsetninger	15 080	8 730	-2 286	5 632
20. Overført til investeringsrekneskapet	12	125	21 167	12 602
21. Til fordeling	-492 073	-494 618	-470 684	-468 670
22. Sum fordelt til drift (skjema 1B)	492 073	494 618	470 684	468 670
23. Rekneskapsmessig meirforbruk (+)/mindreforbruk(-)	0	0	0	0

4.1.2 Rekneskapsskjema 1B

REKNESKAPSSKJEMA 1B (tusen kr)					
Driftsinntekter eksl. skatt og statstilskot	Rek 13	Bud. 13	Oppr. Bud 13	Rek 12	Bud.avvik 2013
LN03 Brukerbetalinger	22 878	20 495	20 445	22 161	2 383
LN04 Andre salgs- og leieinntekter	49 352	47 037	46 395	49 571	2 315
LN05 Overføringer med krav til motytelser	88 299	73 338	84 695	91 096	14 961
LN08 Andre overføringer	11 961	13 903	15 003	10 753	-1 942
Sum driftsinntekter eksl. skatt og statstilskot	B	172 491	154 773	173 581	17 718
Driftsutgifter					
LN14 Lønnsutgifter	367 697	368 653	367 031	362 841	-956
LN15 Sosiale utgifter	110 755	104 936	105 617	100 842	5 819
LN16 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal t	81 041	78 225	80 720	80 277	2 816
LN17 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenestep	34 254	31 792	29 784	34 881	2 462
LN18 Overføringer	72 712	68 285	56 484	65 680	4 427
LN19 Avskrivninger	33 709	29 412	29 412	25 767	4 297
LN20 Fordelte utgifter	-1 810	-2 414	-2 414	-1 879	604
LN21 Sum driftsutgifter	C	698 358	678 888	668 407	19 470
Brutto driftsresultat, eksl. skatt og statstilskot	D=B-C	-525 867	-524 115	-500 096	-1 752
Andre eksterne finansieringstransaksjoner					
LN26 Mottatte avdrag på lån	85	85	0	551	0
Mottatte avdrag på lån	E	85	85	551	0
LN31 Utlån	0	0	0	161	0
Sum utlån	F	0	0	161	0
Resultat andre eksterne finansieringstransaksjoner	G=E-F	85	85	389	0
LN35 Motpost avskrivninger	33 709	29 412	29 412	25 767	4 297
Sum fordelt til drift (skjema 1A)	-492 073	-494 618	-470 684	-468 670	2 545

4.2 Investeringsrekneskap

INVESTERINGSINNTEKTER	Rek 13	Rek 12	Bud 13	Opph. Bud 13	Bud.avvik
LN01 Sal av driftsmidler og fast eiendom	5 752	5 330	5 000	5 000	752
LN02 Andre salgsinntekter	67	44	0	0	67
LN03 Overføringer med krav til motytingar	0	11 429	8	9 000	-8
LN05 Statlige overføringer	0	-1 468	0	0	0
LN06 Andre overføringer	75	5	0	0	75
LN07 Renteinntekter og utbytte	0	4 203	0	0	0
LN08 Sum inntekter	L 5 894	19 542	5 008	14 000	885
INVESTERINGSUTGIFTER					
LN09 Lønnsutgifter	1 007	1 266	0	0	-1 007
LN10 Sosiale utgifter	352	451	0	0	-352
LN11 Varer og tenester i kommunal eigenproduksjon	93 872	125 772	98 621	180 139	4 749
LN12 Kjøp av tenester som erstatter egenproduksjon	0	0	0	1 500	0
LN13 Overføringer	11 067	21 082	13 054	26 303	1 987
LN14 Renteutgifter og omkostningar	3 577	3 116	0	0	-3 577
LN15 Fordelte utgifter	-265	0	0	0	265
LN16 Sum utgifter	M 109 610	151 687	111 675	207 941	2 065
FINANSUTGIFTER					
LN17 Avdrag på lån	1 786	1 492	2 000	2 000	214
LN18 Utlån	10 194	10 938	17 036	22 000	6 842
LN19 Kjøp av aksjer og andeler	3 751	191	3 550	0	-201
LN21 Avsatt til ubundne investeringsfond	11 426	9 533	10 750	5 000	-676
LN22 Avsetninger til bundne investeringsfond	1 262	415	0	0	-1 262
LN23 Sum finanstransaksjonar	N 28 418	22 568	33 336	29 000	4 918
LN24 Finanseringsbehov	O=M+N-L	132 134	154 712	140 003	7 868
FINANSIERING					
LN25 Bruk av lån	99 045	133 730	108 234	176 417	9 189
LN27 Motteke avdrag på utlån	9 586	1 895	8 550	2 000	-1 036
LN28 Overført frå driftsbudsjettet	12	12 602	0	21 042	-12
LN30 Bruk av disposisjonsfond	13 645	1 889	11 347	1 214	-2 298
LN31 Bruk av bundne driftsfond	3 577	364	3 435	3 960	-142
LN32 Bruk av ubundne investeringsfond	6 269	4 232	6 436	16 309	167
LN33 Bruk av bundne investeringsfond	0	0	2 000	2 000	2 000
LN34 Sum finansiering	R 132 134	154 712	140 003	222 941	7 868
LN35 Udekket/udisponert	0	0	0	0	0

Kommentar til investeringsrekneskapen:

Investeringsinntektene (LN08) syner 5,9 mill.kr. Dette er 0,9 mill.kr meir enn budsjettet. Inntektene kjem frå sal av kommunale tomter og eigedomar og overføring frå fylket til regional utvikling.

Investeringsutgiftene (LN16) er 2 mill.kr lågare enn justert budsjett for 2013. Hovudårsaka til dette er forskyving/forseinking av investeringsprosjekt. Investeringsprosjekta vert først og fremst styrt etter den totale prosjektramma og ikkje investeringsbudsjettet per år. P61083-Oppgradering vassverk Kvamskogen hadde eit meirforbruk på 2,3 mill.kr blant anna grunna raset i Tokagjelet. Medan for P90074-Norheimsund barneskule som vart teken i bruk hausten 2013, kjem ferdigstilling og økonomisk oppgjør først i 2014 og prosjektet fekk eit mindreforbruk på 6,8 mill.kr i 2013.

Finansutgiftene (LN23) var i 2013 4,9 mill.kr lågare enn budsjettet. Utlånet frå Husbanken vart 6,8 mill.kr lågare, men me sette av 1,3 mill.kr til bundne driftsfond og 0,7 mill.kr til ubundne investeringsfond.

Samla finansieringsbehov (LN24) vart dermed 7,9 mill.kr lågare enn budsjettet og skuldast hovudsakeleg forskyving av investeringsprosjekt i tid.

4.2.1 Rekneskapsskjema 2 A

REKNESKAPSSKJEMA 2A (tusen kr)	Rek 13	Bud. 13	Oppr. Bud 13	Rek 12
1. Investert anleggsmiddel	109 610	111 675	207 941	151 687
2. Utlån og forskottering	10 194	17 036	22 000	10 938
3. Kjøp av aksjar og andelar	3 751	3 550	0	191
4. Avdrag på lån	1 786	2 000	2 000	1 492
6. Avsetningar	12 688	10 750	5 000	9 948
7. Årets finansierungsbehov	138 028	145 011	236 941	174 255
8. Finansierte slik:				
9. Bruk av lånemidlar	-99 045	-108 234	-176 417	-133 730
10. Inntekter frå sal av anleggsmiddel	-5 752	-5 000	-5 000	-5 330
11. Tilskot til investeringar	-75	0	0	1 463
13. Mottekne avdrag på utlån og refusjonar	-9 586	-8 558	-11 000	-13 324
14. Andre inntekter	-67	0	0	-4 246
15. Sum ekstern finansiering	-114 525	-121 793	-192 417	-155 168
16. Overført frå driftsbudsjettet	-12	0	-21 042	-12 602
18. Bruk av avsetningar	-23 492	-23 218	-23 483	-6 485
19. Sum finansiering	-138 028	-145 011	-236 941	-174 255
20. Udekk(+)/ udisponert(-)	0	0	0	0

Korleis investeringane er finansiert kjem fram i tabellen over. Tabellen syner at det ikkje var investeringar som mangla finansiering i 2013. 72 % av investeringane er finansiert med lån, resten med eigenkapital. I 2012 var 77 % av investeringane finansiert med lån, resten med eigenkapital.

4.2.2 Rekneskapsskjema 2B

REKNESKAPSSKJEMA 2B (tusen kr)		Rek 13	Bud. 13	Oppr. Bud 13	Rek 12
Investeringsutgifter					
LN09	Sum inntekter	L	0	0	0
LN11	Lønnsutgifter		1 007	0	1 266
LN12	Sosiale utgifter		352	0	451
LN13	Varer og tenester i kommunal eigenproduksjon		93 872	98 621	125 772
LN14	Kjøp av tenester som erstatter egenproduksjon		0	0	0
LN15	Overføringar		11 067	13 054	21 082
LN16	Renteutgifter og omkostningar		3 577	0	3 116
LN17	Fordelte utgifter		-265	0	0
LN18	Sum utgifter	M	109 610	111 675	151 687
Finansutgifter					
LN19	Avdragsutgifter		1 786	2 000	1 492
LN20	Utlån		10 194	17 036	10 938
LN21	Kjøp av aksjer og andelar		3 751	3 550	191
LN22	Avsatt til ubundne investeringsfond		11 426	10 750	9 533
LN23	Avsetningar til bundne fond		1 262	0	415
LN25	Sum finanstransaksjonar	N	28 418	33 336	22 568
Til investering (frå 2A)			138 028	145 011	174 255

4.3 Balanse

EIGNELUTAR	R-2013	R-2012	Endring
(A) Anleggsmidler			
Faste eiendomar og anlegg	1 039 986	973 644	66 342
Utstyr, maskinar og transportmidlar	20 986	22 059	-1 073
Utlån	38 857	38 335	523
Pensjonsmidlar	629 996	592 492	37 505
Aksjer og partar	69 798	66 047	3 751
Sum anleggsmidler	1 799 624	1 692 577	107 047
(B) Omløpsmidlar			
Premieavvik	78 151	76 801	1 350
Kortsiktige fordringar	40 888	44 161	-3 273
Obligasjonar	225 915	142 873	83 042
Kasse, bankinnskot	64 277	73 283	-9 006
Sum omløpsmidlar	409 231	337 118	72 113
SUM EIGNELUTAR (A + B)	2 208 854	2 029 694	179 160
EIGENKAPITAL OG GJELD			
(C) EIGENKAPITAL			
Disposisjonsfond	38 974	37 577	1 397
Bundne driftsfond	59 084	62 623	-3 539
Ubundne investeringsfond	88 222	83 066	5 156
Bundne investeringsfond	7 191	5 929	1 262
Endringar i rekneskapsprinsipp	-5 375	-5 375	0
Overskot i drift	2 356	2 356	0
Kapitalkonto	150 763	202 862	-52 099
SUM EIGENKAPITAL	341 215	389 038	-47 823
(D) GJELD			
<i>Langsiktig gjeld</i>			
Pensjonsforpliktelse	893 015	805 025	87 990
Ihendehavarobligasjonslån	73 316	86 430	-13 114
Sertifikatlån	150 000	0	150 000
Andre lån	635 797	618 821	16 976
Sum langsiktig gjeld	1 752 128	1 510 277	241 851
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Anna kortsiktig gjeld	110 471	127 233	-16 761
Premieavvik	5 040	3 147	1 893
Sum kortsiktig gjeld	115 512	130 380	-14 868
			0
SUM GJELD (D)	1 867 640	1 640 657	226 983
SUM EIGENKAPITAL OG GJELD (C + D)	2 208 854	2 029 694	179 160
BALANSENS NETTOSUM	0	0	0
(E) MEMORIAKONTI			
			0
Ubrukte lånemidler	103 269	20 564	82 705
Andre memoriakonti	-22 325	-14 612	-7 713
Motkonto for memoriakontiane	-80 944	-5 952	-74 991
SUM MEMORIAKONTI	0	0	0

Kommentarar til Balansen

Aktivasida:

(A) Anleggsmidler

Aktivasida viser per 31.12.13 eignelutar på i alt 2,2 mrd. kr (2,0 mrd. i 31.12.12).

"(A) Anleggsmidler" har endra seg med 107 mill. kr til 1,8 mrd. kr.

Det er investeringsprogrammet til Kvam herad som gjer at sum anleggsmidler stig. Det meste av anleggsmidlane er bundne opp i faste eigendomar som ikkje er likvide.

(B) Omløpsmidlar

Sum omløpsmidlar er auka med 72 mill. kr. Årsaka til auken, er at inneståande ubrukte lånemidler er plassert i obligasjonar.

Eigenkapital og gjeld

(C) Eigenkapital

Eigenkapitalen er redusert med 48 mill. kr til 341 mill. kr. Eigenkapitalprosent er redusert med 3,8% til 15,4% då større del av anleggsmidlane er lånefinansiert.

(D) Gjeld

Langsiktig gjeld

"Pensjonsforpliktelsar" auka med 88 mill. kr til 893 mill. kr (sjå eigen pensjonsnote).

"Ihendehavarobligasjonar" og "Andre lån" auka med 153 mill. kr i 2013, og den kortsiktige gjelda er redusert med 15 mill.kr.

"Memoriakonti" er hjelpekontoar utanfor sjølve balansen. Den viktigaste er «Ubrukte lånemidler» som viser kor mykje som førebels ikkje er brukt av lån som kommunen har teke opp.

4.4 Notar

4.4.1 Aksjar og partar

Konto	Navn	Antal aksjar	Eigardel	Pålydande	Sum
22163001	Biblioteksentralen AL	3		700	2 100
22163003	LL Det Norske Teater	2		400	1
22165001	Bergensbanens Forkortelse as	25		200	5 000
22165003	BIR AS	166	0,33 %	1 000	996 000
22165004	Norheimsund Industrier AS	150	40,32 %	5 000	4 990 000
22165006	Hardangerbrua AS	1	6,67 %	10 000	10 000
22165008	Storeholmen Arbeidssamvirke	50	45,45 %	1 000	25 000
22165011	Kommunekraft AS	1	0,31 %	1 000	1 000
22165012	Reisemål Hardanger Fjord AS	34	6,51 %	2 000	34 000
22165013	Hardangervegen AS	250	18,20 %	200	50 000
22165014	Kvam Kraftverk AS	1 000	100,00 %	10 000	10 000 000
22165015	BKK AS Aksjeoppskriving	1 329	0,90 %		50 576 543
22165016	Eigenkapitalinnskott KLP				1 778 104
22165017	Kvam bompengeselskap AS	14	46,67 %	10 000	140 000
22165018	Jondalstunnelen AS	12	12,00 %	1 000	12 000
22165019	Hardanger Museum - grunnkapital				56 944
22165021	Øystese Kraft AS		0,00 %		26 847
22165022	Norheimsund Industriservice AS	100	100,00 %	7 500	750 000
22170004	Øvre Steinsdalen vassverk BA	16		500	8 000
22170006	Øystese Burettslag	1		100	100
22170007	Oma Vasslag	44		1 000	44 000
22170008	Vikøy vasslag BA	12		500	6 000
22170009	Ølve og Hatlestrand avløysarlag BA	267		100	26 700
22170010	Tørvikbygd vasslag BA				50 000
22170013	Hardanger Fartyvernsenter Stiftinga	50		200	10 000
22170015	Stiftinga Hardanger kunstskule				200 000
Sum aksjar og andelar pr. 31.12.2013					69 798 339

4.4.2 Obligasjonsportefølje

NOTE OBLIGASJONSPORTEFØLJE			
Konto	Utgjevar	Pålydande	Likningsverdi
21120077	Indre Sogn Sparebank 10/15	15 000 000	15 102 100
21120083	Sparebanken Søre Sunnmøre FRN 10/15	13 000 000	13 066 914
21120085	Helgeland Sparebank 11/16	11 000 000	11 155 619
21120086	Helgeland Sparebank 10/15	13 000 000	13 186 149
21120087	Sparebanken Sør FRN 11/16	15 000 000	15 233 750
21120088	Sparebank 1 SMN 12/17	25 000 000	25 925 850
21120091	Sparebanken 1 Nord Norge 11/16	9 000 000	9 100 315
21120092	Sparebank 1 Søre Sunnmøre 12/17	15 000 000	15 310 500
21120094	Sparebanken Møre FRN 12/16	5 000 000	5 015 833
21120095	Sandnes Sparebank FRN 12/16	15 000 000	15 004 700
21120096	Bamble og Langesund Sparebank 12/16	11 000 000	11 368 990
21120097	Etne Sparebank 12/17	3 000 000	3 063 000
21120098	Klepp Sparebank 10/15	10 000 000	10 132 000
21120099	Hegra Sparebank 10/15	5 000 000	5 083 000
21120100	Surnadal Sparebank 13/16	6 000 000	6 012 000
21120101	Trøgstad Sparebank 13/17	8 000 000	8 000 000
21120102	Sparebank Vest 12/17	10 000 000	10 447 994
21120103	Sparebank 1 Nøtterøy FRN 12/16	10 000 000	10 173 533
21120104	Bud,Fræna & Hustad Sparebank FRN 13/1	5 000 000	5 000 000
21120105	Sparebanken Sogn og Fjordane 12/16	10 000 000	10 221 278
21120106	Indre Sogn Sparebank 13/17	7 000 000	7 105 506
		221 000 000	224 709 031

*Obligasjonane er finansielle omløpsmiddel som vert vurdert til verkeleg verdi (marknadsvardi).

4.4.3 Låneportefølje

Konto	Lånenr.	Långjevar	Låne- type	Lånegjeld pr. 31.12.2012	Innløysing	Rentefot pr. 31.12.2012	Bindings- tid
24619026	13521879.0	Husbanken	ETAB	99 996	01.12.2016	2,089%	01.04.2015
24619027	13542663.3	Husbanken	ETAB	2 249 991	01.08.2020	1,887%	01.09.2017
24619028	13547281.9	Husbanken	ETAB	3 894 721	01.07.2028	2,280%	01.09.2022
24619029	13550234.2	Husbanken	ETAB	4 401 240	01.07.2034	3,700%	01.01.2021
24619030	13551919.7	Husbanken	START	3 300 000	01.06.2030	3,700%	01.01.2021
24619032	13555026.7	Husbanken	START	7 045 438	01.05.2029	3,100%	01.01.2016
24619033	135593044	Husbanken	START	9 178 082	01.03.2036	2,379%	01.11.2016
24619034	1356008421	Husbanken	START	10 000 000	01.10.2042	2,089%	Flyt
24619035	1356097921	Husbanken	START	15 000 000	01.10.2043	2,089%	Flyt
24619036	1356097931	Husbanken	START	3 750 000	01.12.2043	2,089%	Flyt
Sum Husbanken - formidlingslån				58 919 468			
24819063	13508133.9	Husbanken	KJØP	51 125	01.02.2016	1,089%	01.04.2015
24819067	13945068.8	Husbanken	OPPF	828 100	01.04.2017	1,792%	01.09.2015
Sum Husbanken - andre lån				879 225			
Sum Husbanken				59 798 693			
24819031	83175272022	KLP lån	Fastrentelån	55 000 000	22.08.1942	3,060%	22.08.2017
24819032	83175314906	KLP lån	Fastrentelån	82 000 000	30.10.2017	2,880%	30.10.2017
Sum KLP				137 000 000			
24332001	NO0010674625	Danske Bank	Obligasjon	150 000 000	10.04.2018	2,870%	10.04.2018
Sum Danske Bank				150 000 000			
24219001	20040073	Kommunalbanken	P.t. rente	73 315 740	15.02.2025	2,250%	Flyt
24819007	20050259	Kommunalbanken	Fastrentelån	27 344 990	01.03.2035	3,220%	01.09.2014
24819009	20060008	Kommunalbanken	Fastrentelån	41 666 700	01.09.2036	3,220%	01.09.2014
24819012	20080068	Kommunalbanken	Fastrentelån	100 000 000	28.04.2038	3,820%	28.10.2015
24819010	20080462	Kommunalbanken	Fastrentelån	86 737 000	28.10.2032	3,650%	28.10.2016
24819016	20130438	Kommunalbanken	Sertifikat	100 000 000	03.03.2014	1,805%	03.03.2014
24819017	20130502	Kommunalbanken	Sertifikat	83 250 000	19.03.2014	1,876%	19.03.2014
Sum Kommunalbanken				512 314 430			
Sum andre lån				799 314 430			
Sum lån pr. 31.12.2013				859 113 123			

Kommentar til tabell: Tabellen viser spesifikasjon av langsiktig gjeld eksklusiv pensjonsforpliktingar, som er i eigen note.

4.4.4 Avdrag på lånegjeld ihht krav til minsteavdrag

Inngående lånesaldo 01.01.13*	663 296 595
Utgående lånesaldo 31.12.13*	800 193 655
Gj.snittleg lånesaldo 2013	731 745 125
Minimumsavdrag (3,5%)**	25 611 079
Betalte avdrag driftsrekneskapen	26 102 940
Betalt meir enn minimumsavdrag	491 861

* Formidlingslån (etableringslån og startlån) vert haldne utanfor i denne samanhengen.

**Fylkesmannen si anbefaling er at minimumsavdraget skal ligga mellom 3,5%-4,0% av lånesaldo

4.4.5 Endring arbeidskapital

Spesifikasjon av endring i arbeidskapital		
LN1	Endring i betalingsmiddel	-9 006 310
LN2	Endring ihenderhaverobligasjoner og sertifikat	83 042 393
LN3	Endring kortsiktige fordringar	-3 273 122
LN4	Endring i materialbeholdning	1 350 015
LN5	Endring omløpsmidler	72 112 976
LN6	Endring kortsiktig gjeld	14 868 399
LN7	Endring arbeidskapital	86 981 374

4.4.6 Anskaffing og bruk av midlar

C. ANSKAFFELSE OG BRUK AV MIDLAR			
LN01 Anskaffelse av midlar			
LN2	Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)		699 343 063
LN3	Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)		5 893 643
LN4	Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar		136 192 993
LN5	Sum anskaffelse av midler	S	841 429 700
LN08 Bruk av midlar			
LN8	Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)		664 383 767
LN9	Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)		106 297 980
LN10	Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjonar		66 471 473
LN11	Sum anvendelse av midler	T	837 153 220
LN13	Anskaffelse - bruk av midlar	U=W	4 276 480
LN14	Endring i ubrukte lånemidler		82 704 893
LN15	Endring i arbeidskapital	V	86 981 373

4.4.7 Avsetningar og bruk av avsetningar

D. AVSETNINGAR OG BRUK AV AVSETNINGAR			
Avsetningar			60 527 014
Bruk av avsetningar			-56 250 534
Netto avsetningar		W=U	4 276 480

4.4.8 Note til balanserekneskapet

NOTAR TIL BALANSEREGNSKAP		
Disposisjonsfond		
LN01	Disposisjonsfond pr. 1.1	37 576 723
LN02	+ Avsatt til disp.fond i driftsreknskapet	20 055 031
LN03	- Bruk av disp.fond i investeringsreknskapet	13 645 208
LN04	- Bruk av disp.fond i driftsreknskapet	5 012 600
LN05	Disposisjonsfond pr. 31.12	38 973 946
Ubundne investeringsfond		
LN06	Ubundne investeringsfond pr. 1.1	83 065 795
LN07	+ Avsatt til ubundne investeringsfond	11 425 787
LN08	- Bruk av ubundne investeringsfond	6 269 329
LN09	Ubundne investeringsfond pr.31.12	88 222 253
Bundne investeringsfond		
LN10	Bundne investeringsfond pr. 1.1	5 929 430
LN11	+ Avsett til bundne investeringsfond	1 262 027
LN13	Bundne investeringsfond pr. 31.12	7 191 456
Bundne driftsfond		
LN14	Bundet driftsfond pr. 1.1	62 622 872
LN15	+ Avsatt til bundne driftsfond	27 784 169
LN16	- Bruk av bundne driftsfond i driftsregnskapet	31 323 396
LN17	Bundet driftsfond pr. 31.12	59 083 645
Endring rekneskapsprinsipp		
	Endring rekneskapsprinsipp pr. 1.1	-5 375 395
	Endring rekneskapsprinsipp pr. 31.12	-5 375 395

4.4.9 Prosjekt

Dei fleste prosjekt strekkjer seg over fleire år. Aktive prosjekt er delt opp i 4 grupper; driftsprosjekt, investeringsprosjekt, skule- og barnehageprosjekt og VA-prosjekt. I tillegg har me dei som er avslutta i 2013.

Avslutta prosjekt:

Tekst		Forbruk totalt	Forbruk 2013	Totalramme (inkl. fondsavsetning)	Rest på total ramme
D15084	1* Økoløft 2	652	145	750	98
P13131	0* IT-investeringar 2013	1 742	1 742	1 800	58
P15083	1* Turistveg Steinsdalen	6 416	4 016	6 400	-16
P60095	0* Komp.midlar veg - avkøyning Kroatveit, Ytre Ålvik	705	688	450	-255
P60131	0* Asfaltering 2013	2 414	2 414	3 125	711
P60132	0* Oppgradering bygg 2013	890	890	1 250	360
P60136	0* Fornyng teknisk utstyr 2013	857	857	1 125	268
P61092	0* Sanering VA NHS sentrum	9 041	5 401	9 270	229
P61112	0* Rehabilitering VA-anlegg	2 683	525	3 000	317
Sum avslutta prosjekt		25 401	16 679	27 170	1 769

Prosjekt under budsjettammer:

P13131, P60132 og P60136 er årlege prosjekt i heile økonomiplanperioden. Rammene er ikkje fullt nytta i 2013 fordi ein ikkje har hatt nok ressursar til å iverksetja og følgja opp alle tiltaka.

P60131 Asfaltering 2013

Asfaltering av vegar og plasser vart utført i 2013. Me hadde ca. 0,7 mill. att på budsjettet då sesongen var ferdig. Dette skuldast stenging av veg i Tokagjelet og transportproblem som det medførte.

P61112 Rehabilitering av VA-anlegg

Prosjektet er avslutta i 2013. Midlar i 2013 er gått til rehabilitering av ein VA-leidning ved Vikelva i Øystese. I løpet av 2014 vil det truleg koma framlegg om nytt prosjekt, då det stadig er behov for rehabilitering av leidningsanlegg.

Prosjekt over budsjettammer:

P15083 Turistveg Steinsdalen

Prosjektet vart avslutta i 2013. Avviket skuldast juridisk bistad på kr 12.600 ekskl.mva. som ikkje var med i det opprinnelege budsjettframlegget. Avviket er finansiert med bruk av mastekompensasjon, som resten av prosjektet.

P60095 Avkøyning Kroatveit

Prosjektet vart avslutta i 2013 og viser eit overforbruk 0,3 mill.kr. Overskriddinga er finansiert med ekstra tildelte kompensasjonsmidlar som utgiftsramma ikkje har vorte oppjustert for. I prosjektet vart det fjerna ein bergknaus som låg i siktlinja ved Fylkesveg 7 i siktlinja. Det arbeidet ville ikkje Statens vegvesen vera med å finansiere og derfor vart denne utgifte på kr 75.000 fullfinansiert av Kvam herad.

Aktive driftsprosjekt:

Tekst		Forbruk totalt	Forbruk 2013	Totalramme (inkl. fondsavsetning)	Rest på total ramme
P70132	1* Reg.plan Tokagjelet-Ungd.heimen	0	0	250	250
P70133	1* Reg.plan NAF-Eikedalen	0	0	250	250
P70134	1*Reguleringsplan Busdalen/Grustaket	136	136	925	789
P71091	1* Kompensasjonsmidlar tettstadutvikling Ålvik	1 355	52	5 625	4 270
P71095	1* Reguleringsplan Håfjellstunnel	340	285	938	598
P71096	1* Reguleringsplan Fyksesund bru - Steinstø	47	2	250	203
P71101	1* Straumen - Båthamna Nhs. aust (HST-173/08)	1 607	0	1 875	268
P74131	1*Kom.plan for næring og kompetanse	188	188	550	363
Sum aktive driftsprosjekt		3 671	662	10 663	6 991

Aktive investeringsprosjekt:

Tekst		Forbruk totalt	Forbruk 2013	Totalramme (inkl. fondsavsetning)	Rest på total ramme
K60032	0* Kjøp av ICA tomt	30	0	12 250	12 220
P13141	0* IT-investeringar 2014	0	0	1 800	1 800
P13151	0* IT-investeringar 2015	0	0	1 800	1 800
P13161	0* IT-investeringar 2016	0	0	1 800	1 800
P13171	0* IT-investeringar 2017	0	0	1 800	1 800
P18131	0* Portal- og administrasjonsprogram	0	0	625	625
P18132	0* Oppgradering HST-sal	1 360	1 360	1 000	-360
P18133	0* Heilelektronisk arkiv	0	0	1 875	1 875
P18134	0* Nytt biblioteksystem	0	0	375	375
P60024	0* Bustadfelt - Grodalsåsen, Mikjelsgarden AS	703	0	10 500	9 797
P60025	0* Utbyggingsavtale Grodalsåsen	0	0	1 213	1 213
P60094	0* Komp.midlar veg - avkøyring industriområde St.dalen	0	0	1 250	1 250
P60096	0* Komp.midlar veg - Skjering, Bakka	0	0	3 125	3 125
P60134	0* Familie- og læringsssenter	0	0	12 500	12 500
P60135	0* Omsorgsbustader i Ålvik	75	75	750	675
P60141	0* Asfaltering 2014	0	0	1 875	1 875
P60142	0* Oppgradering bygg 2014	0	0	1 250	1 250
P60146	0* Fornyning teknisk utstyr 2014	0	0	1 125	1 125
P60151	0* Asfaltering 2015	0	0	1 875	1 875
P60152	0* Oppgradering bygg 2015	0	0	1 250	1 250
P60156	0* Fornyning teknisk utstyr 2015	0	0	1 125	1 125
P60161	0* Asfaltering 2016	0	0	1 875	1 875
P60162	0* Oppgradering bygg 2016	0	0	1 250	1 250
P60166	0* Fornyning teknisk utstyr 2016	0	0	1 125	1 125
P60171	0* Asfaltering 2017	0	0	1 875	1 875
P60172	0* Oppgradering bygg 2017	0	0	1 250	1 250
P60173	0* Fornyning teknisk utstyr 2017	0	0	1 125	1 125
P61131	0* Rassikring - murar	473	473	1 125	652
P61132	0* Bru Steinsdalsfossen	947	947	2 000	1 053
P62131	0* Forvaltningskontor Toloheimen	4	4	300	296
P62132	0* Bårehus Øystese	110	110	4 200	4 090
P70131	0* Skytebane Vangdalsåsen	41	41	10 000	9 959
P71092	0* Strandvegen (HST 048/09)	35 406	10 466	32 651	-2 755
P72110	0* Kjøp av tomt til Næringsformål	5 563	0	7 625	2 062
Sum aktive investeringsprosjekt		44 713	13 477	127 564	82 850

Prosjekt over budsjettammer:**P18132 Oppgradering HST-sal**

Prosjektet er pr. 31.12.13 på 1,4 mill.kr, 0,4 mill.kr over budsjettamma. Prosjektet er ikkje ferdigstilt, og det er venta at prosjektet totalt vil koma på 1,7 mill.kr. Årsaken til overskridinga av budsjettammene er at prosjektet har utløyst ein del ekstraarbeid i lokala, som ikkje låg inne i prosjektet i utgangspunktet. Arbeidet vart likevel igangsett då evt. rettingar i etterkant ville medføra vesentleg auka totalkostnader. I tillegg viste det seg at AV-

utstyr vart vesentleg dyrare (totalt 0,6 mill.kr) enn det som låg til grunn for prosjektramma. Overskriddinga er førebels finansiert med auka meirverdiavgift (48') og auka låneopptak (313'). Administrasjonen kjem attende til finansieringa i 1. tertial 2014.

P71092 Strandvegen

Prosjektet er pr. 31.12.13 på 35,4 mill.kr, 2,8 mill.kr over budsjettramma. Rammeoverskriddinga er ikkje reell. Når ein tek omsyn til nye finansieringar (totalt 4,8 mill.kr), er det att 2 mill.kr av prosjektramma pr. 31.12.13. Årsaken til at budsjettrammene står som overskridne er:

- Prosjektet har fått tildelt 1,6 mill.kr meir i refusjonar frå Statens vegvesen for masseuttak, men utgiftsramma er førebels ikkje oppjustert for denne summen.
- Prosjektet har medført utgifter til VA-anlegg på 0,4 mill.kr. Dette vert finansiert med sjølvfinansierende lån, men utgiftsrammene er førebels ikkje oppjustert.
- Prosjektet har fått tilsegn på 3,5 mill.kr frå fylket, 2,5 mill.kr meir enn det som ligg inne i prosjektet. Utgiftsrammene er førebels ikkje oppjustert for denne summen.

Kommunen manglar førebels 1,3 mill.kr i refusjon frå private, og 3,5 mill.kr i overføring av fylket.

Overskriddinga og manglande refusjonar er førebels finansiert med bruk av disposisjonsfond. Lån av fondsmidlar vert tilbakeført etter kvart som kommunen får tilskota.

Andre prosjektkommentarar:

P61131 Rassikring murar

Det har vore ei utfordring å tak i entreprenør, og noko av sikringa har vist seg å verta meir omfattande. Administrasjonen kjem difor truleg attende med ei sak om utviding av prosjektrammer i løpet av 2014.

Aktive skule- og barnehageprosjekt:

Tekst		Forbruk totalt	Forbruk 2013	Totalramme (inkl. fondsavsetning)	Rest på total ramme
P90074	0* Norheimsund barneskule	125 368	35 077	124 556	-812
P90131	0* Ålvik skule	641	641	38 750	38 109
P90132	0* Strandebarm skule - ferdigstilling	669	669	1 500	831
P91140	0* Barnehage - Felles	0	0	1 500	1 500
P91141	0* Barnehage - Strandebarm	0	0	15 000	15 000
P91142	0* Barnehage - Tørvikbygd	0	0	11 500	11 500
P91143	0* Barnehage - Norheimsund	0	0	31 000	31 000
P91144	0* Barnehage - Øystese	565	565	23 000	22 435
Sum aktive skuleprosjekt		127 243	36 952	246 806	119 563

P90074 Norheimsund barneskule

Prosjektet er pr. 31.12.13 på 125,4 mill.kr, 0,8 mill.kr over budsjettramma. Arbeidet med sluttoppgeret pågår framleis, og prosjektet vil truleg få ein sluttsum på over 127 mill.kr. Prosjektet starta i allereie i 2006, og rammene har vorte justert opp fleire gonger i løpet av prosjektperioden. Årsaken til den siste overskriddinga av budsjettrammene er i hovudsak at uteområdet har vorte mykje dyrare enn budsjettet. I tillegg har inventarkostnad og forlenging av byggetid gjort prosjektet dyrare. Overskriddinga er førebels finansiert med auka låneopptak. Administrasjonen kjem attende til finansieringa i 1. tertial 2014.

Aktive VAR-prosjekt:

Tekst		Forbruk totalt	Forbruk 2013	Totalramme (inkl. fondsavsetning)	Rest på total ramme
P61073	0* Ny pumpestasjon P5, Tolo	182	0	2 000	1 818
P61081	0* Utsleppsanering Evjo, Øystese	118	0	2 640	2 522
P61082	0* VA-anlegg mot Eikedalen	11 913	10 472	25 500	13 587
P61083	0* Oppgradering vassverk Kvamskogen	21 453	17 347	22 000	547
P61091	Felles slamavskiljar Vikøy	0	0	1 500	1 500
P61101	0* Kloakksanering Kvam	4 488	1 423	6 400	1 912
P61102	0* Vassleidning Torpe, vidareføring	130	0	15 000	14 870
P61110	0* VA-leidning kvammapakken	23 637	14 936	24 200	563
P61111	0* Oppgradering hovudrenseanlegg avløp	227	0	8 000	7 773
P61113	0* Oppgr. av eksisterande vassverk i Kvam	671	147	3 500	2 829
P61114	1* Oppdatering vassforsyningsplan	0	0	500	500
P61115	0* Sanering VA Skutlalia	0	0	2 000	2 000
P61116	0* Sanering Norheim	0	0	1 000	1 000
P61117	1* Oppdatering avløpsplan	0	0	500	500
P61118	0* Reserveforsyning vatn	0	0	2 000	2 000
P61119	0* VA-leidning Kvammapakken (Nes - Skipadalen)	0	0	4 000	4 000
P61120	0* VA-leidning Kvammapakken (Skipadalen - Tolo)	63	63	4 000	3 937
Sum aktive VA-prosjekt		62 882	44 387	124 740	61 858
Sum aktive prosjekt		263 910	112 157	536 942	273 032

Andre prosjektkommentarar:**P61082 VA-anlegg mot Eikedalen**

Ein har brukt 0,5 mill. meir enn budsjettet for 2013. For å kome fram med prosjektet måtte traseen i starten leggjast om og nært FV7. Dette førte til noko meir bortsprening av fjell, arbeid knytt til asfaltering og sikring av skjering mot fjell i ettertid (t.d. murar). Samla endringsarbeid for 2013 var 1,7 mill. Arbeid pågår vidare i 2014.

P61083 Oppgradering vassverk Kvamskogen

Overforbruk i 2013 er 2,35 mill. knytt til endringsarbeid og meirarbeid. For å sikre det nye vassverket måtte ein lage mykje ny mur langs elva (0,5 mill.). Ein måtte også sikre ny og auka straumforsyning til anlegget og bidra til ny trafo i området. Samla endringsarbeid for 2013 var 1,6 mill. frå entreprenør. Eit teknisk komplisert anlegg av denne typen, må ein forvente at ikkje alt er medteke i anbodet. Forventar også kostnader knytt til raset i Tokagelet sept 2013 som kjem på året 2014. Noko arbeid står att i 2014 med oppussing av området (t.d. tilsåing, vegar og muring).

P61101 Kloakksanering i Kvam

Kostnad på 1,4 mill. er knytt til sanering av deler av Gartveit.

P61102 Vassleidning Torpe vidareføring

Planlagt prosjektering og gjennomføring av grunnavtalar i 2014, og deretter utføring i 2015.

P61120 VA-leidning Kvammapakken (Skipadalen - Tolo)

Har starta prosjektering, men kan ikkje gå vidare før vegmodell til Statens Vegvesen er klar. Forbruk i 2013 er knytt til start på prosjektering.

P61113 Oppgradering av eksisterande vassverk i Kvam

Prosjektet har ein ikkje kome i gang med i 2013 – planlagt 2014.

4.4.10 Pensjonsnote

Pensjonsnote 2013

	STB	KLP	SPK	Sum
Pensjonsforpliktelse 31.12.2012 = IB	-546 102 531	-89 382 727	-143 275 660	-778 760 918
Noverdi av årets pensjonsopptjening	-33 273 808	-5 279 227	-9 030 698	-47 583 733
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	-22 371 121	-3 976 615	-5 526 264	-31 874 000
Administrasjonskostnader				-
Utbetalinger pensjonar for året	19 013 037	2 019 848	-	21 032 885
Amortisert estimatavvik	-22 682 011	-5 763 356	5 119 057	-23 326 310
Pensjonsforpliktelse 31.12.2013 = UB	-605 416 434	-102 382 077	-152 713 565	-860 512 076
Pensjonsmidler 31.12.2012 = IB	410 781 217	77 392 764	104 317 523	592 491 504
Forventa avkastning av pensjonsmidlane	20 188 429	4 018 662	4 327 861	28 534 952
Innbetaling pensjonsmidlar	47 280 018	4 612 519	9 495 959	61 388 496
Administrasjonskostnader	-4 156 810	-294 777	-247 473	-4 699 060
Utbetalinger pensjonar for året	-19 013 037	-2 019 848	-	-21 032 885
Amortisert estimatavvik	-19 067 721	1 831 523	-9 450 719	-26 686 917
Pensjonsmidler 31.12.2013 = UB	436 012 096	85 540 843	108 443 151	629 996 090
Netto pensjonsforpliktelse	-169 404 338	-16 841 234	-44 270 414	-230 515 986
	-23 886 012	-2 374 614	-6 242 128	-32 502 754
Arbeidsgjevaravgift av netto pensjonsforpliktelse 31.12.2013	-23 886 012	-2 374 614	-6 242 128	-32 502 754
Endring arb.gj.avg netto p.forpliktelse i 2013	-4 805 706	-684 029	-749 031	-6 238 767

Akkumulert og amortisert premieavvik 2013 §13-1 nr e og §13-4 nr c,d,e

	10	10	10	10
Antall år premieavvik skal dekkas inn på (1 eller 15)	10	10	10	10
Akkumulert premieavvik 31.12.2012	59 461 335	7 458 656	-2 337 215	64 582 776
Sum amortisert premieavvik	5 753 177	730 345	-240 948	6 242 574
Arbeidsgiveravgift av sum amor. Premieavvik	811 198	102 979	-33 974	880 203
Akkumulert premieavvik 31.12.2013	61 374 866	5 808 872	-3 076 882	64 106 857
Arb.gj.avg på akkumulert premieavvik 31.12.2013	8 653 856	819 051	-433 840	9 039 067

Føresetnader for berekningane:

Avkastning på pensjonsmidlane	5,50 %	5,50 %	4,85 %
Diskonteringsrente	4,50 %	4,50 %	4,50 %
Årleg lønsvekst	3,16 %	2,96 %	2,96 %
Årleg auke i G	3,16 %	2,96 %	2,96 %
Årleg regulering av pensjonar	3,16 %	2,96 %	2,96 %

4.4.11 Godtgjersler og honorar

Mottakar godtgjersle og honorar	2013	2012
Ordførar	814 051	810 364
Rådmann	899 416	889 195
Revisjonshonorar - forvaltning	171 134	107 660
Revisjonshonorar - rekneskapsrevisjon	186 599	183 080

4.4.12 Garantinode

Note: Garantiansvar Kvam herad 2012		
Person, firma, organisasjon	Garantiansvar pr 31.12.13 (i kr)	Garantien utløper (år)
BIR AS (del av ansvar)	825 000	2051
Kommunalbanken (Jondalstunnelen)	16 108 875	2026
Heradet sitt garantiansvar pr 31.12.2013	16 933 875	

4.4.13 Note til VAR – området

Note: VAR

Tekst	Vatn	Vatn Kv.sk	Kloakk	Kloakk Kv.sk	Slam	Avfall	Totalt
Direkte kostnader	5 456 641	844 107	3 530 714	932 355	2 100 106	253 120	13 117 044
- Inntekter av fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0	0
- Inntekt av internsals	0	0	0	0	0	0	0
- Refundert sjukeløn	-8 118	-1 369	-542	-7 793	0	0	-17 822
= Korrigerte direkte kostnader	5 448 523	842 738	3 530 172	924 562	2 100 106	253 120	13 099 222
+ Indirekte kostnader (Adm, lokaler etc)	538 794	334 815	368 464	283 034	221 470	0	1 746 576
- Frådrag for andre inntekter	0	0	-750	0	0	-969 062	-969 812
- Sal av kapital	0	0	0	0	0	0	0
+ Avskrivningar	1 984 068	797 264	1 400 074	909 729	13 926	342 279	5 447 340
+ Kalkulatoriske renter	1 066 734	498 880	895 876	552 293	0	117 759	3 131 542
= Avgiftsgrunnlaget (utgifter)	9 038 118	2 473 698	6 193 835	2 669 618	2 335 502	-255 903	22 454 868
Gebyrinntekter årsgebyr	-7 732 501	-1 466 347	-4 667 480	-1 507 669	-2 151 440	0	-17 525 437
Gebyrinntekter tilknytningsgebyrer	-177 140	-483 870	-270 920	-483 870	0	0	-1 415 800
Overføringer til kapitalrekneskapen	0	0	0	0	0	0	0
Driftsinntekter	-7 909 641	-1 950 217	-4 938 400	-1 991 539	-2 151 440	0	-18 941 237
Driftsresultat VAR	1 128 477	523 481	1 255 435	678 079	184 062	-255 903	3 513 630
Avsetning til fond	7 918 059	1 951 586	4 943 199	2 000 132	2 151 440	969 062	19 933 478
Bruk av fond	-9 046 536	-2 475 067	-6 198 634	-2 678 211	-2 335 502	-713 159	-23 447 108
Bruk /avsetning til fond	-1 128 477	-523 481	-1 255 435	-678 079	-184 062	255 903	-3 513 630
=Finansiert frå driftrekneskapen	0	0	0	0	0	0	0

4.4.14 Kapitalkonto

Konto	Tekst	R-2013	Debet	Kredit
25999000	INNGÅANDE BALANSE	-202 862 316	0	202 862 316
25990001	Sal av fast eigedom og anlegg	25 755 351	25 755 351	0
25990002	Sal av transportmiddel	0	0	0
25990003	Salg Av Aksjer	0	0	0
15900	Avskrivning av fast eigedom og anlegg	32 801 361	32 801 361	0
15905	Nedskrivning av anlegg	0	0	0
25990051	Aktivering av fast eigedom og anlegg	-118 636 400	0	118 636 400
25990053	Aktivering Av Aksjer	0	0	0
			0	0
15901	Avskrivning av utstyr, maskiner, transp.m.	907 382	907 382	0
25990052	Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-6 096 394	0	6 096 394
25990004	Nedskrivning av aksjer og andeler	0	0	0
25990055	Kjøp av aksjer og andeler	-3 751 092	0	3 751 092
25990080	Aktivering av pensjonsmidler	-37 504 586	0	37 504 586
25990007	Avdrag på utlån	6 550 000	6 550 000	0
25990008	Avskrivning på utlån	0	0	0
25990014	Avdrag sosialelån	90 805	90 805	0
25990015	Avdrag etablerings-/utbetningslån	2 941 080	2 941 080	0
25990021	Avdrag lån einskildpersonar	0	0	0
25990020	Avdrag lån Statens vegvesen	0	0	0
	Sum Motekne avdrag på utlån	9 581 885	9 581 885	0
25990009	Lån Av Fondsmidlar	0	0	0
25990064	Utlån sosialelån	0	0	0
25990065	Utlån etableringslån	-10 157 946	0	10 157 946
25990068	Utlån frå Næringsfond	0	0	0
25990070	Utlån Kvam Kraftverk	-36 000	0	36 000
	Sum Utlån	-10 193 946	0	10 193 946
25990012	Bruk av midler fra eksterne lån	99 045 107	99 045 107	0
25990061	Avdrag på eksterne lån	-27 799 139	0	27 799 139
25990016	Avdrag energisparelån	0	0	0
25990040	Endring pensjonsforpliktingar	81 751 158	81 751 158	0
25990041	Endring skuldig arb.g.avgift av netto pensj. forplikt.	6 238 767	6 238 767	0
	UTGÅANDE BALANSE	-150 762 864	150 762 864	0
	SUM		406 843 874	406 843 874

 Arild McClellan Steine
 Rådmann

 Anita Hesthamar
 Stabs- og økonomisjef